Konsolidovaná výročná správa Mesta Nitry za rok 2024

(uvádza údaje z individuálnej výročnej správy)

Marek Hattas
primátor mesta Nitry

OBSAH

1. Úvodné slovo primátora Nitry 4
2. Identifikačné údaje mesta 5
3. Organizačná štruktúra mesta a identifikácia vedúcich predstaviteľov 5
4. Poslanie, vízie a ciele mesta 18
5. Základná charakteristika mesta Nitra 21
5.1 Geografické údaje 22
5.2 Demografické údaje 24
5.3 Ekonomické údaje 29
5.4 Symboly mesta 31
5.5 Logo mesta 33
5.6 História mesta 34
5.7 Kultúrne dedičstvo mesta Nitry 36
5.8 Významné ocenenia udelené za rok 2024 37
5.9 Partnerské mestá 38
6. Plnenie funkcií mesta 41
6.1 Výchova a vzdelávanie 43
6.2 Zdravotníctvo 48
6.3 Sociálne zabezpečenie 50
6.4 Kultúra a šport 56
6.5 Doprava a cestovný ruch 69
6.6 Územné plánovanie 81
6.7 Hospodárstvo 85
6.8 Veda a výskum 86
7. Informácia o vývoji mesta z pohľadu rozpočtovníctva 87
7.1 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2024 88
7.1.1 Rozbor plnenia príjmov za rok 2024 88
7.1.2 Rozbor čerpania výdavkov za rok 2024 90
7.2 Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2024 92
7.3 Rozpočet na roky 2025 – 2027 94
8. Informácia o vývoji mesta z pohľadu účtovníctva 96
8.1 Za materskú účtovnú jednotku (Mesto Nitra) 96
8.1.1 Majetok 96

8.1.2 Zdroje krytia 96
8.1.3 Pohľadávky 96
8.1.4 Záväzky 96
8.2 Za konsolidovaný celok mesta Nitry 97
8.2.1 Majetok konsolidovaného celku 97
8.2.2 Zdroje krytia konsolidovaného celku 97
8.2.3 Pohľadávky konsolidovaného celku 97
8.2.4 Záväzky konsolidovaného celku 97
9. Hospodársky výsledok za rok 2024 - vývoj nákladov a výnosov 98
9.1. Za materskú účtovnú jednotku (Mesto Nitra) 98
9.2 Za konsolidovaný celok mesta Nitry 99
10. Ostatné významné skutočnosti vplývajúce na hospodárenie a činnosť obce 100
10.1 Prijaté granty a transfery 100
10.2 Poskytnuté dotácie 101
10.2.1 Kultúra 101
10.2.2 Šport 102
10.2.3 Sociálna oblasť a podpora verejného zdravia 104
10.2.4 Podpora a rozvoj cestovného ruchu v Nitre 105
10.2.5 Ďalšie transfery a dotácie poskytnuté z rozpočtu mesta 105
10.3 Prostriedky z darov 106
10.4 Významné investičné akcie 107
10.5 Predpokladaný budúci vývoj 108
10.6 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia 114
10.7 Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená 114

PRÍLOHY:

- Individuálna účtovná závierka k 31.12.2024:
  - Súvaha,
  - Výkaz ziskov a strát,
  - Poznámky
  - Výrok audítora
- Konsolidovaná účtovná závierka k 31.12.2024:
  - Konsolidovaná Súvaha,
  - Konsolidovaný Výkaz ziskov a strát,
  - Poznámky konsolidovanej účtovnej závierky
  - Výrok audítora.

1. Úvodné slovo primátora Nitry

Vážené dámy a páni, milí spoluobčania,

rok 2024 bol pre Nitru rokom rozvahy, stability a krokov, ktoré sme dlhodobo plánovali. A hoci na prvý pohľad nebol taký dramatický ako roky poznačené pandémiou či energetickou krízou, práve v jeho „normálnosti“ sa skrývala jeho sila. Bol to rok, kedy sme sa mohli naplno sústrediť na rozvoj – verejného priestoru, infraštruktúry aj medziľudských vzťahov.

Hospodársky bol rok 2024 úspešný. Napriek tomu, že rozpočet bol konzervatívny a opatrný, ku koncu roka sme ho uzavreli s prebytkom viac ako deväť miliónov eur. Nie je to len číslo – je to dôkaz, že aj v meniacich sa podmienkach dokáže mesto hospodáriť zodpovedne a udržateľne. Zároveň to znamená, že môžeme pokračovať v investíciách, ktoré Nitru posúvajú vpred.

Jednou z najviditeľnejších zmien je revitalizovaný mestský park, ktorý dnes ponúka ešte viac priestoru na oddych, šport aj stretávanie sa. Zmenil sa aj priestor pred bývalým Priorom – stal sa z neho verejný priestor s novou zeleňou a mobiliárom. Sústredili sme sa tiež na ekologické riešenia v odpadovom hospodárstve – pribudli nové polopodzemné kontajnery a pripravujeme ďalšie vlny ich osádzania.

Osobitnú pozornosť sme venovali najväčšej investícii za ostatné roky – budovaniu kreatívneho centra v areáli bývalých kasární pod Zoborom a v bývalom Kine Palace. Vďaka podpore z európskych fondov sme zrekonštruovali historické budovy a vytvorili nové zázemie pre kultúru, inovácie a komunitné aktivity.

Popri veľkých projektoch nezabúdame ani na bežný život ľudí. Nitra sa už druhýkrát zapojila do výskumu v rámci projektu Planet Youth, ktorý zisťuje, čo trápi našich mladých – ako pristupujú k voľnému času, ako vnímajú svoju budúcnosť, ako ich ovplyvňuje prostredie. Tento projekt je pre nás kľúčový, pretože len ak rozumieme tomu, čo mladí ľudia prežívajú, môžeme im ponúknuť podporu, ktorá má zmysel. Už teraz vidíme hmatateľné výsledky: mesto sa výrazne posunulo k lepšiemu pokiaľ ide o čísla v užívaní návykových látok mladými ľuďmi.

Rok 2024 priniesol aj množstvo kultúrnych zážitkov. Mestské slávnosti Nitra, milá Nitra opäť spojili históriu s prítomnosťou – od folklóru, cez divadlo až po koncerty a remeslá. Letné festivaly zaplnili centrum mesta a ukázali, že Nitra má obrovský potenciál nielen ako miesto pre život, ale aj ako miesto pre stretnutia, zábavu a oddych.

V štatistikách roka čítame aj ľudské príbehy. Narodilo sa u nás vyše tisíc detí, zosobášilo sa tu takmer štyristo párov. Pribudli nové mená, nové rodiny, nové začiatky. A hoci celkový počet obyvateľov sa mierne znížil, verím, že každé dieťa, ktoré sa v Nitre narodí, má šancu vyrásť v meste, ktoré mu dá domov, vzdelanie aj budúcnosť. Z pozície primátora viem, že výsledky, ktoré dnes vnímame navonok, sú výsledkom každodennej práce – zamestnancov mestského úradu, ľudí v mestských organizáciách, aktívnych občanov, dobrovoľníkov aj kritických hlasov, ktoré nás nútia rozmýšľať inak. Vám všetkým patrí moja úprimná vďaka.

Rok 2025 prináša nové výzvy, no verím, že aj nové príležitosti. Mesto nie je len suma projektov a čísiel – je to živý organizmus, ktorý rastie spolu s ľuďmi. Ďakujem, že ho tvoríte spolu s nami.

Marek Hattas
Primátor mesta Nitra

2. Identifikačné údaje mesta

Názov:	Mesto Nitra
Sídlo:	Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra
IČO:	0030830 7
DIČ:	2021102853
Spôsob zriadenia:	zo zákona č.369/1990 Z.z. o obecnom zriadení
Štatutárny orgán obce:	Marek Hattas, primátor mesta
Telefón:	037/65 02 111
Mail:	info@nitra.sk
Webová stránka:	www.nitra.sk

3. Organizačná štruktúra mesta a identifikácia vedúcich predstaviteľov

Vedúci predstavitelia mesta k 31.12.2024

Primátor mesta Nitra

Marek Hattas

Zástupcovia primátora

Mgr. Miloslav Špoták

Ing. arch., Ing. Peter Mezei

Poslanci Mestského zastupiteľstva v Nitre 2022 – 2026

Mgr. Petra Ajdariová
kandidátka: nezávislá kandidátka
členka poslaneckého klubu: Fungujúca Nitra
+421 905 469 649
petra.ajdariova@nitra.sk
VMČ. 4

Ing. Roman Ágh, MBA
kandidát: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
predseda poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
+421 37 20 28 714
roman.agh@nitra.sk
VMČ č. 2

Denisa Branikovičová
kandidátka: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
podpredsedníčka poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
+421 905 422 522
denisa.branikovicova@nitra.sk
VMČ č. 2

Ing. Miloš Dovičovič
kandidát: HLAS – sociálna demokracia, SME RODINA, DOBRÁ VOĽBA a Umiernení, Demokrati Slovenska
podpredseda poslaneckého klubu: Fungujúca Nitra
+421 902 205 128
milos.dovicovic@nitra.sk
VMČ č. 4

Ing. Martina Dubaiová
kandidátka: nezávislá kandidátka
členka poslaneckého klubu: Spolu pre Nitru
+421 908 481 418
martina.dubaiova@nitra.sk
VMČ č. 4

MUDr. Adriana Filipová
kandidátka: nezávislá kandidátka
členka poslaneckého klubu: Tím pre Nitru
+421 945 501 601
adriana.filipova@nitra.sk
VMČ č. 6

Mgr. Ján Greššo
kandidát: HLAS – sociálna demokracia, SME RODINA, DOBRÁ VOĽBA a Umiernení, Demokrati, člen poslaneckého klubu: Fungujúca Nitra
+421 905 383 960
jan.gresso@nitra.sk
VČ č. 2

Ing. Miroslav Gut
kandidát: nezávislý kandidát
podpredseda poslaneckého klubu: Tím pre Nitru
+421 911 349 745
miroslav.gut@nitra.sk
VMČ č. 1

Ing. Miloslav Hatala
kandidát: KDH, Sloboda a Solidarita, ŠANCA, SPOLU – občianska demokracia, ODS, Demokratická strana, Občianska konzervatívna strana, ZA ĽUDÍ
predseda poslaneckého klubu: PRO NITRIA
+421 905 403 749
miloslav.hatala@nitra.sk
VMČ č. 6

František Hollý
kandidát: nezávislý kandidát
člen poslaneckého klubu: Nezávislí
+421 903 553 401
frantisek.holly@nitra.sk
VMČ č. 4

Ing. Martin Horváth
kandidát: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
člen poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
+421 948 656 215
martin.horvath@nitra.sk
VMČ č. 7

Ing. Peter Košťál, PhD.
kandidát: nezávislý kandidát
člen poslaneckého klubu: Fungujúca Nitra
+421 918 749 680
peter.kostal@nitra.sk
VMČ. 7

Ing. Erik Král
kandidát: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
člen poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
erik.kral@nitra.sk
VMČ č. 2

Ing. Jarmila Králová, PhD.
kandidátka: nezávislá kandidátka
členka poslaneckého klubu: Nezávislí
+421 911 942 983
jarmila.kralova@nitra.sk
VMČ č. 5

JUDr. Igor Kršiak
kandidát: HLAS – sociálna demokracia, SME RODINA, DOBRÁ VOĽBA a Umiernení, Demokrati
predseda poslaneckého klubu: Fungujúca Nitra
+421 911 990 097
igor.krsiak@nitra.sk
VMČ. 7

Mgr. Igor Mesároš
kandidát: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
člen poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
+421 904 403 001
igor.mesaros@nitra.sk
VMČ č. 4

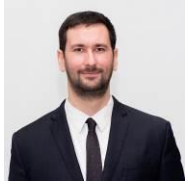

Ing. arch., Ing. Peter Mezei
kandidát: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
člen poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
+421 947 912 577
peter.mezei@nitra.sk
VMČ č. 2

prof. PhDr. Martina Mojtová, PhD.
kandidátka: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
členka poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
+421 37 64 08 769
martina.mojtova@nitra.sk
VMČ č. 6

Ing. Ľubomír Moravčík
kandidát: HLAS – sociálna demokracia, SME RODINA, DOBRÁ VOĽBA a Umiernení, Demokrati, člen poslaneckého klubu: Fungujúca Nitra
+421 903 139 814
lubomir.moravcik@nitra.sk
VMČ č. 5

Pavol Obertáš
kandidát: nezávislý kandidát
predseda poslaneckého klubu: Spolu pre Nitru
+421 904 674 162
pavol.obertas@nitra.sk
VMČ č. 4

Ing. Peter Oremus, PhD.
kandidát: nezávislý kandidát
člen poslaneckého klubu: Nezávislí
+421 948 940 007
peter.oremus@nitra.sk
VMČ č. 7

RNDr. Marta Rácová
kandidátka: nezávislá kandidátka
podpredsedníčka poslaneckého klubu: Tím pre Nitru
–
marta.racova@nitra.sk
VMČ č. 4

MVDr. Róbert Rathouský
kandidát: nezávislý kandidát
člen poslaneckého klubu: PRO NITRIA
+421 905 654 406
robert.rathousky@nitra.sk
VMČ č. 3

Ing. Andrej Sitkey
kandidát: nezávislý kandidát
podpredseda poslaneckého klubu: Spolu pre Nitru
+421 903 660 673
andrej.sitkey@nitra.sk
VMČ č. 7

Mgr. Miloslav Špoták
kandidát: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
člen poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
+421 911 159 827
miloslav.spotak@nitra.sk
VMČ č. 7

Ing. Štefan Štefek
kandidát: nezávislý kandidát
predseda poslaneckého klubu: Tím pre Nitru
+421 905 612 108
stefan.stefek@nitra.sk
VMČ č. 7

Ladislav Turba
kandidát: nezávislý kandidát
člen poslaneckého klubu: Spolu pre Nitru
+421 904 406 465
ladislav.turba@nitra.sk
VMČ č. 5

PhDr. Ján Vančo, PhD.
kandidát: KDH
člen poslaneckého klubu: PRO NITRIA
+421 911 131 376
jan.vanco@nitra.sk
VMČ č. 2

Ing. Regina Víteková
kandidátka: Tím Kraj Nitra – Združenie kandidátov Nitrianskeho kraja
členka poslaneckého klubu: Tím Kraj Nitra
+421 904 128 323
regina.vitekova@nitra.sk
VMČ č. 3

Ing. Edita Vnučková
kandidátka: nezávislá kandidátka
členka poslaneckého klubu: Tím pre Nitru
+421 902 999 542
edita.vnuckova@nitra.sk
VMČ č. 6

doc. PhDr. Katarína Welnitzová, PhD.
kandidátka: nezávislá kandidátka
členka poslaneckého klubu: Tím pre Nitru
+421 33 55 65 255
katarina.welnitzova@nitra.sk
VMČ č. 5

Hlavná kontrolórka mesta Nitry

Ing. Oľga Hetényiová
tel: 037/6502 287
olga.hetenyiova@msunitra.sk

Postavenie hlavného kontrolóra, náplň, rozsah a pravidlá jeho činnosti stanovuje zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Mesto Nitra má zriadený útvar hlavného kontrolóra, ktorý má okrem hlavného kontrolóra štyroch referentov kontrolórov. Útvar hlavného kontrolóra riadi a za jeho činnosť zodpovedá hlavný kontrolór.

Členovia Mestskej rady v Nitre

- Denisa Branikovičová
- Ing. Miloš Dovičovič
- Ing. Miroslav Gut
- JUDr. Igor Kršiak
- Ing. arch., Ing. Peter Mezei
- Pavol Obertáš
- Mgr. Miloslav Špoták
- Ing. Štefan Štefek
- PhDr. Ján Vančo, PhD.

Komisie Mestského zastupiteľstva v Nitre

- Komisia pre financovanie, správu majetku a podnikateľskú činnosť,
- Komisia pre mestskú mobilitu,
- Komisia pre územné plánovanie, architektúru, verejný priestor a investičnú činnosť,
- Komisia pre sociálne veci a bytové otázky,
- Komisia pre kultúru, kreatívny priemysel a cestovný ruch,
- Komisia pre školstvo, mládež a vzdelávanie,
- Komisia pre šport,
- Komisia pre životné prostredie, verejný poriadok a komunálne činnosti,
- Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov (zriadená v zmysle Ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov),
- Komisia na prešetrenie sťažnosti proti činnosti poslanca mestského zastupiteľstva, primátora mesta a hlavného kontrolóra,
- Redakčná rada.

Výbor pre audit

V zmysle §34 ods. 5 c) zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite činnosť Výboru pre audit zabezpečuje z poverenia primátora mesta komisia Mestského zastupiteľstva v Nitre pre financovanie, správu majetku a podnikateľskú činnosť v zložení k 31.12.2024:

- Mgr. Ján Greššo – predseda
- Ing. Roman Ágh, MBA
- Ing. Miroslav Gut
- Ing. Martin Horváth
- JUDr. Igor Kršiak
- Pavol Obertáš
- Ing. Peter Oremus, PhD.
- Ing. Regina Víteková
- Ing. Edita Vnučková

Z radov občanov:

- JUDr. Miroslav Belica
- Ing. Jozef Filip
- Ing. Tibor Koščo, MBA
- JUDr. Ladislav Mášik, LL.M., MBA
- Dušan Rác
- Marián Volek

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA K 31.12.2024

a) **Kancelária primátora**
b) **Kreatívne centrum Nitra**
   - referát programov
   - referát finančného riadenia
   - referát riadenia projektu
c) **Útvar hlavného kontrolóra**
d) **Útvar hlavného architekta**
   - referát územného plánovania a urbanizmu
   - referát mestskej architektúry a verejného priestoru
e) **Prednosta MsÚ**
   - koordinátor integrácie cudzincov
   - referát riadenia projektov
   - referát riadenia kvality

   Kancelária prednostu
   - referát ľudských zdrojov
   - referát hospodárskej prevádzky
   - referát IT
f) **Stredisko mestských služieb**
   - referát správy a opráv miestnych ciest
   - referát správy a údržby vodorovného dopravného značenia
   - referát čistenia a údržby miestnych ciest
   - referát správy a údržby verejnej zelene
   - referát správy a údržby mestského mobiliáru a obslužných činností
   - referát správy, prevádzky a údržby pohrebísk a cintorínov
g) **Turistické informačné centrum (TIC Nitra)**
   - referát prevádzky TIC
h) **Odbor projektového a strategického riadenia**
   - referát implementácie investičných projektov
   - referát udržateľného mestského rozvoja a strategických činností
   - referát implementácie neinvestičných projektov
i) **Odbor komunikácie a propagácie**
j) **Odbor služieb úradu**
   - referát klientskeho centra
   - referát právny a vymáhania pohľadávok
   - referát organizačný
   - referát matričného úradu
   - referát evidencie obyvateľstva a domov
k) **Odbor ekonomiky a rozpočtu**
   - referát rozpočtu a finančného manažmentu
   - referát účtovnej evidencie
   - referát platobného styku a zmluvných vzťahov
l) **Odbor miestnych daní a poplatkov**
   - referát dane z nehnuteľností
   - referát ostatných miestnych daní a poplatkov
m) **Odbor majetku**
   - referát majetku
   - referát energetiky
   - referát prevádzky mestských tržníc
n) **Odbor dopravy**
   - referát mobility
   - referát parkovacej politiky
o) **Odbor životného prostredia**
   - referát tvorby a správy sídelnej zelene
   - referát odpadového hospodárstva a životného prostredia

p) Odbor kultúry
- referát kultúry
- referát kultúrnej infraštruktúry a služieb

q) Odbor školstva, mládeže a športu
- referát školského úradu a základných škôl
- referát ekonomiky školstva a školského stravovania
- referát športu
- referát predprimárneho vzdelávania
- Nitrianske centrum podpory vzdelávania a mládeže

r) Odbor sociálnych služieb
- referát sociálnych služieb a dávok
- referát sociálneho bývania a krízovej intervencie
- Útulok pre bezdomovcov
- Útulok pre jednotlivcov s deťmi
- Komunitné centrá
- Miestne občianske poriadkové služby

s) Odbor investičnej výstavby a rozvoja

t) Odbor stavebného poriadku
- referát agendy stavebných konaní
- referát agendy ŠFRB

u) Odbor verejného obstarávania

v) Dobrovoľný hasičský zbor mesta Nitra

w) Dobrovoľný hasičský zbor mesta Nitra Pribina

Zdroj: Organizačný poriadok Mestského úradu v Nitre v znení dodatkov č. 1 až 33 (účinný od 01.07.2024) vrátane prílohy Organizačná štruktúra Mesta Nitry – Mestský úrad v Nitre

Zdroj: Mestský úrad v Nitre

POČET ZAMESTNANCOV K 31.12.2024

	Priemerný počet zamestnancov	Počet zamestnancov	Z toho počet vedúcich zamestnancov
Mesto Nitra	1 001,11	1 033,00	65,00
z toho: - Mestský úrad	315,16	327,00	21,00
- Stredisko mestských služieb	108,00	110,00	1,00
- MŠ, ZŠS, jasle	498,61	515,00	38,00
- Mestská polícia	79,34	81,00	5,00
Rozpočtové organizácie	1 096,10	1 123,00	60,00
z toho: - ZŠ a školské zariadenia	1 013,60	1 036,00	54,00
- Centrum voľného času	21,00	22,00	2,00
- ZUŠ J. Rosinského	61,50	65,00	4,00
Príspevkové organizácie	212,38	223,00	8,00
Z toho: - Správa zariadení soc. služieb	212,38	223,00	8,00
- Kreatívne centrum Nitra	0,00	0,00	0,00
Obchodné spoločnosti	266,50	265,00	11,00
z toho: - NTS, a.s.	49,00	49,00	4,00
- Nitrianske komunálne služby, s.r.o.	117,00	116,00	2,00
- Službyt Nitra, s.r.o.	87,50	87,00	4,00
- Nitrianska investičná, s.r.o.	13,00	13,00	1,00
SPOLU ZA KONSOLIDOVANÝ CELOK	**2 576,09**	**2 644,00**	**144,00**

Zdroj: Poznámky konsolidovanej účtovnej závierky zostavenej k 31. decembru 2024, Mesto Nitra

KONSOLIDOVANÝ CELOK TVORIA ORGANIZÁCIE ZRIADENÉ MESTOM

Mesto Nitra ako účtovná jednotka verejnej správy v zmysle platných právnych predpisov je povinné zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku. Základným účelom zostavenia konsolidovanej účtovnej závierky je poskytnúť informácie o konsolidovanom celku ako o jednej ekonomickej jednotke, pričom vychádza z individuálnych účtovných závierok jednotlivých subjektov zahrnutých do konsolidácie. Všetky účtovné jednotky v rámci konsolidovaného celku Mesta Nitry sú dcérske účtovné jednotky, čo znamená, že sú plne kontrolované a vlastnené mestom Nitra.

Konsolidovaná účtovná závierka konsolidovaného celku Mesta Nitry k 31.12.2024, za účtovné obdobie od 1.januára 2024 do 31.decembra 2024, bola zostavená ako riadna konsolidovaná účtovná závierka v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a v súlade s Opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 17. decembra 2008 č. MF/27526/2008–31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o metódach a postupoch konsolidácie vo verejnej správe a podrobnosti o usporiadaní a označovaní položiek konsolidovanej účtovnej závierky vo verejnej správe v znení neskorších predpisov.

Účtovné jednotky konsolidovaného celku Mesta Nitry boli zahrnuté do konsolidovanej účtovnej závierky 100 %-nou metódou úplnej konsolidácie.

1. Rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti konsolidujúcej účtovnej jednotky

Názov rozpočtovej organizácie	Sídlo rozpočtovej organizácie	Hlavný predmet činnosti
ZŠ Beethovenova	Beethovenova 11, Nitra	Základné školy zabezpečujú výchovu a vzdelávanie v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. prostredníctvom školských vzdelávacích programov. Poskytujú základné vzdelanie, zabezpečujú povinnú školskú dochádzku v 1. až 9. ročníku a ponúkajú možnosti záujmového vzdelávania, čím prispievajú k rozvoju záujmov, talentov a tvorivosti žiakov. Vzdelávací proces je zameraný na získavanie základných kompetencií potrebných pre ďalšie štúdium, pracovné uplatnenie a plnohodnotný život v spoločnosti. Podľa § 4 školského zákona je cieľom výchovy a vzdelávania rozvíjať vedomosti, zručnosti a kompetencie žiakov v oblasti jazykov, digitálnych technológií, prírodných a humanitných vied, čitateľskej a finančnej gramotnosti, pohybu, kultúry a občianskej zodpovednosti. Vzdelávanie zároveň podporuje rozvoj osobnosti, kritického myslenia, schopnosti riešiť problémy, spolupracovať a prevziať zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Dôraz sa kladie na úctu k ľudským právam, kultúrnym hodnotám, zákonom a ochrane životného prostredia.
ZŠ Cabajská	Cabajská 2, Nitra	
ZŠ a MŠ Novozámocká	Novozámocká 129, Nitra	
ZŠ Drážovce	Sčasného 22, Nitra	
ZŠ Fatranská	Fatranská 14, Nitra	
ZŠ Kniežaťa Pribinu	A. Šulgana 1, Nitra	
ZŠ Krčméryho	Krčméryho 2, Nitra	
ZŠ Nábrežie mládeže	Nábrežie ml. 5, Nitra	
ZŠ a MŠ Na Hôrke	Na Hôrke 30, Nitra	
ZŠ Škultétyho	Škultétyho 1, Nitra	
ZŠ Topoľová	Topoľová 8,Nitra	
ZŠ Tulipánová	Tulipánová 1, Nitra	
ZŠ kráľa Svätopluka	Dražovská 6, Nitra	
ZŠ Benkova	Benkova 34, Nitra	
CVČ Nitra	Štefánikova trieda 63, Nitra	Centrum voľného času zabezpečuje podľa výchovného programu školského zariadenia výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, rodičov a iných osôb do veku 30 rokov v ich voľnom čase. Poskytuje odbornú a metodickú pomoc v oblasti práce s deťmi a mládežou v ich voľnom čase inštitúciám, občianskym združeniam, ktoré pracujú s deťmi a mládežou.
ZUŠ J. Rosinského	Vajanského 1,Nitra	Predmetom činnosti ZUŠ J. Rosinského je poskytovanie základného umeleckého vzdelania v nasledovných umeleckých odboroch: Hudobný odbor, Výtvarný odbor, Tanečný odbor, Literárno Dramatický odbor a Audiovizuálny a multimediálny odbor.

2. Príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti konsolidujúcej účtovnej jednotky

Príspevkové organizácie predstavujú špecifickú formu právnických osôb zriadených štátom, obcami alebo vyššími územnými celkami, ktorých finančné hospodárenie sa riadi osobitným rozpočtovým režimom. V zmysle Opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 1407/2003–92 zo dňa 25. februára 2003 ide o subjekty, ktorých výnosy z vlastnej činnosti a predaja služieb pokrývajú menej ako 50 % ich celkových výrobných nákladov. Zvyšná časť nákladov je krytá príspevkom zo štátneho rozpočtu, rozpočtov obcí alebo rozpočtov vyšších územných celkov, v závislosti od zriaďovateľov.

Finančné vzťahy medzi príspevkovými organizáciami a ich zriaďovateľmi sú určené v súlade s rozpočtovými pravidlami verejnej správy a konkretizované v zriaďovacích listinách a rozpočtových procesoch. Príspevkové organizácie hospodária s pridelenými prostriedkami účelne, efektívne a v súlade so zásadami transparentnosti a verejného záujmu, pričom zostávajú súčasťou širšieho rozpočtového rámca svojich zriaďovateľov.

Názov príspevkovej organizácie	Sídlo príspevkovej organizácie	Hlavný predmet činnosti
Správa zariadení sociálnych služieb v Nitre	Janského 680/7	Správa zariadení sociálnych služieb v Nitre je príspevkovou organizáciou zriadenou Mestom Nitra na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva č. 237/2004-MZ zo dňa 12. augusta 2004, s účinnosťou od 1. januára 2005. Jej hlavným poslaním je verejné poskytovanie sociálnych služieb obyvateľom mesta Nitry v súlade s ich aktuálnymi potrebami. V zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách organizácia poskytuje terénne, ambulantné aj pobytové formy sociálnych služieb, ktoré sú zamerané na riešenie a zmierňovanie nepriaznivej sociálnej situácie, podporu samostatnosti prijímateľov a prevenciu sociálneho vylúčenia. K hlavným činnostiam patria: opatrovateľská služba, prepravná služba, odľahčovacia služba, požičiavanie kompenzačných pomôcok, ako aj prevádzka denného centra, denného stacionára, jedálne, zariadenia opatrovateľskej služby a zariadenia pre seniorov.
Kreatívne centrum Nitra	Dobšinského 5369/10	Kreatívne centrum Nitra je kultúrno-vzdelávacia a osvetová inštitúcia, ktorá vytvára podmienky pre tvorivú umeleckú činnosť, rozvoj kreativity, neformálne vzdelávanie a podporu podnikateľských zručností. Zameriava sa na poskytovanie priestorov, programov a služieb pre širokú verejnosť i odbornú komunitu s cieľom posilniť aktívne zapojenie jednotlivcov do spoločenského a ekonomického života. Činnosť reflektuje potreby obyvateľov so zámerom podporiť ich uplatnenie na trhu práce, posilniť regionálny potenciál a prispieť k udržateľnému rozvoju regiónu. Dlhodobým cieľom je prispievať k rozvoju mesta Nitra ako inkluzívneho a kreatívneho priestoru, v ktorom sa tvoriví profesionáli cítia doma a kde miestni obyvatelia vnímajú kreativitu ako prirodzenú súčasť svojej kultúrnej identity. Kreatívne centrum Nitra systematicky buduje kapacity na podporu kultúrneho a kreatívneho priemyslu v Nitrianskom kraji a na Slovensku. Poskytovaním zázemia, vzdelávacích aktivít a odborných služieb napomáha profesionálnemu rastu kreatívcov, ich zamestnateľnosti, prepájaniu so súkromným sektorom a budovaniu živej komunity, ktorá podporuje spoluprácu, inovácie a regionálne väzby.

3. Obchodné spoločnosti v konsolidovanom celku Mesta Nitry

Obchodné spoločnosti v konsolidovanom celku Mesta Nitry predstavujú významnú súčasť majetkovej a hospodárskej štruktúry mesta. Ako dcérske spoločnosti sú v plnom vlastníctve alebo s rozhodujúcim vplyvom Mesta Nitry, pričom ich činnosť je úzko previazaná s verejným záujmom a strategickými cieľmi samosprávy. Ich zaradenie do konsolidovaného celku vyplýva zo zákonných povinností vedenia konsolidovaného účtovníctva verejnej správy v zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Názov právnickej osoby	Sídlo právnickej osoby	Hlavný predmet činnosti
Nitrianska teplárenská spoločnosť, a.s.	J. Kráľa 122, Nitra	- výroba tepla, rozvod tepla - prenájom nehnuteľností s poskytovaním iných než základných služieb - rozvod plynu - úprava vody - inžinierska činnosť - podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi - prenájom strojov, nástrojov a zariadení - poradenská činnosť v oblasti obchodu, služieb a podnikania - kúpa tovaru za účelom jeho predaja v rozsahu voľnej živnosti
Nitrianske komunálne služby, s.r.o.	Nábrežie mládeže 87, Nitra	- sprostredkovanie obchodu so zbytkovým materiálom, odpadom a šrotom - spracovanie druhotných surovín - podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi - veľkoobchod so zbytkovým materiálom, odpadom a šrotom - prenájom strojov a zariadení - vnútroštátna nákladná cestná doprava - podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečným odpadom
Službyt Nitra, s.r.o.	J. Kráľa 122, Nitra	- spravovanie zvereného domového a bytového majetku a tepelného zariadenia -vykonávanie údržby, opráv a rekonštrukcie domového a bytového majetku a tepelných zariadení -vykonávanie revízií vyhradených technických zariadení ako aj vykonávanie ich opráv - vykonávanie montáže, opráv, servisu meracej a regulačnej techniky - verejná cestná nákladná doprava - podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi- odvoz odpadu -obstarávanie služieb spojených so správou bytového a nebytového fondu - prenájom nehnuteľností a hnuteľných vecí - realitná činnosť - výkon činnosti stavebného dozoru -vykonávanie prípravných prác k realizácií stavby, uskutočňovanie stavieb a ich zmien - dokončovacie stavebné práce pri realizácií exteriérov a interiérov
Nitrianska investičná, s.r.o.	Štefánikova trieda 60, Nitra	- inžinierske činnosti a súvisiace technické poradenstvo - veľkoobchod v rozsahu voľných živností - sprostredkovateľská činnosť v rozsahu voľných živností - poradenská činnosť v rozsahu voľných živností - realitná činnosť - reklamná a propagačná činnosť - prípravné práce k realizácii stavby - uskutočňovanie stavieb a ich zmien - dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov

NEZISKOVÉ ORGANIZÁCIE/ZDRUŽENIA/NADÁCIE ZALOŽENÉ MESTOM NITRA NEZARADENÉ DO KONSOLIDOVANEHO CELKU

Mesto Nitra sa aktívne podieľa na zakladaní a podpore viacerých neziskových organizácií, združení a nadácií, ktoré zohrávajú významnú úlohu pri formovaní a rozvoji miestnej občianskej spoločnosti, kultúrneho života a rozvoji cestovného ruchu. Medzi organizácie, v rámci ktorých je mesto Nitra zakladajúcim členom, patrí Nitrianska komunitná nadácia, Nitrianska organizácia cestovného ruchu a združenie Nitra2026. Napriek tomu, že spomínané združenia boli založené mestom, resp. Nitra patrí medzi ich zakladajúcich členov, nepatria do konsolidovaného celku mesta. Podľa § 18a zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, konsolidovaný celok zahŕňa len subjekty, ktoré sú priamo súčasťou rozpočtového hospodárenia obce a ktorých účtovné jednotky sú prepojené s verejnými financiami mesta. Tieto organizácie fungujú ako samostatné právnické osoby s vlastným riadením a financovaním, ktoré neovplyvňujú priamo mestský rozpočet.

Názov právnickej osoby	Právna forma	Sídlo právnickej osoby	Hlavný predmet činnosti
Nitrianska komunitná nadácia	nadácia	Piaristická 2, Nitra	Nitrianska komunitná nadácia, založená v roku 2002, je členom Asociácie komunitných nadácií Slovenska. Podporuje verejnoprospešné aktivity v Nitrianskom kraji prostredníctvom grantových programov zameraných na oblasti ako vzdelávanie, zdravie, kultúra, šport, sociálna pomoc, životné prostredie či dopravná výchova. Nadácia sa zameriava na rozvoj filantropie a dobrovoľníctva, čím prispieva k zvyšovaniu kvality života v regióne. Vďaka úzkej spolupráci s komunitou flexibilne reaguje na jej potreby a pôsobí ako stabilný partner pre subjekty, ktoré strategicky investujú do regionálneho rozvoja.
Nitrianska organizácia cestovného ruchu	združenie	Štefánikova trieda 60, Nitra	Nitrianska organizácia cestovného ruchu vznikla v roku 2012 ako samostatná právnická osoba podľa zákona č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, registrovaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Jedným zo zakladajúcich členov je Mesto Nitra. Organizácia predstavuje moderný model destinačného manažmentu založený na princípoch verejno-súkromného partnerstva. Jej hlavným cieľom je efektívne riadenie a rozvoj destinácie prostredníctvom koordinácie aktérov pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu. Zastrešuje strategickú spoluprácu subjektov ovplyvňujúcich kvalitu zážitku návštevníka a realizuje aktivity zamerané na zvýšenie atraktivity regiónu, podporu návštevnosti a predĺženie pobytu turistov v oblasti.
Nitra2026	združenie	Farská 5, Nitra	Projekt Nitra 2026 bol realizovaný formou združenia, ktoré vzniklo z iniciatívy mesta Nitra s cieľom uchádzať sa o titul Európske hlavné mesto kultúry v roku 2026. Hlavným cieľom združenia bolo posilnenie kultúrnej identity Nitry, podpora kreatívneho sektora, rozvoj medzinárodných partnerstiev a zvýšenie atraktivity mesta pre obyvateľov aj návštevníkov. Projekt sa opieral o princípy participácie, udržateľnosti a otvorenosti, pričom prepájal kultúrnu víziu mesta s jeho sociálnym a hospodárskym rozvojom.

Tieto organizácie a projekty, hoci úzko spolupracujú s mestom Nitra, sú riadené nezávisle, čo im umožňuje efektívnejšie napĺňať svoje špecifické ciele a prispievať k rozvoju mesta rozmanitými spôsobmi.

4. Poslanie, vízie a ciele mesta

VÍZIA MESTA NITRY:

„NITRA JE MODERNÉ A OTVORENÉ MESTO PRE VŠETKÝCH“.

Víziou mesta Nitra je byť moderným a otvoreným mestom pre všetkých – inkluzívnym, inovatívnym a prístupným pre každého, kto tu žije, pracuje alebo navštevuje. Otvorenosť mesta sa prejavuje v podpore spolupráce, participácie a rovnosti príležitostí. Moderný rozvoj Nitry zahŕňa inteligentné riešenia, udržateľnú infraštruktúru a dôraz na vzdelanie, kultúru a kvalitu života. Cieľom je vytvárať prostredie, kde sa každý cíti vítaný a má možnosť rozvíjať svoj potenciál.

Poslanie mesta Nitry

Mesto Nitra sa profiluje ako moderná a zodpovedná samospráva, ktorá svoje územie spravuje strategicky, efektívne, transparentne a udržateľne. Základom mestského riadenia je vysoká kvalita a dostupnosť verejných služieb, pričom dôraz sa kladie na aktívnu participáciu obyvateľov pri rozhodovaní o verejných záležitostiach a ich zapojenie do rozvoja mesta.

V oblasti hospodárskeho rozvoja sa Nitra usiluje o vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia, podporu inovácií, nových investícií a nápadov, ktoré prispievajú k vzniku kvalitných a udržateľných pracovných miest. Mesto systematicky posilňuje svoju ekonomickú stabilitu prostredníctvom spolupráce s lokálnym podnikateľským sektorom a akademickými inštitúciami.

Bezpečnosť a ochrana zdravia obyvateľov i návštevníkov sú pre mesto kľúčové. Nitra vytvára podmienky na prevenciu , zvládanie mimoriadnych udalostí a usiluje sa o bezpečnosť verejného priestoru.

V oblasti mobility je cieľom mesta budovanie inteligentného, ekologického a integrovaného dopravného systému, ktorý zohľadňuje potreby obyvateľstva a rešpektuje princípy udržateľného rozvoja.

Ochrana a obnova životného prostredia a adaptácia na klimatické zmeny predstavujú významnú súčasť mestských politík. Nitra aktívne realizuje opatrenia na rozvoj zelenej a modrej infraštruktúry, obnovu ekosystémových služieb a zachovanie kultúrneho, historického i prírodného dedičstva.

Sociálna inklúzia a zdravotná starostlivosť sú postavené na princípe dostupnosti, adresnosti a komunitného prístupu. Mesto poskytuje široké spektrum sociálnych a zdravotných služieb pre všetky skupiny obyvateľstva, so zameraním na prevenciu sociálneho vylúčenia.

Vzdelávacia infraštruktúra v Nitre prechádza modernizáciou s cieľom zabezpečiť kvalitné a inkluzívne vzdelávanie. Materské a základné školy sú vybavované modernými technológiami, uplatňuje sa individuálny prístup k žiakom vrátane detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a dôraz sa kladie na kvalifikovaný pedagogický zbor.

Nitra zároveň ponúka pestré kultúrne a športové vyžitie pre všetky vekové a záujmové skupiny. Buduje a rozvíja infraštruktúru pre trávenie voľného času a podporuje aktívny životný štýl obyvateľov.

Mesto systematicky rozvíja cestovný ruch, využívajúc svoj historický potenciál a polohu ako prirodzeného centra regiónu. Cieľom je posilniť atraktivitu Nitry ako modernej a konkurencieschopnej turistickej destinácie s kvalitnými a komplexnými službami.

Neoddeliteľnou súčasťou mestského rozvoja je úzka spolupráca s univerzitami. Nitra aktívne využíva vzdelanostný potenciál svojich akademických inštitúcií pri napĺňaní strategických cieľov, čím prispieva k zvyšovaniu kompetenčného profilu celého regiónu.

Ciele mesta

Ciele mesta Nitra vychádzajú z vízie moderného, inkluzívneho a perspektívneho mesta, ktoré dokáže flexibilne reagovať na meniace sa potreby obyvateľov aj širšieho regiónu. Ambíciou mesta je vytvárať prostredie s vysokou kvalitou života, podporovať inovácie, kultúru, udržateľnosť a zároveň posilňovať svoju pozíciu ako prirodzeného centra regiónu. Tieto ciele sú systematicky formulované v strategických dokumentoch, predovšetkým v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorý predstavuje rámec pre ich realizáciu.

Hlavným strategickým cieľom je zabezpečiť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť Nitry so zameraním na rozvoj funkčného mestského územia. V súlade s tým sa mesto zameriava na podporu pracovných miest najmä v kultúrnom a kreatívnom priemysle, obnovu a efektívne využívanie kultúrneho a historického dedičstva, rozvoj ponuky v oblasti cestovného ruchu a kvalitné verejné priestory so silným environmentálnym dôrazom. Medzi prioritami je aj zlepšovanie systému odpadového hospodárstva, rozširovanie možností cyklodopravy, zvyšovanie bezpečnosti a realizácia opatrení udržateľnej mobility, vrátane integrovaného dopravného systému a modernizácie statickej dopravy.

Ďalšie ciele sa týkajú rozvoja sociálnych a komunitných služieb, modernizácie vzdelávacej infraštruktúry, podpory energetickej efektívnosti a prevencie sociálneho vylúčenia. Mesto zároveň kladie dôraz na mladých ľudí a rodiny, posilňuje spoluprácu verejných a neverejných aktérov, buduje infraštruktúru pre voľnočasové aktivity a zvyšuje úroveň elektronických služieb samosprávy. V neposlednom rade sa Nitra usiluje o aktívnu účasť v medzinárodných projektoch a o zapojenie verejnosti do rozvojových procesov prostredníctvom participatívnych mechanizmov a dlhodobých partnerstiev.

Mesto Nitra v roku 2024 pokračovalo v napĺňaní svojej vízie ako moderného, inkluzívneho a odolného mesta, ktoré aktívne reaguje na spoločenské, ekonomické a environmentálne výzvy. V prostredí poznačenom pretrvávajúcou vojenskou krízou na Ukrajine, energetickou neistotou, či otázkami migrácie, sa mesto usilovalo nielen o udržanie stability, ale aj o ďalší kvalitatívny posun v oblasti životného prostredia, kultúry, verejných služieb a komunitného života.

Jedným z najvýznamnejších krokov bolo otvorenie Kreatívneho centra Nitra, ktoré vzniklo komplexnou rekonštrukciou štyroch budov v areáli bývalých kasární na Martinskom vrchu. Projekt, podporený z fondov Európskej Únie, vytvoril multifunkčný priestor pre profesionálov v oblasti kultúrno-kreatívneho priemyslu aj pre verejnosť. Kreatívne centrum prepája vzdelávanie, produkciu a prezentáciu v oblastiach ako dizajn, umenie, film, fotografia či nové médiá a má ambíciu byť stabilným inovačným uzlom regiónu.

Na kultúrnu mapu mesta sa po rokoch vrátilo aj historické Kino Palace, ktoré prešlo citlivou architektonickou obnovou. Multifunkčný kultúrny priestor ponúka nielen filmové projekcie, ale aj koncerty, divadelné predstavenia, konferencie, či komunitné aktivity. Zachovanie architektonickej identity objektu od Fridricha Weinwurma z 20. rokov 20. storočia bolo skĺbené s modernými technologickými a prevádzkovými štandardmi, vďaka čomu sa Kino Palace opäť stalo živým centrom mestského kultúrneho diania s dôrazom na autenticitu aj súčasné potreby publika.

Významným projektom z pohľadu kvality života bol aj revitalizovaný Mestský park na Sihoti – najväčší verejný park v meste, ktorý prešiel komplexnou obnovou. Pribudli nové chodníky, ihriská, komunitné zóny, mobiliár, vodné prvky, ale aj opatrenia na zlepšenie biodiverzity, bezpečnosti a prístupnosti. Dôraz sa kládol na ekologické riešenia, inkluzívny dizajn a vytváranie priestoru pre rôzne generácie aj spoločenské vrstvy. Park tak nadobudol charakter moderného mestského parku 21. storočia, ktorý spája rekreáciu, udržateľnosť a komunitný život.

V oblasti riadenia a verejnej správy zaznamenala Nitra ďalší významný úspech – získala Národnú cenu SR za kvalitu a spoločenskú zodpovednosť za rok 2024 v kategórii Kvalita – organizácie verejného sektora. Zároveň úspešne obhájila prestížny titul Efektívny používateľ modelu CAF (Common Assessment Framework). Toto významné ocenenie udeľuje Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR ako súčasť Národného programu kvality SR na roky 2022 – 2026. Cieľom súťaže je vyzdvihnúť organizácie, ktoré preukázali výnimočné výsledky v oblasti kvality riadenia a spoločenskej zodpovednosti na základe európskych hodnotiacich kritérií. Súťaž reflektuje rastúci význam kvality a spoločenskej zodpovednosti ako neoddeliteľných súčastí efektívne fungujúcich organizácií – bez ohľadu na to, či pôsobia vo verejnom alebo súkromnom sektore. V kategórii Kvalita je hodnotenie založené na princípoch modelu CAF a zásadách manažérstva kvality definovaných v normách STN EN ISO 9000 a STN EN ISO 9001. Tieto princípy zohľadňujú spokojnosť zákazníkov a zamestnancov, prínosy pre spoločnosť a kľúčové výkonnostné ukazovatele. Správne uplatňovanie týchto princípov vedie organizácie k dosahovaniu vynikajúcich výsledkov – nielen finančných, ale aj v oblasti spoločenského prínosu a spokojnosti zainteresovaných strán. Mesto Nitra úspešne obhájilo medzinárodne uznávaný titul „Efektívny používateľ modelu CAF (Effective CAF User – ECU)", ktorý potvrdzuje vysokú úroveň implementácie modelu CAF a systematického zlepšovania kvality verejnej správy. Mesto Nitra implementuje model CAF od roku 2021 ako nástroj na zlepšovanie výkonnosti a kvality poskytovaných služieb. Vďaka úspešnému absolvovaniu druhého implementačného cyklu preukázalo výrazný pokrok v nastavovaní a zefektívňovaní vnútorných procesov. Významnú úroveň implementácie modelu CAF potvrdzuje aj víťazstvo v súťaži Národná cena SR za kvalitu a spoločenskú zodpovednosť v kategórii Kvalita – Verejná správa. Mesto zároveň pokračuje v realizácii Akčného plánu zlepšovania modelu CAF (APZ), ktorý je strategickým dokumentom na roky 2024 – 2026. Prostredníctvom tohto plánu systematicky riadi zlepšovanie úradu na základe princípov výnimočnosti modelu CAF a zásad manažérstva kvality. Tieto princípy reflektujú kľúčové výkonnostné ukazovatele, rozvoj služieb, spokojnosť zákazníkov a zamestnancov, ako aj celkové prínosy pre spoločnosť.

Rok 2024 tak priniesol konkrétne výsledky s reálnym dopadom na kvalitu života obyvateľov – od atraktívnych verejných priestorov cez nové kultúrne príležitosti až po posilnenie dôvery v profesionálnu a otvorenú mestskú správu. Nitra sa vďaka tomu naďalej profiluje ako mesto, ktoré spája inováciu s tradíciou a rozvoj s ohľadom na potreby ľudí.

5. Základná charakteristika mesta Nitra

Mesto Nitra je samostatným územným, samosprávnym a správnym celkom Slovenskej republiky, ktorý disponuje právomocou autonómne rozhodovať o verejných záležitostiach miestneho významu. Ako právnická osoba vystupuje v právnych vzťahoch nezávisle a zodpovedne, pričom na základe svojho štatútu zabezpečuje výkon verejnej správy v prospech obyvateľov na jeho území. Mestská samospráva zabezpečuje správu územia, hospodárenie s vlastným majetkom a príjmami, ako aj poskytovanie základných verejných služieb. Príjmová báza mesta je tvorená najmä príjmami z miestnych daní, poplatkov a iných zákonom definovaných zdrojov. Zodpovedné a efektívne nakladanie s týmito prostriedkami umožňuje mestu rozvíjať technickú a sociálnu infraštruktúru, investovať do modernizácie verejných priestorov a zlepšovať kvalitu života obyvateľov.

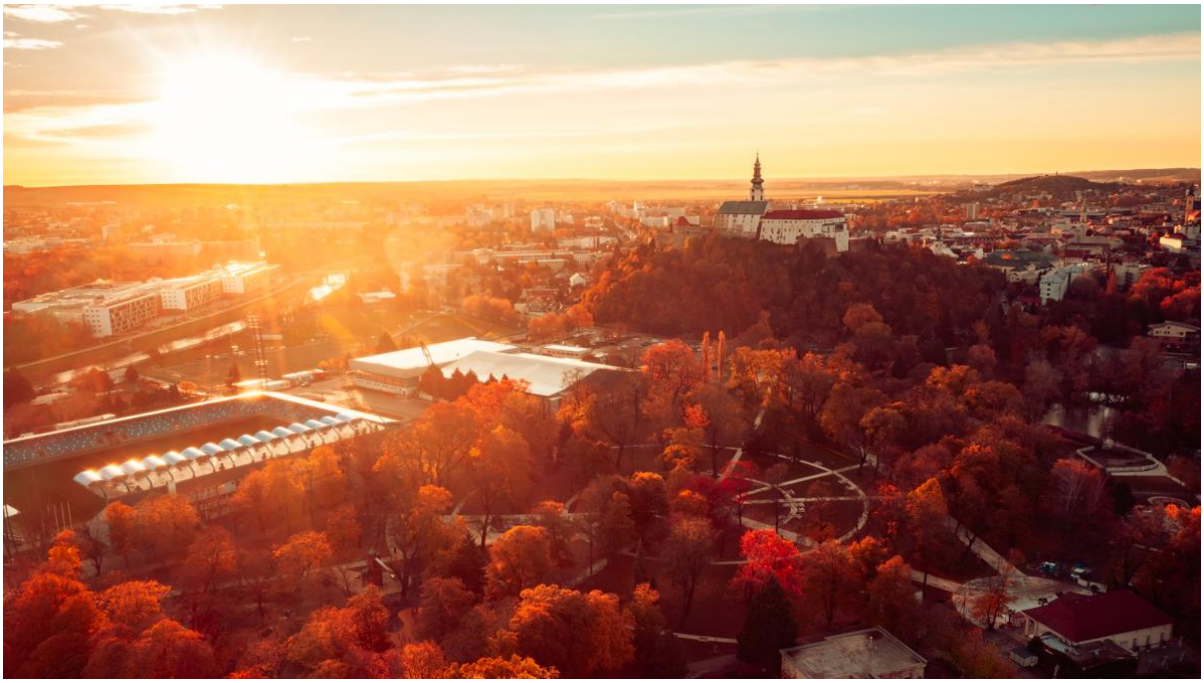

Zdroj: Mestský úrad v Nitre

Základnou úlohou mesta pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jeho územia a o potreby obyvateľov. Medzi kľúčové priority mesta patrí strategické územné plánovanie, rozvoj dopravy, podpora dostupného bývania, skvalitňovanie vzdelávacích a zdravotníckych služieb, ako aj rozširovanie sociálnej starostlivosti. Nitra zároveň venuje pozornosť rozvoju kultúrneho a športového života, bezpečnosti, čistote a ochrane životného prostredia. Dôležitou súčasťou komunálnej politiky je tiež rozvoj zelene, údržba verejných priestranstiev a uplatňovanie ekologicky udržateľných riešení.

Mesto sa stará o potreby svojich obyvateľov, pričom mestská správa aktívne pracuje na zlepšení kvality života všetkých, ktorí žijú na jeho území prostredníctvom poskytovania základných služieb, ako je zásobovanie vodou, kanalizácia, odvoz odpadu a údržba verejných priestranstiev. Nitra aktívne podporuje lokálne podnikateľské prostredie, inovácie a vytváranie pracovných miest. Rozvoj hospodárstva je vnímaný ako nástroj na posilnenie celkovej prosperity a konkurencieschopnosti mesta v regionálnom aj národnom kontexte. Zároveň kladie dôraz na sociálnu inklúziu, komunitnú súdržnosť a rovnosť prístupu k službám pre všetky skupiny obyvateľstva.

Zámerom mestskej samosprávy je budovať moderné, dynamické a súdržné mesto, v ktorom obyvatelia nájdu kvalitné podmienky pre život, osobnostný rast a aktívne zapojenie sa do verejného diania. Prostredníctvom otvoreného a participatívneho prístupu sa Nitra usiluje o dlhodobú udržateľnosť, spoločenskú stabilitu a rozvoj identity mesta ako významného regionálneho centra s bohatým historickým a kultúrnym dedičstvom.

5.1 Geografické údaje

Mesto Nitra sa nachádza v západnej časti Slovenskej republiky, na území rozprestierajúcom sa medzi masívom Zobor (587 m) na východe a vrchmi Kalvária (215 m) a Šibeničný vrch (218,5 m.) na západe. Tieto geomorfologické dominanty, ktoré sú súčasťou Tribečského pohoria, dotvárajú jedinečný prírodný charakter mesta a zároveň ponúkajú atraktívne výhľady a rozmanité rekreačné možnosti pre obyvateľov i návštevníkov. Nitra je situovaná v centrálnej časti Nitrianskej kotliny, ktorá je známa priaznivými klimatickými podmienkami a vysokou bonitou pôd, čo historicky prispelo k rozvoju poľnohospodárstva a vinohradníctva v regióne. Úrodnosť krajiny a dostupnosť prírodných zdrojov boli významným faktorom pri formovaní osídlenia a hospodárskej špecializácie Nitry.

Územím mesta preteká rieka Nitra, ktorá zohráva dôležitú úlohu v prírodnom i urbanistickom formovaní mesta. Oddeľuje hlavný masív Tribeča od jeho nižších výbežkov a zároveň dotvára krajinný obraz mesta. V minulosti predstavovala významnú dopravnú a obchodnú tepnu, ktorá podporila hospodársky, kultúrny i sídelný rozvoj Nitry ako jedného z najstarších mestských centier Slovenska.

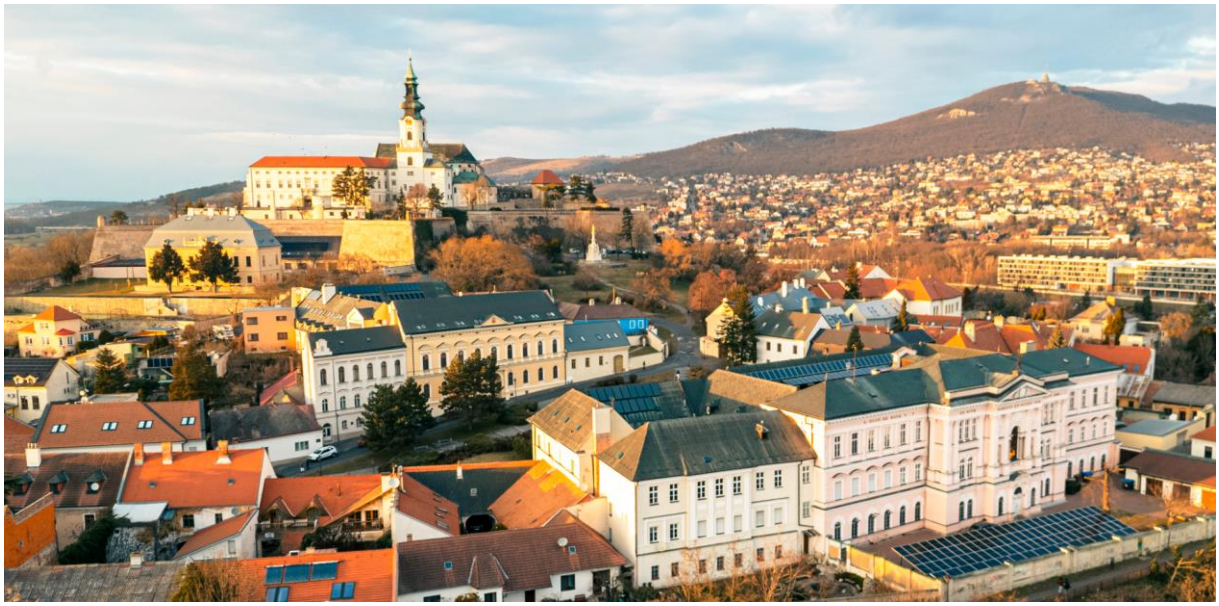

Zdroj: Mestský úrad v Nitre

V súčasnosti predstavuje Nitra moderné a dynamicky sa rozvíjajúce krajské mesto, ktoré si zachováva jedinečný charakter vďaka prirodzenému prepojeniu bohatého historického dedičstva s aktuálnymi trendami hospodárskeho, spoločenského a kultúrneho rozvoja. Jej identitu formuje harmonická súhra tradície, ktorú reprezentuje napríklad významné veľkomoravské a cyrilo-metodské kultúrne dedičstvo, a moderny, prejavujúcej sa najmä v rozvoji podnikateľského prostredia, technologických inovácií a investičných príležitostí.

Nitra sa vďaka svojej polohe, funkčnej mestskej infraštruktúre, kvalitnej občianskej vybavenosti a širokej ponuke služieb zaradila medzi stabilné a perspektívne mestské centrá Slovenska. Významné postavenie jej prinášajú aj etablované vzdelávacie inštitúcie, rozvíjajúca sa kultúrna scéna, aktívne občianske spoločenstvá a udržateľný rozvoj mestského priestoru. Tieto faktory spoločne prispievajú k tomu, že Nitra je atraktívnym miestom pre život, prácu, vzdelávanie, podnikanie i cestovný ruch.

Geografická poloha mesta Nitra je definovaná súradnicami: GPS: S48° 18´ 25´´, V 18° 5´ 11´´, konkrétne 48° 17´18´´ severnej šírky (Čermáň), 48° 20´15´´ severnej šírky (Zobor), 18° 04´00´´ východnej dĺžky (Mlynárce), 18° 06´30´´ východnej dĺžky (mesto Nitra). Celková rozloha mesta predstavuje 100,5 km^2, vďaka čomu sa Nitra radí ako piate najväčšie mesto na Slovensku. Nitra je zároveň správnym, administratívnym, kultúrnym, hospodárskym a vzdelanostným centrom Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorý patrí medzi najväčšie kraje na Slovensku. Sídli tu viacero regionálnych inštitúcií verejnej správy, významné kultúrne a akademické inštitúcie vrátane Slovenskej poľnohospodárskej univerzity

a Univerzity Konštantína Filozofa. Nitriansky kraj, ktorého centrom je mesto Nitra, tvorí sedem okresov: Nitra, Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa, Topoľčany a Zlaté Moravce.

V súčasnosti územnosprávnu štruktúru mesta Nitra tvorí sedem mestských častí (viď obrázok nižšie), ktoré odrážajú historický, geografický aj funkčný vývoj mesta. Každá mestská časť má svoj špecifický charakter, urbanistické členenie a obyvateľskú štruktúru, pričom spoločne vytvárajú kompaktný a funkčne rozmanitý mestský organizmus.

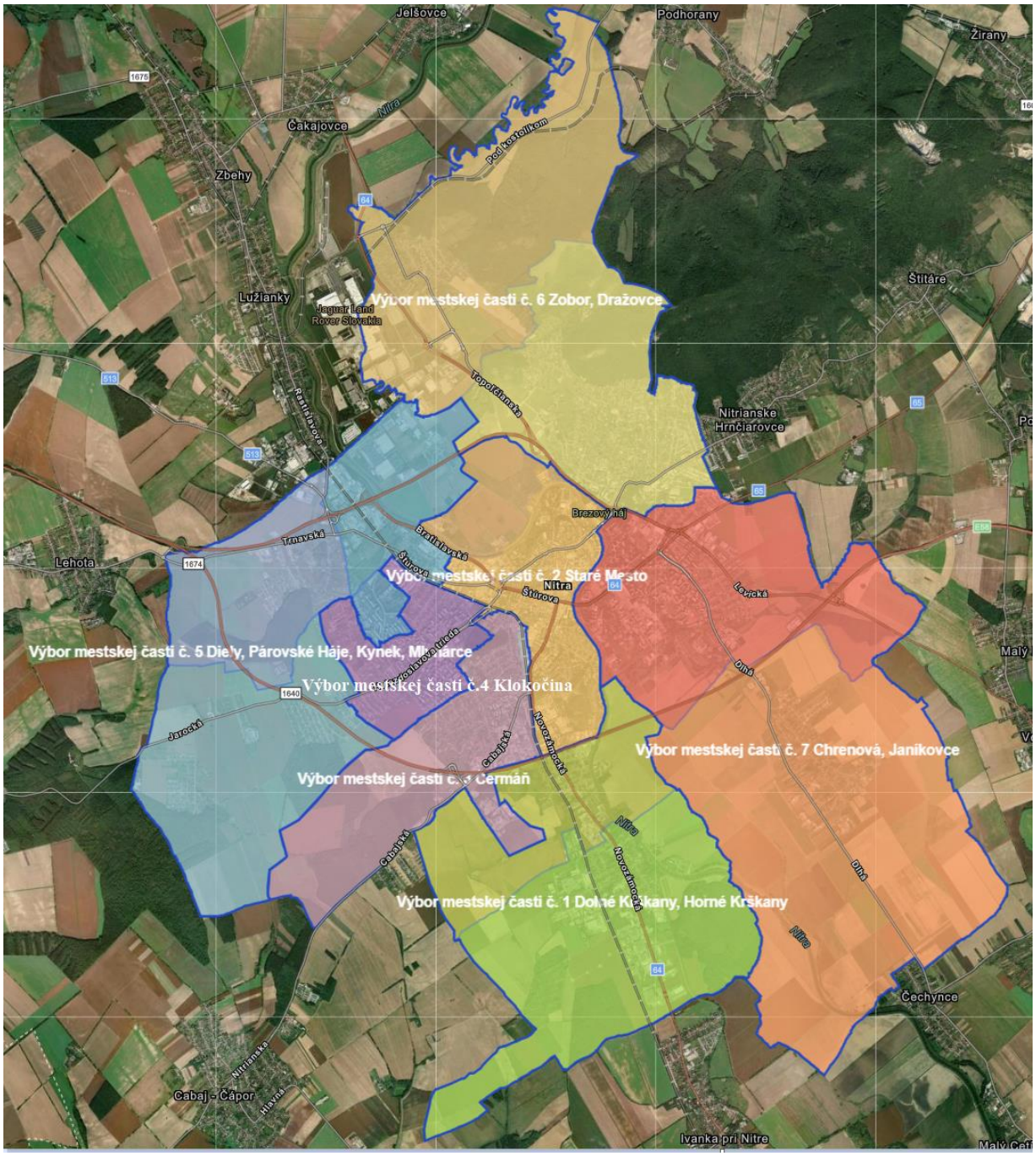

Zdroj: Mestský úrad v Nitre

Geografická poloha Nitry významne ovplyvňuje historický, kultúrny a hospodársky rozvoj. Vďaka priaznivým prírodným podmienkam a strategickému umiestneniu patrí medzi dôležité mestá krajiny. Mesto svojou rozmanitosťou a vyváženým územným usporiadaním vytvára kvalitné predpoklady pre udržateľný rozvoj a komfortné mestské prostredie. Význam Nitry ako regionálneho centra je posilňovaný aj jej dostupnosťou, krajinnou atraktivitou a rastúcou kvalitou verejného priestoru.

5.2 Demografické údaje

Mesto Nitra prešlo v priebehu svojej histórie početnými demografickými transformáciami, ktoré reflektujú jeho bohaté historické dedičstvo a súčasne odzrkadľujú vplyv modernizácie, urbanizácie a spoločenských zmien. Aktuálne demografické ukazovatele poskytujú komplexný obraz o populačnej dynamike, migračných pohyboch a socio-ekonomických charakteristikách formujúcich súčasný charakter tohto významného regionálneho centra.

K 31. decembru 2024 evidovalo mesto Nitra 75 208 obyvateľov, čím sa radí na piate najväčšie mesto Slovenskej republiky. Rozloha mesta predstavuje 100,5 km^2, pričom hustota obyvateľstva dosahuje 748,34 obyvateľov na km^2. V porovnaní s rokom 2004, keď Nitra mala 86 580 obyvateľov, ide o pokles o viac ako 11 000 osôb, čo predstavuje výrazný populačný úbytok v priebehu dvoch dekád.

Dlhodobá analýza prirodzeného prírastku poukazuje na pretrvávajúci nepriaznivý trend. Od roku 2020 počet úmrtí systematicky prevyšuje počet živonarodených. Zvlášť kritické boli roky 2020 a 2021, keď došlo k prudkému nárastu počtu úmrtí – v roku 2021 zomrelo až 1 108 osôb pri 715 narodeniach. Predpokladá sa, že tieto anomálie boli významne ovplyvnené pandémiou ochorenia COVID-19, ktorá mala zásadný vplyv na zdravotný stav populácie a úmrtnosť. V roku 2024 bolo zaznamenaných 565 narodení a 780 úmrtí, Tento vývoj korešponduje s celoslovenským trendom populačného starnutia a poklesu fertility, pričom Nitriansky kraj dlhodobo vykazuje jednu z nižších mier pôrodnosti v rámci Slovenskej republiky.

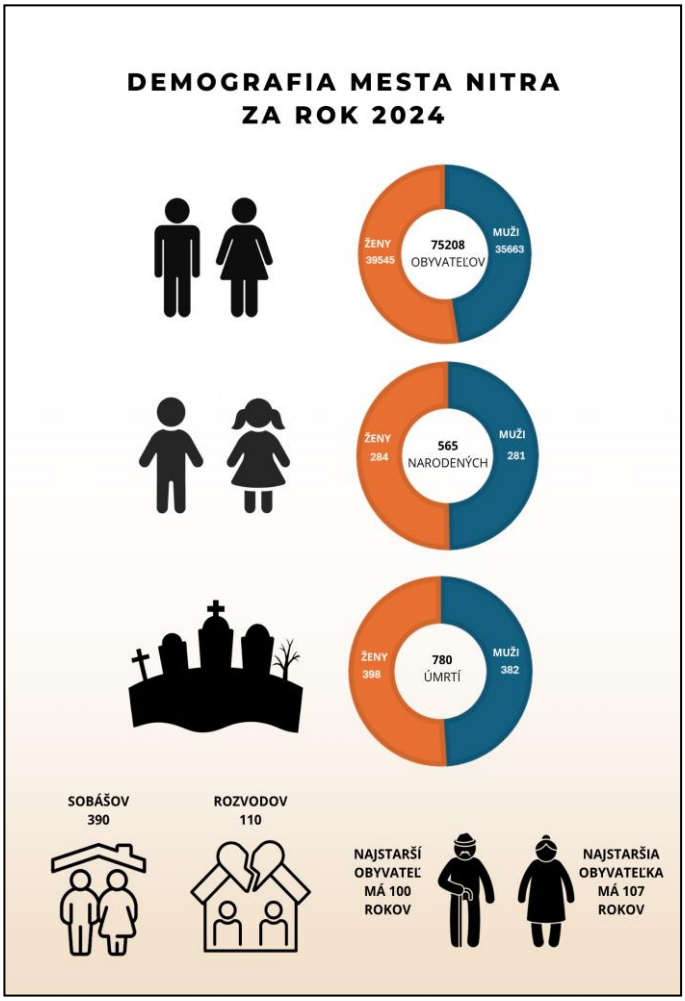

Migračné saldo mesta Nitra je dlhodobo záporné. V priebehu posledných dvoch dekád počet osôb, ktoré sa z mesta odsťahovali, systematicky prevyšoval počet prisťahovaných. V roku 2024 bolo zaznamenaných 1 079 prisťahovaných osôb a 1 435 odsťahovaných, čo predstavuje čistý migračný úbytok 356 osôb. Dominantnými faktormi tohto vývoja sú najmä odchody mladšej populácie do väčších urbanizovaných centier alebo do zahraničia za účelom vzdelávania a pracovného uplatnenia. Táto situácia zároveň poukazuje na potrebu koncepčného prístupu k zvyšovaniu atraktivity mesta, najmä pre mladé rodiny a kvalifikovanú pracovnú silu.

Demografická situácia mesta Nitra je v posledných rokoch charakterizovaná pokračujúcim klesajúcim populačným trendom, ktorý je dôsledkom kombinácie negatívneho prirodzeného prírastku a záporného migračného salda. Tento vývoj odráža dlhodobé demografické zmeny na celonárodnej úrovni, ktoré sa v mestskom prostredí prejavujú s osobitnou intenzitou. Populačné výkyvy zaznamenané najmä v rokoch 2020 a 2021 poukazujú na zraniteľnosť mestského obyvateľstva v období kríz, pričom pandémia COVID-19 sa podstatne podpísala na zvýšenej mortalite, najmä medzi staršou časťou populácie. Tieto roky sa stali významným demografickým míľnikom, keďže došlo k výraznému narušeniu predchádzajúcich trendov. V tejto súvislosti stojí mesto Nitra pred strategickou výzvou, ako reagovať na zmeny v populačnej

štruktúre. Znižujúci sa počet narodených detí, zvyšujúci sa podiel seniorov a stagnujúci či negatívny migračný prísun vytvárajú tlak na mestské politiky a vyžadujú nové prístupy k plánovaniu verejných služieb. Kľúčové budú investície do sociálnych a zdravotných služieb, podpora aktívneho starnutia, ale aj zlepšenie podmienok pre mladé rodiny a pracovnú mobilitu. Udržateľnosť rozvoja mesta v nasledujúcich desaťročiach bude do veľkej miery závisieť od schopnosti adekvátne reagovať na demografické zmeny, integrovať starších obyvateľov do komunitného života, a zároveň vytvárať prostredie priaznivé pre mladých ľudí, rodiny a kvalifikovanú pracovnú silu.

	Počet obyvateľov	Narodení	Prisťahovaní	Zomrelí	Odsťahovaní
2004	86 580	680	964	668	1 442
2005	85 961	696	895	764	1 507
2006	85 192	705	911	757	1 389
2007	84 697	670	994	722	1 572
2008	83 976	787	867	697	1 562
2009	83 265	796	758	766	1 292
2010	82 728	788	908	684	1 474
2011	82 226	718	965	671	1 406
2012	81 798	786	851	702	1 302
2013	81 351	774	1 063	689	1 451
2014	80 947	807	1 045	756	1 434
2015	80 524	799	1 158	769	1 550
2016	80 130	780	969	741	1 570
2017	79 534	749	1 063	694	1 491
2018	79 131	774	1 062	790	1 639
2019	78 559	760	1 292	737	1 450
2020	78 353	761	1 097	922	1 415
2021	76 932	715	1 092	1 108	1 643
2022	76 223	667	1 285	803	1 832
2023	75 741	647	1 168	743	1 553
2024	75 208	565	1 079	780	1 435

Mesto Nitra sa vyznačuje relatívne vyváženou vekovou štruktúrou, avšak podobne ako vo väčšine európskych sídiel dochádza k postupnému procesu populačného starnutia. Priemerný vek obyvateľov mesta Nitra dosahuje 43,11 roka, čo poukazuje na rastúci podiel starších vekových skupín a zároveň na klesajúci podiel detskej a produktívnej populácie. Tento demografický posun má významné dôsledky pre plánovanie sociálnej infraštruktúry, zdravotnej starostlivosti a trhu práce. Priemerná dĺžka života v Nitrianskom kraji dosahuje úroveň porovnateľnú s celoslovenským priemerom, ktorý v roku 2024 predstavoval 76,1 roka (údaj podľa štúdie *Life Expectancy at Birth*). Tento ukazovateľ odzrkadľuje celkový zdravotný stav populácie a patrí medzi základné demografické parametre využívané pri hodnotení kvality života a úrovne zdravotnej starostlivosti v regióne. Základné charakteristiky vekovej štruktúry obyvateľstva sú znázornené prostredníctvom vekovej pyramídy, známej aj ako strom života. Ide o grafické zobrazenie rozdelenia populácie podľa vekových skupín a pohlavia. Na vertikálnej osi sa nachádzajú vekové kohorty, zatiaľ čo horizontálna os vyjadruje absolútny počet obyvateľov v danej

kohorte. Mužská časť populácie je znázornená na ľavej strane grafu, ženská na pravej. Veková pyramída umožňuje identifikovať základné demografické trendy, ako sú populačné prírastky, či úbytky v jednotlivých kohortách, starnutie populácie a dlhodobé vývojové tendencie, ktoré sú nevyhnutným východiskom pre efektívne nastavenie verejných politík a rozvojových stratégií mesta.

Porovnanie dát z rokov 2004 a 2024 prináša jasné dôkazy o prebiehajúcich demografických zmenách, najmä v súvislosti so starnutím populácie, poklesom pôrodnosti a dlhodobými migračnými trendami. V roku 2004 mala Nitra relatívne vyváženú vekovú pyramídu so zreteľnou základňou tvorenou početnými mladšími vekovými skupinami (najmä v intervaloch 0–14 a 15–29 rokov). Stredná časť pyramídy, predstavujúca produktívnu zložku populácie (30–49 rokov), bola takisto výrazná, čo odrážalo demografické priaznivé obdobie 70. a 80. rokov 20. storočia. Horná časť pyramídy, zodpovedajúca starším vekovým kategóriám, bola užšia, čo je typické pre obdobia s nižšou priemernou dĺžkou života a menším zastúpením populácie vo veku nad 65 rokov. V roku 2024 sa veková štruktúra zásadne mení. Najvýraznejšou zmenou je zúženie základne pyramídy, čo signalizuje výrazný pokles pôrodnosti a úbytok počtu detí a mladých ľudí vo veku do 20 rokov. Tento vývoj je dôsledkom dlhodobej nízkej fertility, ale aj pokračujúcej emigrácie mladších vekových skupín. Stredné vekové skupiny (40–59 rokov), ktoré boli v roku 2004 najpočetnejšie, sa posunuli smerom nahor, čím výrazne rozšírili hornú časť pyramídy. V dôsledku toho dnes evidujeme nárast počtu obyvateľov vo veku 60 rokov a viac, čo jednoznačne poukazuje na proces populačného starnutia. Obzvlášť nápadná je disproporcia medzi mužmi a ženami vo vyšších vekových kategóriách, čo je bežným dôsledkom rozdielnej priemernej dĺžky života podľa pohlavia.

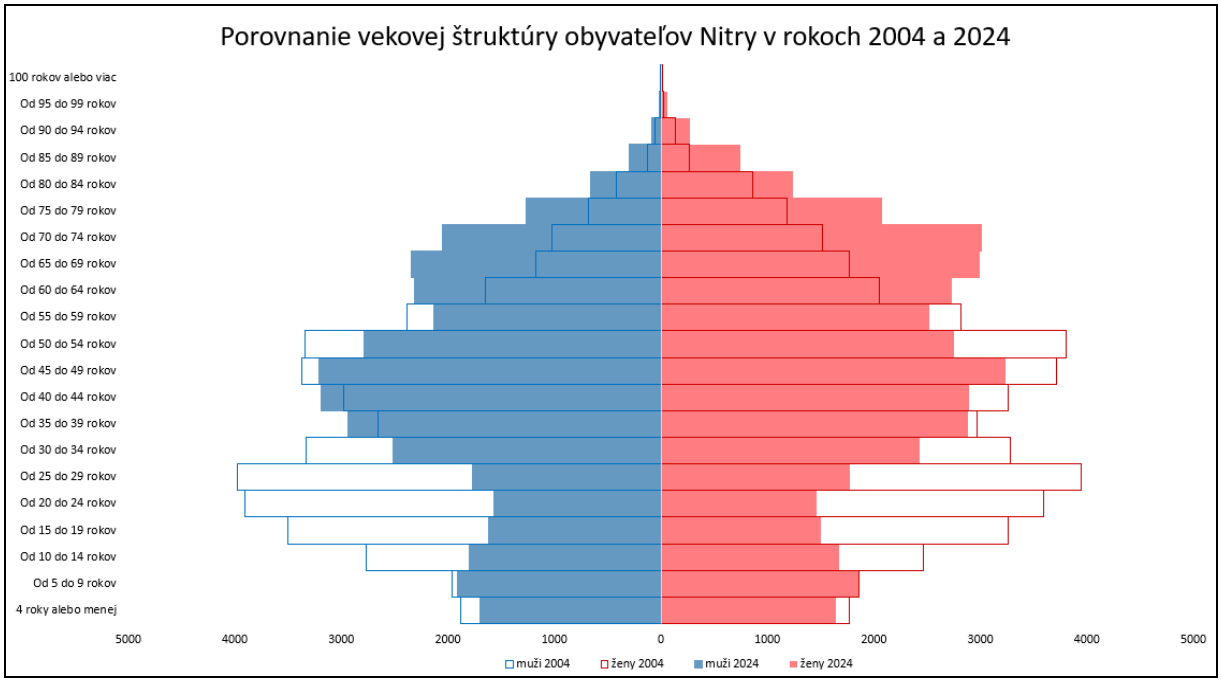

Zdroj: spracovanie na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky,

Veková pyramída mesta Nitry v rokoch 2004 a 2024 názorne odhaľuje významný demografický posun smerom k starnutiu obyvateľstva, čo so sebou prináša dôležité sociálne, ekonomické a infraštruktúrne dôsledky pre budúci rozvoj mesta. Zatiaľ čo v roku 2004 dominovali v štruktúre obyvateľstva najmä mladšie vekové kohorty a stredná produktívna generácia, v roku 2024 je viditeľný úbytok populácie v nižších vekových skupinách a súčasne nárast počtu osôb vo vyššom veku. Pyramída sa tak z pôvodne „tradičného“ tvaru posunula smerom k stĺpcovitému profilu, charakteristickému pre starnúce spoločnosti.

Z celonárodného hľadiska tento vývoj kopíruje širší trend: kým v roku 2004 tvorili obyvatelia vo veku 62 rokov a viac približne 10 % slovenskej populácie (cca 500 000 osôb), v roku 2024 tento podiel vzrástol na približne 25 %, čo predstavuje približne 1 milión ľudí. Inými slovami, zatiaľ čo v roku 2004 bol každý desiaty obyvateľ Slovenska seniorom, dnes je to už každý štvrtý. Tento nárast je výsledkom

kombinácie poklesu pôrodnosti, odchodu mladých ľudí do väčších miest alebo do zahraničia, ako aj zvyšovania priemernej dĺžky života. Uvedené zmeny si vyžadujú strategickú a premyslenú reakciu zo strany verejných inštitúcií, najmä v oblasti zdravotníckej a sociálnej starostlivosti, bytovej politiky, rozvoja služieb pre seniorov, ako aj podpory medzigeneračnej solidarity.

Na základe analýzy demografických údajov možno konštatovať, že Nitra zostáva dynamickým regionálnym centrom, ktoré čelí významným výzvam, ale zároveň aj príležitostiam vyplývajúcim z demografických premien. Mesto kladie dôraz na efektívne plánovanie a flexibilnú adaptáciu na meniace sa populačné parametre s cieľom zabezpečiť dlhodobo udržateľnú kvalitu života pre všetky generácie svojich obyvateľov.

Súčasťou týchto premien je aj národnostná štruktúra obyvateľstva, ktorá odráža historické súvislosti a aktuálne demografické trendy regiónu. Prevažnú väčšinu populácie tvoria obyvatelia slovenskej národnosti (90,93 %), no mesto je zároveň domovom aj pre ďalšie etnické skupiny – predovšetkým maďarskú (1,01 %) a českú (0,58 %) menšinu. Okrem nich sú v Nitre zastúpené aj ďalšie národnosti, ako napríklad Rómovia, Ukrajinci, Nemci či Poliaci, ktoré – hoci početne menej výrazné – významne prispievajú k formovaniu kultúrnej, jazykovej a spoločenskej rozmanitosti mesta. Ich prítomnosť obohacuje lokálne komunitné prostredie a posilňuje multietnický charakter Nitry ako otvoreného a inkluzívneho mestského centra.

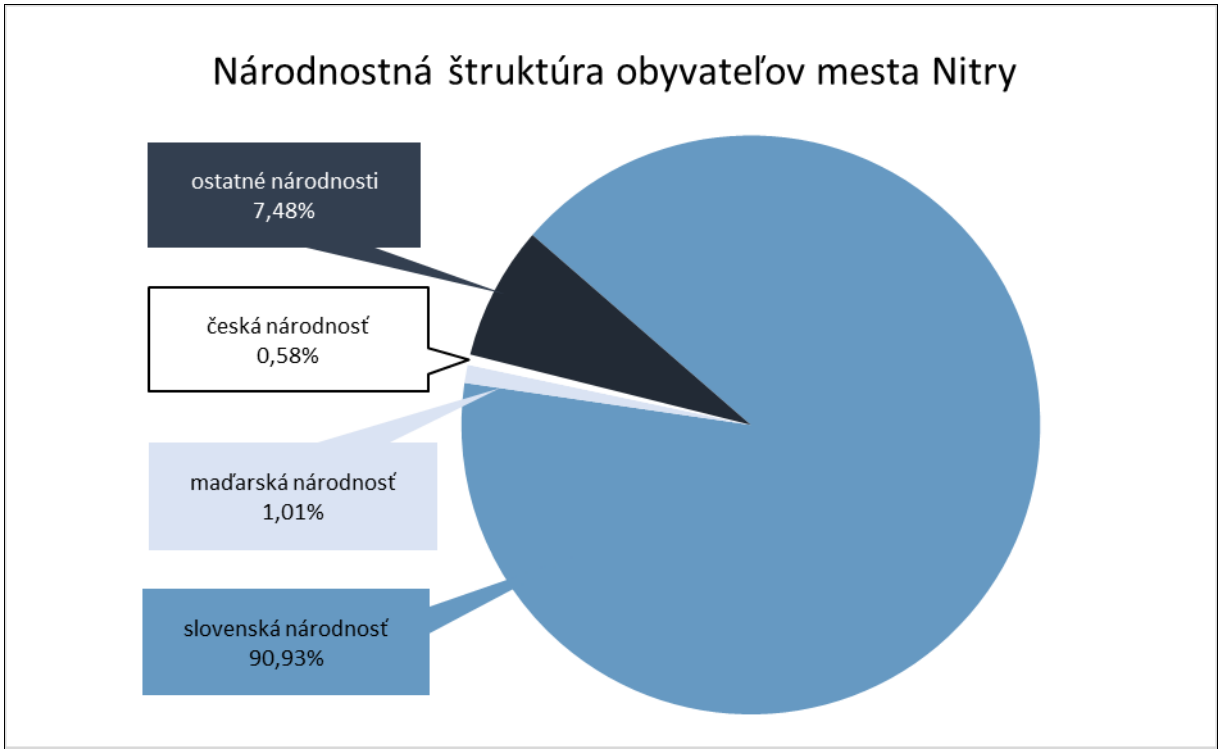

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Národnostná rôznorodosť obyvateľstva Nitry, formovaná dlhodobým historickým vývojom, migráciou a kultúrnymi súvislosťami regiónu, vytvára prirodzené predpoklady pre náboženskú diverzitu mesta. Religiózna štruktúra obyvateľstva je zrkadlom hlboko zakorenených duchovných tradícií siahajúcich až do čias Veľkej Moravy, ako aj súčasných spoločenských premien, reflektujúcich sekularizačné trendy, rast náboženskej plurality a meniace sa hodnotové preferencie obyvateľov.

Nitra ako jedno z najvýznamnejších historických centier kresťanstva na Slovensku, s bohatým duchovným dedičstvom, vrátane biskupského sídla a teologických inštitúcií, si aj v súčasnosti zachováva výrazný duchovný a kultúrny charakter. Tradičné kresťanské denominácie, predovšetkým rímskokatolícka cirkev ale aj evanjelická a reformovaná cirkev, zohrávajú dôležitú úlohu nielen v náboženskom živote, ale aj vo formovaní identity miestnej komunity. Popri nich však v meste pôsobia aj ďalšie náboženské a duchovné spoločenstvá, vrátane pravoslávnych veriacich, menších protestantských

skupín, nových duchovných hnutí či náboženských menšín, ktoré odrážajú meniacu sa demografickú a kultúrnu štruktúru Nitry. Ich prítomnosť obohacuje verejný diskurz, komunitné iniciatívy i kultúrnu rozmanitosť mesta. Táto religiózna pluralita vytvára dynamický a otvorený priestor pre spolužitie rôznych náboženských aj svetonázorových skupín, založený na princípoch vzájomného rešpektu, náboženskej slobody a spoločenskej inklúzie. Pre mestské spoločenstvo to zároveň predstavuje potenciál aj výzvu ako podporovať medzináboženský dialóg, predchádzať predsudkom a vytvárať priestor pre spoluprácu pri zachovaní náboženskej neutrality verejných inštitúcií.

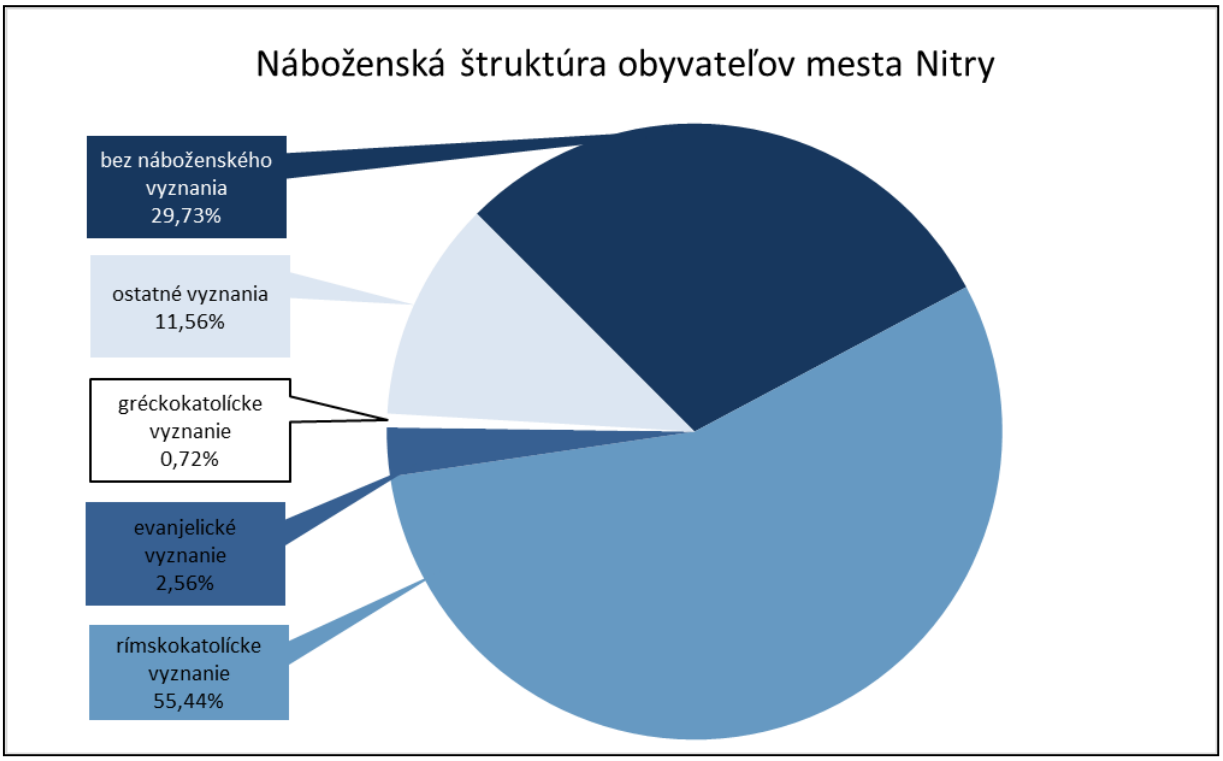

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Viac ako polovica obyvateľov vyznáva rímskokatolícku vieru (55.44 %). Okrem toho je v Nitre prítomná aj menšina evanjelikov (2,56 %), gréckokatolíkov (0,72 %) a ďalších kresťanských denominácií. Takmer 30% obyvateľov Nitry je bez náboženského vyznania. Mesto tiež hostí rôzne náboženské spoločenstvá, ktoré prispievajú k bohatej a pluralitnej náboženskej krajine. Dôležitou súčasťou náboženského života v meste sú historické kostoly a chrámy, ktoré sú centrom náboženskej a kultúrnej aktivity. Náboženské zloženie obyvateľstva dopĺňa obraz demografickej štruktúry Nitry. Mesto si zachováva silné postavenie rímskokatolíckej cirkvi, no pôsobia tu aj iné denominácie a náboženské spoločenstvá. Rastúci podiel ľudí bez vyznania odráža spoločenské zmeny. Náboženská rôznorodosť sa prejavuje aj v historickej architektúre a prispieva k pluralitnému charakteru mesta.

Demografické údaje Nitry poukazujú na výrazné výzvy, medzi ktoré patrí pokles počtu obyvateľov, populačné starnutie a negatívne migračné saldo, ktoré spoločne formujú súčasnú vekovú, národnostnú aj náboženskú štruktúru mesta. Tento demografický vývoj si vyžaduje cielenejší prístup v plánovaní sociálnych a zdravotných služieb, rozvoji infraštruktúry a podpore mladých rodín či kvalifikovanej pracovnej sily. Zvlášť dôležité sú opatrenia na zlepšenie pracovných príležitostí a životných podmienok, aby Nitra mohla udržať a prilákať obyvateľov, čím sa zníži negatívny migračný úbytok. Pandémia COVID-19 zároveň zdôraznila potrebu väčšej podpory pre staršie vekové skupiny a aktívne starnutie obyvateľstva.

Celkovo je nevyhnutné, aby demografické poznatky boli pevnou súčasťou strategického plánovania mesta, čo umožní zabezpečiť udržateľný rozvoj a vysokú kvalitu života pre všetky generácie. Takýto prístup zároveň prispeje k zachovaniu významného postavenia Nitry ako dynamického a inkluzívneho regionálneho centra.

5.3 Ekonomické údaje

Nezamestnanosť patrí medzi základné ukazovatele ekonomickej situácie regiónu, keďže odráža schopnosť trhu práce ponúknuť ľuďom pracovné uplatnenie. Podľa údajov Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) v okrese Nitra sa počet uchádzačov o zamestnanie mení v závislosti od sezónnych a hospodárskych okolností. V posledných rokoch však nezamestnanosť zaznamenala pokles, čo súvisí najmä s ekonomickým rastom a rozvojom priemyselných zón v regióne. Na konci roka 2024 bolo v okrese Nitra evidovaných 2 478 uchádzačov o zamestnanie, čo predstavovalo mieru nezamestnanosti na úrovni 2,24 %. V porovnaní s celoslovenským priemerom (5,3 %) ide o výrazne priaznivý výsledok.

Vzhľadom na pozitívny vývoj a pokračujúce opatrenia na podporu zamestnanosti sa očakáva, že tento trend bude pokračovať v Nitrianskom okrese aj v nasledujúcich rokoch.

Počet uchádzačov o zamestnanie evidovaných na ÚPSVaR v Nitre za OKRES NITRA												
obdobie	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
2014	8 662	8 535	8 558	8 260	8 004	7 857	8 234	8 149	8 113	7 992	7 752	7 794
2015	8 118	7 862	7 704	7496	7 387	7 491	7 529	7 274	7 257	7 079	6 714	6 672
2016	6 605	6 429	6 196	5 996	5 861	5 811	5791	5 701	5 629	5 289	4 970	4 913
2017	4 864	4 697	4 357	4 171	4 018	3 810	3 701	3 669	3 499	3 300	3 088	3 046
2018	3 051	2 937	2 823	2 759	2 731	2 701	2 684	2 684	2 632	2 598	2 499	2 431
2019	2 409	2 373	2 339	2 310	2 283	2 230	2 225	2 239	2 344	2 308	2 257	2 228
2020	2 222	2 218	2 465	3 413	3 909	4 162	4 404	4 341	4 041	3 707	3 713	3 714
2021	3 866	3 879	3 885	3 931	3 801	3 747	3 605	3 366	3 189	3 077	2 954	3 028
2022	3 260	3 138	2 986	2 847	2 723	2 704	2 684	2 695	2 640	2 546	2 503	2 562
2023	2 686	2 680	2 583	2 574	2 636	2 708	2 751	2 723	2 590	2 447	2 433	2 462
2024	2 567	2 514	2 471	2 416	2 572	2 637	2 793	2 733	2 668	2 567	2 440	2 478

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

V roku 2024 zaznamenal okres Nitra pokles počtu evidovaných nezamestnaných osôb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, čo odráža priaznivý vývoj ekonomického prostredia v regióne.

Počet uchádzačov o zamestnanie evidovaných na ÚPSVaR v Nitre za MESTO NITRA												
obdobie	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
2024	1 162	1 111	1 107	1 087	1 164	1 176	1 257	1 235	1 180	1 154	1 073	1 095

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

V roku 2024 bola situácia v Nitre z pohľadu evidovanej nezamestnanosti hodnotená ako priaznivá. Pokles počtu uchádzačov o zamestnanie naznačuje stabilizáciu a postupné zlepšovanie podmienok na trhu práce, čo je pozitívnym signálom pre ďalší rozvoj mesta. Vývoj možno pripísať kombinácii priaznivého hospodárskeho prostredia, implementácii efektívnych podporných opatrení v oblasti zamestnanosti, ako aj zlepšenej koordinácii medzi zamestnávateľmi, samosprávou a úradmi práce. Významnú úlohu zohralo aj efektívnejšie sprostredkovanie pracovných príležitostí a podpora aktívnych nástrojov trhu práce. Celkový trend poukazuje na cielené úsilie mesta a regionálnych inštitúcií o posilnenie zamestnanosti, sociálnej stability a udržateľný ekonomický rast Nitry ako významného centra regiónu.

Situácia v rámci Nitrianskeho okresu sa v roku 2024 vyznačovala určitými rozdielmi oproti samotnému mestu. Z celkového počtu 2 478 uchádzačov o zamestnanie v okrese bolo

1 095 registrovaných uchádzačov o zamestnanie priamo v Nitre, čo predstavuje približne 44 %. Tento podiel poukazuje na význam mesta ako ekonomického a správneho centra regiónu, ale zároveň odhaľuje aj výzvy v oblasti nezamestnanosti, ktorým Nitra čelí v porovnaní s okolím.

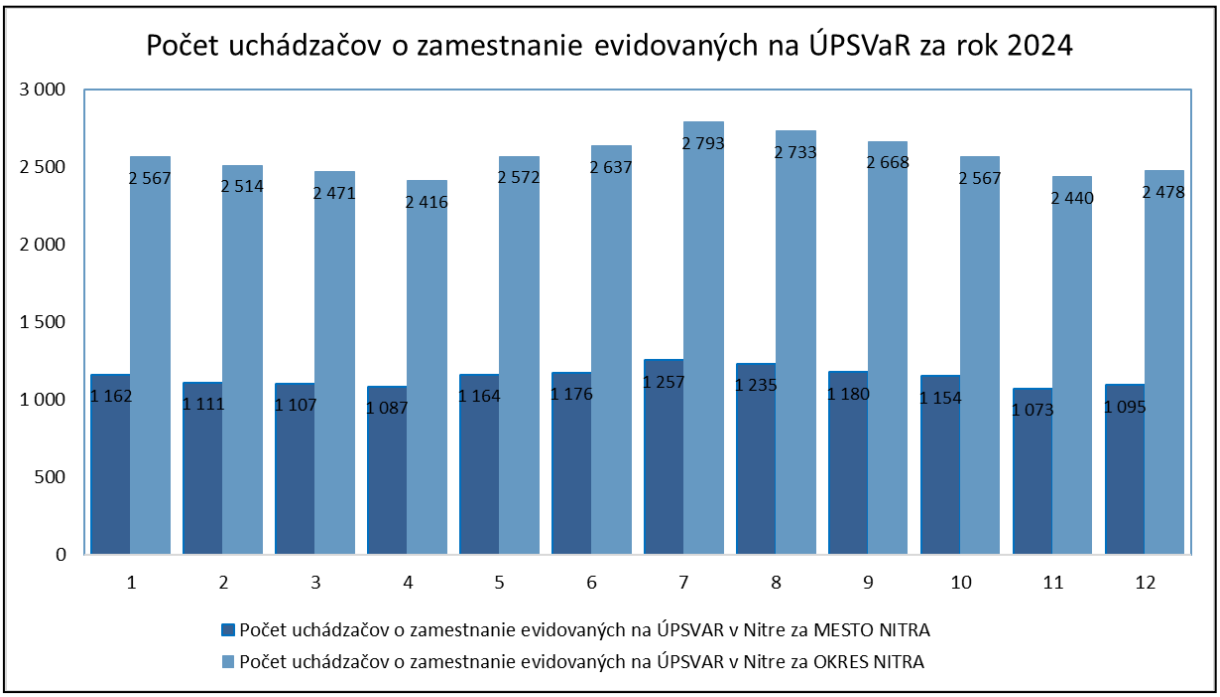

Zdroj: Spracovanie na základe údajov z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny

Uvedené údaje značia, že hoci mesto Nitra predstavuje významný zdroj pracovných príležitostí v regióne, naďalej v ňom zostáva nemalá skupina obyvateľov, ktorí aktívne hľadajú zamestnanie. Preto je dôležité, aby regionálne politiky zamerané na znižovanie nezamestnanosti zohľadňovali špecifiká samotného mesta aj menej urbanizovaných častí okresu.

Mesto Nitra zohráva ako ekonomické a administratívne centrum kľúčovú úlohu v zamestnanosti celého regiónu. Vďaka prítomnosti priemyselných parkov, veľkých podnikov a diverzifikovanej hospodárskej štruktúre — od automobilového priemyslu cez IT sektor až po služby — ponúka široké spektrum pracovných možností. Tieto faktory prispievajú k stabilite trhu práce a k nízkej miere nezamestnanosti v meste aj v jeho okolí. Na druhej strane, menej rozvinuté a vidiecke časti okresu môžu čeliť vyššej miere nezamestnanosti, najmä pre obmedzený prístup k pracovným príležitostiam. V tomto kontexte je nevyhnutné zlepšovať infraštruktúru, dopravné spojenia a dostupnosť služieb, aby sa zvýšila mobilita pracovnej sily a posilnil hospodársky rozvoj aj mimo mestského centra Pozitívne je, že mesto Nitra v posledných rokoch zaznamenalo rast investícií a rozvoj nových priemyselných zón, čo prinieslo nové pracovné miesta a určitý priaznivý dopad na celý okres. Aktívna podpora podnikateľských iniciatív zo strany mesta zároveň prispieva k rozvoju lokálneho trhu práce a tvorbe inovatívnych ekonomických príležitostí.

Celkovo možno konštatovať, že mesto Nitra zohráva rozhodujúcu úlohu pri formovaní zamestnanosti v celom Nitrianskom okrese. Postavenie mesta Nitra ako ekonomického, administratívneho a vzdelávacieho centra výrazne ovplyvňuje zamestnanecké príležitosti v širšom regióne. Pokračovanie v podpore hospodárskeho rozvoja, cielenej investičnej politiky a vzdelávania pracovnej sily bude kľúčové pre udržanie pozitívneho trendu a pre vyrovnávanie regionálnych rozdielov. Osobitný dôraz by mal byť kladený aj na inovácie, podporu malého a stredného podnikania a prepojenie vzdelávacích inštitúcií s potrebami trhu práce. Takýto prístup podporí trvalo udržateľný rozvoj a prispeje k zlepšeniu kvality života obyvateľov celého Nitrianskeho okresu. Zároveň vytvára predpoklady pre stabilné sociálno-ekonomické prostredie, ktoré je atraktívne pre investorov aj pre miestnych obyvateľov a znižuje riziko odlivu kvalifikovanej pracovnej sily.

5.4 Symboly mesta

Erb mesta

Erb mesta Nitra predstavuje výrazný heraldický symbol s hlbokým historickým a kultúrnym významom reflektujúci bohatú tradíciu a identitu mesta. Tvorí ho modrý štít neskorogotického tvaru, v ktorom sa nachádza pravá opancierovaná ruka zohnutá v lakti. Ruka je na jednej strane ukončená ramenom, na druhej pästou zvierajúcou žrď zástavy. Červená zástava v tvare lastovičieho chvosta nesie ležatý rovnoramenný dvojkríž striebornej (bielej) farby a je upevnená na dlhej zvislej striebornej žrdi. Erb sa môže zobrazovať v monochromatickom vyhotovení, vrátane heraldickej šrafúry vyjadrujúcej farebnosť.

Motív opancierovanej pravej ruky, ktorá v erbe mesta Nitry drží zástavu s byzantským dvojkrížom, a v znaku Nitrianskeho samosprávneho kraja zasa bojovú sekeru, odkazuje na postavu svätého Ladislava I. – významného uhorského kráľa, svätca a patróna mesta Nitra. Sv. Ladislav, ktorý pred nástupom na trón pôsobil ako nitriansky vojvoda, sa v historických legendách a stredovekých kronikách spomína ako odvážny bojovník a hlboko veriaci kresťan, čím sa stal stelesnením ideálu rytierskeho panovníka. Jeho osobnosť a duchovný význam sa úzko viažu na Nitru, a preto neprekvapuje, že sa stal jej neoficiálnym ochranným patrónom. Symbol jeho pravice bol následne prenesený do mestského erbu - namiesto tradičnej bojovej sekery však v tomto kontexte drží červenú zástavu s bielym dvojkrížom, reprezentujúcim historické Nitriansko. V heraldickej symbolike Nitrianskeho samosprávneho kraja je sv. Ladislav vyobrazený v dynamickejšej pozícii – stojí s bojovou sekerou nad porazeným nepriateľom, čo reflektuje legendárne víťazstvá a ochrannú funkciu, ktorú mu pripisovali.

Vlajka mesta

Vlajka mesta Nitry je vyhotovená v jednotnej modrej farbe, pričom pomer jej strán je stanovený na 2:3. Ukončená je zástrihom v tvare lastovičieho chvosta, ktorý zasahuje do jednej tretiny dĺžky listu. Vlajka je konštruovaná tak, aby bola pripevnená k žrdi a umožňovala bežné ceremoniálne vztyčovanie a spúšťanie. Modrá farba nesie symbolický význam – reprezentuje stabilitu, dôstojnosť a kontinuitu, čo korešponduje s historickým a kultúrnym postavením mesta Nitra.

Aj keď sa dizajn vlajky môže javiť ako minimalistický, v skutočnosti vyjadruje premyslený, kultivovaný a vizuálne disciplinovaný prístup k heraldickej identite mesta.

Pečať mesta

Pečať mesta Nitra predstavuje významný heraldický a právno-symbolický prvok, ktorý stelesňuje historickú identitu, kontinuitu a autoritu tohto jedného z najstarších miest na Slovensku. Jej vizuálnu podobu tvorí reliéfne zobrazenie mestského erbu, orámované kruhopisom s nápisom MESTO NITRA, pričom samotné pečatidlo má funkciu overovacieho a reprezentatívneho nástroja.

Pečať mesta Nitra nie je len archívnym artefaktom, ale aj funkčným symbolom právnej subjektivity a samosprávnej autonómie mesta. Využíva sa pri formálnych, právnych a ceremoniálnych úkonoch, najmä na overovanie autentickosti úradných dokumentov a aktov, ktoré nadobúdajú oficiálny a záväzný charakter. Jej použitie sa riadi internými normami samosprávy a podlieha schvaľovaciemu procesu príslušných orgánov mesta.

Súčasné uplatnenie mestskej pečate nadväzuje na jej historické poslanie ako garanta dôveryhodnosti a právnej vážnosti, pričom zároveň reprezentuje kultúrne dedičstvo, tradíciu a vizuálnu identitu Nitry ako významného správneho, kultúrneho a historického centra regiónu.

Znelka mesta Nitry

Znelkou mesta Nitry je historická pieseň „Nitra, milá Nitra“, ktorej autorom textu je významný slovenský národovec a jazykovedec Ľudovít Štúr. Hudobné spracovanie piesne ostáva anonymné. Pieseň bola publikovaná v roku 1862 v Banskej Bystrici ako súčasť zbierky *Veniec národných piesní slovenských*.

Znelka má charakter reprezentatívneho hudobného symbolu mesta a využíva sa najmä pri slávnostných, oficiálnych a kultúrnych príležitostiach, ako sú zasadnutia mestského zastupiteľstva, oslavy historických výročí či iné významné spoločenské udalosti. Svojou historickou a emocionálnou hodnotou posilňuje identitu a kontinuitu mestského spoločenstva, pričom zároveň pripomína kultúrne a dejinné korene mesta Nitra.

Text znelky mesta Nitry:

/:Nitra, milá Nitra, ty vysoká Nitra :/
Kdeže sú tie časy, kdeže sú tie časy,
v ktorých si ty kvitla?

/:Ty si bola niekdy všetkých krajín hlava :/
v ktorých tečie Dunaj, v ktorých tečie Dunaj,
Visla i Morava.

/: Ty si bola sídlo kráľa Svätopluka :/,
keď tu panovala, keď tu panovala
jeho mocná ruka.

/: Ty si bola sväté mesto Metodovo :/,
keď tu našim otcom, keď tu našim otcom
kázal božie slovo.

5.5 Logo mesta

Nitra ako najstaršie mesto Slovenska disponuje jedinečným historickým kapitálom, ktorý sa výrazne odráža aj vo forme jej vizuálnej identity. Na rozdiel od mladších miest, ktoré si často musia budovať značku od základov, Nitra čerpá z kontinuálnej tradície heraldických a symbolických prvkov siahajúcich až do 15. storočia, keď sa v mestskom erbe objavila opancierovaná ruka ohnutá v lakti, držiaca zástavu s dvojkrížom. Tento heraldický motív sa stal nielen znakom právnej a kultúrnej kontinuity, ale aj emocionálnym symbolom, s ktorým sa obyvatelia mesta dlhodobo stotožňujú a vytvárajú si k nemu určitý špecifický vzťah.

Z tejto silnej tradície prirodzene vyrástol aj súčasný vizuálny systém mesta, ktorý spája historický erb s modernými prvkami logotypu. Základné logo Nitry predstavuje čistú, vizuálne abstrahovanú podobu erbu, ktorá zachováva jeho ikonickú silu, no zároveň reflektuje súčasné dizajnové princípy.

Mesto Nitra

Kľúčovým prvkom dynamického vizuálneho systému mesta Nitry sa stala rytierova ruka, ikonický motív pochádzajúci z mestského erbu, ktorý sa flexibilne transformuje podľa obsahu, ktorý reprezentuje. Tento heraldický prvok je adaptabilný do mnohých vizuálnych podôb a slúži ako grafické médium pre komunikáciu naprieč rôznymi kontextmi mestskej identity. Môže vystupovať ako symbol inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, ale aj ako nosič obsahu v kampaniach zameraných na kultúru, vzdelávanie, participáciu či verejnú informovanosť. Jeho dynamický charakter zabezpečuje vysokú rozpoznateľnosť a vizuálnu konzistentnosť, no zároveň dovoľuje širokú škálu expresie, ktorá sa prispôsobuje aktuálnym potrebám mestskej komunikácie. Tento prístup je ukážkou inovatívneho grafického myslenia, ktoré vkladá historický symbol do živého komunikačného prostredia 21. storočia.

Dôležitou súčasťou vizuálnej identity mesta je aj autorské písmo Hlaholica Neue, vytvorené na mieru pre potreby mestskej reprezentácie. Typografia čerpá svoju formu a ducha z najstaršieho slovanského písma – hlaholiky, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou duchovných a kultúrnych dejín Nitry. Výrazne tak prispieva k autenticite a historickej ukotvenosti identity. Hlaholica Neue však nie je len retrospojom s minulosťou, ale aj funkčnou, modernou typografiou, ktorá spĺňa náročné kritériá použiteľnosti v súlade s vizuálnymi trendami a technickými požiadavkami súčasnej digitálnej doby.

Za svoj inovatívny, no pritom dôstojný a koncepčne vyvážený prístup bola vizuálna identita mesta Nitra ocenená prestížnou Národnou cenou za dizajn 2022. Toto ocenenie potvrdzuje vysokú kvalitu, nadčasovosť a kultivovanosť grafického riešenia, ktoré nie je len estetickým gestom, ale aj silným nástrojom strategickej komunikácie mesta.

Vizuálna identita Nitry tak reprezentuje harmonické prepojenie minulosti a súčasnosti. Predstavuje integrálnu súčasť mestského brandingu prispievajúcu k formovaniu pozitívneho obrazu mesta v povedomí občanov, partnerov i zahraničných subjektov. Nitra vďaka nej vystupuje ako moderné, sebavedomé a historicky ukotvené mesto s jasne definovanou vizuálnou filozofiou a kultivovanou komunikačnou stratégiou. Tento konzistentný a premyslený vizuálny systém zároveň posilňuje komunitnú identitu a podporuje pocit hrdosti medzi jej obyvateľmi.

5.6 História mesta

Zobor je jedným zo siedmich vŕškov, na ktorom sa podľa legendy rozprestiera staroslávna Nitra. Spolu s Martinským vrchom, hradným kopcom, Vŕškom, Kalváriou, Borinou a Lupkou vytvára prekrásnu scenériu jedného z najstarších slovenských miest doloženého v písomných prameňoch už v 9. storočí.

Najstarším písaným historickým prameňom o dejinách mesta Nitry obsahujúcim prvé písomné správy o Nitre je záznam v kronikárskom spise De conversione Bagoariorum et Carantanorum (O obrátení Bavorov a Korutáncov) z r. 870-871: „Jemu (Pribinovi) vysvätil niekdajší arcibiskup Adalram kostol za Dunajom na jeho vlastnom majetku zvanom Nitrava“ (Ratkoš, 1964). Tento najstarší kresťanský chrám v strednej Európe bol nitrianskemu kniežaťu Pribinovi vysvätený okolo r. 828.

O výnimočnom postavení Nitry v dejinách Slovenska svedčí aj existencia najstaršieho biskupstva v strednej Európe od r. 880, najstaršieho kláštora na území Slovenska – benediktínsky kláštor sv. Hyppolita na Zobore v Nitre, sú tu uchované najstaršie zachované listiny na území Slovenska - Zoborské listiny z r. 1111 a i najstaršia zachovaná ručne písaná knižná pamiatka na území Slovenska - Nitriansky evanjeliár.

Nitriansky hrad je najrozsiahlejším hradným komplexom na Slovensku s rozlohou 8,5 ha.

Počiatky osídlenia územia Nitry siahajú do obdobia praveku. Najstaršie nálezy pochádzajú z hradnej jaskyne a sú datované do staršej doby kamennej, cca 28 000 rokov. Mladšie sú nálezy z Čermáňa staré cca 23 000 rokov. Vrchol pravekého osídlenia nastal v dobe bronzovej, z ktorej je doložená nitrianska kultúra. Význam územia Nitry v dobe bronzovej i železnej potvrdzuje husté osídlenie, ale i mohutné hradisko na Zobore a na Žibrici. Bohaté sú archeologické nálezy z doby rímskej, z doby sťahovania národov i z obdobia príchodu našich slovanských predkov na prelome 6. – 7. storočia.

Nitra získala vrcholné postavenie a význam na území Slovenska v 8. a 9. storočí. Stala sa centrom rozsiahleho Nitrianskeho kniežatstva a od roku 833, po vyhnaní kniežaťa Pribinu moravským Mojmírom, aj jedným z najdôležitejších centier Veľkomoravskej ríše. Na Nitrianskom hrade stál pravdepodobne aj Pribinov kostol, naznačuje to dodnes zachované zasvätenie sv. Emerámovi a neskôr, po zriadení nitrianskeho biskupstva pápežom Jánom VIII. roku 880, aj diecézny chrám.

O zriadenie biskupstva sa svojou misijnou činnosťou zaslúžili Konštantín a Metod, byzantskí učenci, ktorí pred svojím príchodom na Veľkú Moravu roku 863 vytvorili slovanské písmo hlaholiku. Na hradnom kopci v mohutnom ústrednom hradisku zrejme sídlil aj Svätopluk, nitrianske knieža od pol. 9.storočia a neskôr, v rokoch 871-894, najmocnejší vladár Veľkej Moravy. Éra Veľkej Moravy skončila roku 907, ale Nitra svoje postavenie duchovného, správneho a hospodárskeho centra nestratila ani v novovznikajúcom Uhorskom štáte.

Množstvo archeologických nálezov z mesta Nitry a jej okolia potvrdzuje význam tohto územia ako dôležitého hospodárskeho, politického a duchovného centra už v ranom stredoveku. Medzi najvýznamnejšie a zároveň najtajomnejšie nálezy patrí Monomachova koruna – unikátny súbor siedmich zlatých emailových platničiek, ktorý bol náhodne objavený v roku 1 860. Tento výnimočný artefakt predstavuje vzácny doklad byzantského zlatníctva a emailérstva 11. storočia a pravdepodobne pochádza z rokov 1 042 – 1 055. Odborníci sa zhodujú, že bol vyhotovený v Konštantínopole a zobrazujú sa na ňom panovníci z Macedónskej dynastie – cisár Konštantín IX. Monomach, jeho manželka Zóé a jej sestra Theodora. Práve podľa cisára dostal súbor svoje pomenovanie. Jej nález v blízkosti Nitry však ostáva svedectvom o širších kontaktoch a význame tohto regiónu v stredoveku (viď obrázok).

Význam Nitry ako strategického a duchovného centra pretrval aj po zániku Veľkej Moravy. Na tradíciu Nitrianskeho kniežatstva nadviazal v 10. storočí uhorský panovník Gejza, keď v tomto regióne zriadil nitrianske údelné vojvodstvo, ktoré malo byť pôsobiskom budúceho uhorského kráľa a disponovalo značnou samostatnosťou. Z tohto obdobia pochádza kamenný múr z opevnenia, ktoré obopínalo celý hradný kopec, celú časť Nitry, ktorá sa dnes nazýva Horné mesto. Mohutný kamenný hrad odolal aj tatárskemu vpádu roku 1 241. Ako prejav vďaky za vernosť a podporu kráľovi v týchto ťažkých časoch udelil Belo IV. mestu Nitra v roku 1 248 výsady slobodného kráľovského mesta. Udelenie privilégií bolo spečatené kráľovskou zlatou bulou (viď obrázok), ktorú panovník používal v rokoch 1 237 – 1 270. Táto pečať predstavuje nielen symbol panovníckej autority, ale aj významný historický dokument, ktorým sa Nitra zaradila medzi najvýznamnejšie mestá vtedajšieho kráľovstva. Avšak v roku 1 288 daroval kráľ Ladislav IV. mesto nitrianskemu biskupovi, čím sa z Nitry stalo zemepanské mesto pod správou cirkvi, v ktorom sa panovnícke výsady vytratili. Tento štatút si Nitra zachovala až do roku 1777, no jej kultúrny a duchovný význam pretrval aj naďalej.

Ďalšie osudy mesta poznačili vpády cudzích vojsk, dynastické a protivládne boje, takže hrad bol niekoľkokrát vážne poškodený a mesto úplne zničené. Súčasná podoba hradu je výsledkom staviteľských

aktivít od stredoveku až po 18. storočie, s výrazným vplyvom barokového slohu.

Historická Nitra takmer až do konca 19. storočia pozostávala z viacerých samostatných častí, čo sa dodnes zachovalo v názvoch jej ulíc a sídlisk. Nitrania aj dnes rozoznávajú Horné mesto a Dolné mesto, Párovce, ktoré však po prestavbe stratili svoj starobylý ráz. Zachovaná podoba Dolného mesta je dokladom vzrastu hospodárskej sily Uhorska a v rámci neho aj mesta v poslednej tretine 19. a začiatku 20. storočia. Všetky svetské palácové stavby i honosnejšie meštianske domy pochádzajú z tohto obdobia, aj keď stoja na oveľa starších základoch.

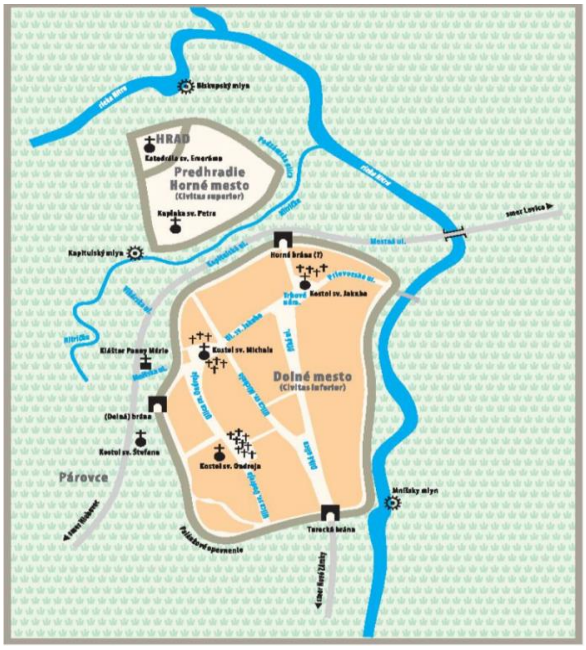

Vzhľad historického mesta však výrazne ovplyvnilo aj staviteľské úsilie z obdobia I. Československej republiky, prejavujúce sa hlavne presadzovaním sa funkcionalistického tvaroslovia. Tento štýl priniesol do mesta nové urbanistické prvky a moderné verejné budovy, ktoré harmonicky doplnili historickú zástavbu a zároveň odrážali ducha doby.

5.7 Kultúrne dedičstvo mesta Nitry

Mesto Nitra disponuje bohatým fondom hnuteľných i nehnuteľných objektov a predmetov s pamiatkovou hodnotou, ktoré svedčia o jeho slávnej histórii. Na území mesta Nitry sa nachádza 241 národných kultúrnych pamiatok evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR.

Okrem pamiatkového fondu spísaného v ÚZPF SR sa na území mesta nachádzajú tiež hnuteľné alebo nehnuteľné veci, ktoré majú pre mesto výnimočnú hodnotu, sú vyhlásené za pamätihodnosť a sú spísané v Evidencii pamätihodností mesta (VZN č.5/2009 o národných kultúrnych pamiatkach a pamätihodnostiach). Počet pamätihodností do roku 2024 je 174.

Nesporným potenciálom pre rozvoj kultúry disponuje areál Nitrianskeho hradu, výnimočný svojou rozlohou, zachovanými historickými stavbami a časťami opevnenia, ktoré siahajú až po budovu Župného domu. Tento významný priestor ponúka široké možnosti na organizáciu kultúrnych, vzdelávacích a spoločenských podujatí, čím môže ešte výraznejšie prispieť k oživeniu historického jadra mesta. Ďalší, doposiaľ len čiastočne využitý kultúrny potenciál sa nachádza na Martinskom vrchu, v areáli bývalých kasární pod Zoborom. Okrem pamiatkovo chránených kasárenských budov z prvej polovice 20. storočia sa tu nachádzajú aj pozostatky predrománskeho Kostola sv. Martina (viď obrázok), ktoré pripomínajú dôležité ranostredoveké dejiny Nitry. V areáli sa pripravuje experimentálny archeopark, ktorý má za cieľ sprostredkovať návštevníkom poznanie o živote v období raného stredoveku. Mesto Nitra v tomto priestore zrekonštruovalo viaceré objekty, ktoré od roku 2024 slúžia ako súčasť Kreatívneho centra Nitra, čím sa areál stáva novým centrom pre kreatívny a kultúrny priemysel, prepájajúcim históriu s moderným rozvojom.

Na území mesta sa tiež nachádzajú územia sústredených pamiatkových hodnôt. Horné mesto je pamiatkovou rezerváciou /PR/, v Dolnom meste sa nachádza pamiatková zóna /PZ/ a v časti Starého mesta, Zobora a Chrenovej je ochranné pásmo PR/PZ. Neodmysliteľnou súčasťou kultúrneho dedičstva sú aj viaceré stavby z 20. storočia zapísané v ÚZPF (napr. budova SPU architektov Dedečka a Miňovského).

Zachovanie kultúrneho dedičstva patrí medzi priority mesta a deklaruje ho každoročne okrem iného v rámci dotačnej politiky podporou projektov pre cieľovú oblasť „Záchrana a obnova národných kultúrnych pamiatok a pamätihodností“ v súlade so stanovenými prioritami.

Finančné prostriedky vo výške 20 000 € z rozpočtu mesta Nitry získali dva predložené projekty:

- Stavex Nitra, spol. s.r.o. Obnova polyfunkčného domu na Štefánikovej ulici č. 20/35 v Nitre (11000 €; vrátené, 19.12. 2024 -1 500 €);
- FARSKÁ Remeselno-umelecká obnova pivničných okien, Farská ulica 50, Nitra - NKP - č. ÚZPF: 11607/1 (9 000 €).

V rámci možností rozpočtu sa mesto zameriava aj na obnovu umeleckých artefaktov, pamiatok a pamätihodností, ktoré sú v jeho správe. V oblasti pamiatkovej starostlivosti boli vyčerpané finančné prostriedky vo výške 25 000 €.

V roku 2024 bola zrealizovaná štvrtá etapa komplexnej obnovy sochársko-architektonickej kompozície na Cyrilo-metodskom námestí, ktorej súčasťou bolo vyhotovenie rekonštrukčných kópií dvoch sôch apoštolov a jedného podstavca podľa zachovaných originálov od významného sochára Antona Brandla. Obnovené sochy boli zároveň doplnené o atribúty svätcov, ktoré kompozícii dlhodobo chýbali,

čím sa podarilo výrazne zvýšiť autentickosť a umeleckú hodnotu celku. Realizácia projektu bola možná vďaka finančnej podpore Ministerstva financií SR vo výške 13 500 €. Táto etapa predstavuje dôležitý krok k zachovaniu a obnove jedinečného diela, ktoré je významnou súčasťou historickej identity mesta.

Ďalej boli zrekonštruované umelecké artefakty významných nitrianskych umelcov – bronzová studňa na pešej zóne autora Mariána Žilíka (3360 €), doplnená bola o vkusnú bronzovú tabuľku a čiastočne zrekonštruované bolo aj umelecké dielo - socha vodníka v Mestskom parku na Sihoti, a to priamo jeho autorom, umeleckým sochárom Jaroslavom Koššom (1600 €).

Mesto Nitra naďalej v spolupráci s kultúrnymi inštitúciami rozvíjajúcimi činnosť na jej území prezentuje a popularizuje kultúrne dedičstvo v rámci viacerých podujatí (napr. Nitra, milá Nitra, Kráľovská Nitra ap.) a každoročne sa zapája do medzinárodného projektu Dni európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré sa konali v dňoch 1.9.–30.9.2024.

5.8 Významné ocenenia udelené za rok 2024

Cena mesta Nitry

- **Branislav Mezei** – za vynikajúce výkony a výsledky v športovej činnosti, za propagáciu a zviditeľňovanie mesta Nitry doma i v zahraničí.

Cena primátora mesta Nitry

- **František Guldan –** za významný prínos v oblasti výtvarného umenia a reprezentáciu mesta Nitry a Slovenska,
- **Peter Devínsky** – za spoluprácu pri zabezpečovaní krízovej intervencie pre odídencov v kontaktnom mieste pre cudzincov COMIN,
- **Kristián Gaža** – za mentorstvo a realizovanie voľnočasových aktivít pre deti a mládež v kontaktnom mieste pre cudzincov COMIN,
- **Milan Hlôška** – za celoživotné dielo v oblasti dokumentovania, uchovávania a šírenia povedomia o hodnotách v oblasti tradičnej ľudovej kultúry,
- **Peter Ivančík** – za dobrovoľnícke aktivity pri zabezpečovaní služby krízovej intervencie pre odídencov z Ukrajiny.

5.9 Partnerské mestá

Mesto Nitra, ako jedno z najstarších a historicky najvýznamnejších centier Slovenska, sa môže hrdo prezentovať svojím bohatým kultúrnym dedičstvom, ktorého korene siahajú až do obdobia Veľkej Moravy. Vďaka svojej výnimočnej historickej hodnote a strategickej polohe sa Nitra postupne vyprofilovala na moderné mesto s otvoreným prístupom k medzinárodnej spolupráci a inováciám. V súčasnosti sa Nitra aktívne zapája do širokého spektra medzinárodných spoluprác, ktoré významne prispievajú k obohateniu kultúrneho, hospodárskeho i spoločenského života mesta.

Tieto partnerstvá vytvárajú priestor na inšpiratívnu výmenu skúseností medzi samosprávami, inštitúciami a komunitami, čím Nitru približujú k osvedčeným medzinárodným trendom a inovatívnym prístupom v oblasti mestského rozvoja, vzdelávania, ochrany životného prostredia, ale aj podpory udržateľnosti a inkluzívnosti. Spoločné projekty, konferencie, kultúrne podujatia či výmenné pobyty študentov a odborníkov sú konkrétnymi príkladmi toho, ako sa vzťahy s partnerskými mestami pretavujú do reálneho prínosu pre obyvateľov Nitry.

Prostredníctvom bilaterálnych vzťahov s partnerskými mestami z rôznych krajín sveta nadväzuje Nitra dlhodobé a obojstranne prospešné väzby, ktoré podporujú rozvoj, zdieľanie know-how a posilňovanie medzikultúrneho dialógu. Takéto prepojenia zároveň prispievajú k budovaniu silnejšej identity mesta na európskej i globálnej úrovni, zvyšujú jeho viditeľnosť a konkurencieschopnosť a napomáhajú tomu, aby sa Nitra stala nielen miestom s bohatou minulosťou, ale aj dynamickým centrom s perspektívnou budúcnosťou. Medzi partnerské mestá Nitry patria:

1. Báčsky Petrovec, Srbsko
2. České Budějovice, Česko
3. Kroměříž, Česko
4. Spišská Nová Ves, Slovensko
5. Osijek, Chorvátsko
6. Zielona Góra, Poľsko
7. Naperville, USA
8. Gosford, Austrália
9. Vesprém, Maďarsko
10. Gyeongju, Južná Kórea

Memorandá o spolupráci:
Roding, Nemecko (podpísané v 2017)
Volgograd, Rusko (podpísané v 2017)

Medzi partnerské mestá Nitry patria Báčsky Petrovec v Srbsku, České Budějovice a Kroměříž v Českej republike, Spišská Nová Ves na Slovensku, Osijek v Chorvátsku, Zielona Góra v Poľsku, Naperville v Spojených štátoch amerických, Gosford v Austrálii, Veszprém v Maďarsku a Gyeongju v Južnej Kórei. Tieto mestá reprezentujú pestrú paletu kultúrnych, historických a geografických regiónov, pričom každé z nich obohacuje partnerskú spoluprácu vlastnou identitou a špecifikami. Ich vzájomná kooperácia prispieva k prehlbovaniu medzinárodného porozumenia, podpore inovatívnych iniciatív a rozvoju spoločných projektov naprieč rôznymi oblasťami verejného života.

Zahraničná spolupráca a aktívne udržiavanie vzťahov s partnerskými mestami predstavujú dôležitý nástroj rozvoja a posilňovania medzinárodných vzťahov mesta Nitra. Výmena skúseností, zdieľanie dobrej praxe a spolupráca na spoločných projektoch prispievajú nielen k posilneniu postavenia Nitry v medzinárodnom priestore, ale aj k zlepšovaniu kvality života obyvateľov mesta. Dôležitosť rozvoja týchto vzťahov sa prejavuje v množstve realizovaných aktivít, ktoré reflektujú široké spektrum možností medzinárodnej spolupráce.

V priebehu roka sa uskutočnilo celkovo **42 aktivít** v rámci zahraničnej spolupráce (čo je nárast oproti minulému roku o viac ako 100%). Z nich **18** bolo priamo spojených s partnerskými mestami. V **10 prípadoch** sme privítali delegácie v Nitre a v **8 prípadoch** vycestovali predstavitelia mesta do partnerských miest, konkrétne:

16.03.2024	Svetový deň sprievodcov, Kroměříž
19.03.2024	Koncert s Kroměřížom, Nitra
09.05.2024	Ahoj kamarát , Kroměříž
10.05.2024	Duhové bubliny, Kroměříž
16.05.2024	Športové stretnutie seniorov (Kroměříž), Nitra
04.06.2024	Návšteva detí a rodičov z Kroměříža v TICadlove, Nitra
12.06.2024	Olympiáda materských škôl (Kroměříž), Nitra
20.06. – 21.06.2024	Cyrilo-metodské putovanie (Kroměříž), Nitra
21.06. – 23.06.2024	Hvězdy nad Vltavou, České Budějovice
28.06. – 29.06.2024	Slávnosti patrónov mesta, Osijek
05.07. – 07.07.2024	Nitra, milá Nitra, Nitra
14.07. – 28.07.2024	Výstava „Kroměříž, srdci blíž“, Nitra
09.08. – 11.08.2024	Slovenské národné slávnosti, Báčsky Petrovec
18.08. – 19.08.2024	Nitrianske dožinky (Báčsky Petrovec), Nitra
10.09.2024	Cyrilometodská stezka jako produkt kulturního turismu, Kroměříž
október 2024	Dni európskeho kultúrneho dedičstva,
04.10. – 05.10.2024	Dni uniformovaných zborov Kroměříž, Kroměříž
06.11.2024	Odbor sociálnych služieb – zdieľanie dobrej praxe (Kroměříž), Nitra

V rámci mestských slávností „Nitra, milá Nitra“ sa uskutočnil aj slávnostný uvítací večer, počas ktorého mesto oficiálne privítalo zahraničné delegácie z partnerských miest. Podujatie sa nieslo v duchu priateľstva, vzájomného rešpektu a spolupráce, pričom vytvorilo príležitosť na neformálne stretnutia a výmenu skúseností medzi predstaviteľmi samospráv.

Svoju účasť potvrdili zástupcovia z Báčskeho Petrovca (Srbsko), Osijeku (Chorvátsko), Zielonej Gory (Poľsko) a Kroměříža (Česká republika), ktorí zároveň počas svojho pobytu spoznali mesto, jeho tradície a kultúrny život.

Foto: Uvítací večer s partnerskými mestami počas mestských slávností „Nitra, milá Nitra“

Ostatné zahraničné aktivity v celkovom počte **24** vyplývali z rôznorodej projektovej činnosti, bilaterálnych rokovaní so zahraničnými veľvyslancami, ako aj z účasti na významných medzinárodných konferenciách a odborných fórach. Tieto podujatia predstavovali dôležitú platformu na nadväzovanie nových kontaktov, výmenu skúseností a prezentáciu mesta Nitra na medzinárodnej úrovni. Z uvedených aktivít sa **8 uskutočnilo v Nitre**, čo poukazuje na rastúci záujem zahraničných partnerov o dianie v regióne a zvyšných **16 prebehlo v zahraničí**, kde mala Nitra možnosť aktívne reprezentovať svoje záujmy, rozvíjať spoluprácu a získavať nové inšpirácie pre ďalší rozvoj.

09.01. – 10.01.2024	Mesto ako lepšie miesto pre život, Praha, Most
19.02.2024	Recepcia japonského veľvyslanca, Bratislava
28.02.2024	Prijatie švédskej veľvyslankyne, Nitra
11.03. – 16.03.2024	Participatívne stretnutie projektu URBACT, Onda, Cehegín
03.04. – 04.04.2024	Pracovné stretnutie k PHRSR, Plzeň
08.04. – 09.04.2024	Infocesta – regionálny rozvoj, Vizovice
24.04.2024	Systém modrozelenej infraštruktúry v praxi, Brno
19.05. – 22.05.2024	Budovanie inkluzívnej demokracie, Varšava
21.05. – 22.05.2024	Urbanscapes, Praha
22.05. – 24.05.2024	Trojstranný samit RAY, Helsinki
04.06. – 07.06.2024	Urban Future, Rotterdam
18.06. – 19.06.2024	Green Place. Let´s do it together, Bukurešť
19.06.2024	Prijatie poľského veľvyslanca, Nitra
19.06. – 05.07.2024	Výstava „Poľsko: 20 rokov využitých príležitostí“, Nitra
01.07.2024	Medzinárodná konferencia – TIC Erasmus, Nitra
01.07. – 04.07.2024	IN-HABIT (Horizont 2020), Brusel
17.09. – 19.09.2024	Konferencia Columbus, Ohio
23.09. – 25.09.2024	NDI – zdieľanie dobrej praxe v rámci participácie, Gdansk, Sopot
14.10. – 15.10.2024	Konferencia URBACT, Nitra
24.10.2024	Prijatie švajčiarskeho veľvyslanca, Nitra
04.11. – 07.11.2024	Smart City Expo World Congress, Barcelona
28.11.2024	Prijatie holandskej veľvyslankyne, Nitra
09.12. – 10.12.2024	Návšteva radnice v Jihlave (hokejová aréna), Jihlava
11.12.2024	Prijatie portugalskej veľvyslankyne, Nitra

Dôležitou súčasťou zahraničnej spolupráce boli aj **online projektové stretnutia**. Významným momentom bolo stretnutie mestského akčného tímu v rámci projektu **Planet Youth (Island)**. Zamestnanci TIC Nitra sa počas roka pravidelne zúčastňovali na online stretnutiach s **Asociáciou informačných centier Slovenska** a každý mesiac prebiehalo aj online stretnutie v rámci projektu **URBACT**, na ktorých participovali zamestnanci z **Odboru životného prostredia**.

Táto správa reflektuje široký záber medzinárodnej spolupráce a zdôrazňuje dôležitosť rozvoja aktívnych vzťahov, ktoré prinášajú nové príležitosti a pozitívne impulzy pre rozvoj mesta Nitra.

Rok 2024 potvrdil, že aktívna medzinárodná spolupráca mesta Nitra má reálny dopad na jeho rozvoj a posilňovanie vzťahov so zahraničím. Účasť na medzinárodných konferenciách, kultúrnych podujatiach, obchodných misiách či výmenných programoch priniesla mestu množstvo príležitostí prezentovať svoje kultúrne dedičstvo, súčasné projekty aj inovatívne riešenia. Vďaka tomu sa Nitra ešte viac zviditeľnila na medzinárodnej scéne. Tieto aktivity neostali bez odozvy – prispeli k rastu miestneho hospodárstva, podporili cestovný ruch a priniesli nové impulzy do kultúrneho života v meste. Nitra opäť ukázala, že je moderným, otvoreným a dynamickým mestom, ktoré sa nebojí spolupracovať naprieč hranicami.

Dlhodobé budovanie a systematické rozvíjanie medzinárodných kontaktov prináša mestu Nitra a jeho obyvateľom konkrétne výhody už dnes – či už ide o realizáciu nových projektov, prísun investícií, odbornú výmenu poznatkov, podporu cestovného ruchu alebo posilňovanie dobrého mena mesta v zahraničí. Zároveň tieto aktivity vytvárajú stabilný a strategický základ pre ďalší udržateľný rozvoj v budúcnosti, orientovaný na inovácie, inkluzívnosť a medzikultúrnu spoluprácu. Rok 2024 potvrdil, že táto dlhodobá snaha prináša reálne výsledky a stáva sa pevnou súčasťou identity moderného, otvoreného a dynamicky sa rozvíjajúceho mesta.

6. Plnenie funkcií mesta

Mesto Nitra, ako významné správne, hospodárske a kultúrne centrum regiónu, zohráva významnú úlohu v zabezpečovaní širokého spektra verejných funkcií, ktoré priamo ovplyvňujú kvalitu života jeho obyvateľov. Táto kapitola sa sústreďuje na hlavné oblasti, v ktorých mesto aktívne pôsobí a v rámci ktorých poskytuje verejné služby. V nasledujúcich podkapitolách sa podrobnejšie venujeme jednotlivým aspektom mestského života – od výchovy a vzdelávania, zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia, cez kultúru, šport, dopravu a cestovný ruch, až po územné plánovanie, hospodársky rozvoj, vedu a výskum.

Zdroj: Mestský úrad v Nitre

Každá z uvedených oblastí predstavuje neoddeliteľnú súčasť mestského života a významne ovplyvňuje celkovú kvalitu, spokojnosť a prosperitu obyvateľov. Mesto Nitra si uvedomuje komplexnosť týchto funkcií a systematicky sa venuje ich rozvoju s cieľom zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť a vysoký štandard života pre všetky skupiny obyvateľstva. **Výchova a vzdelávanie** zohrávajú zásadnú úlohu pri formovaní budúcich generácií. Kvalitný vzdelávací systém prispieva k rozvoju intelektuálneho, hodnotového a osobnostného potenciálu detí a mládeže, čím vytvára základ pre vzdelanú a aktívnu občiansku spoločnosť. **Zdravotníctvo** zabezpečuje dostupnú, kvalitnú a efektívnu zdravotnú starostlivosť, ktorá sa stará o zdravie a fyzickú i psychickú pohodu obyvateľov všetkých vekových kategórií. **Sociálne zabezpečenie** poskytuje oporu a pomoc tým, ktorí sa nachádzajú v sociálne zraniteľnom postavení: seniorom, ľuďom so zdravotným postihnutím či rodinám v núdzi. Tým prispieva k sociálnej inklúzii, rovnosti a dôstojnému životu pre každého člena komunity. **Kultúra** predstavuje významný prvok mestského života. Prostredníctvom festivalov, výstav, kultúrnych podujatí a inštitúcií posilňuje komunitnú identitu, zachováva kultúrne dedičstvo a podporuje medzigeneračný dialóg. **Šport** plní nielen rekreačnú a zdravotno-preventívnu funkciu, ale tiež prispieva k rozvoju komunitného života, podpore mládeže a reprezentácii mesta na regionálnej či medzinárodnej úrovni. Mesto vytvára priestor pre aktívny životný štýl prostredníctvom investícií do športovej infraštruktúry a podpory športových klubov. **Doprava** tvorí základnú infraštruktúru mestského organizmu – zabezpečuje efektívne prepojenie jednotlivých častí mesta i jeho širšieho zázemia, zlepšuje dostupnosť služieb a pracovných príležitostí a zároveň prispieva k znižovaniu environmentálnej záťaže prostredníctvom modernizácie a udržateľných riešení. **Cestovný ruch** predstavuje dôležitý nástroj prezentácie mesta navonok a zároveň zdroj ekonomických príležitostí. Rozvoj turistickej infraštruktúry, podpora kultúrnych a historických atrakcií či organizácia podujatí prispievajú k pozitívnemu vnímaniu mesta a k jeho otvorenosti voči návštevníkom. **Územné plánovanie** predstavuje strategický nástroj pre riadenie priestorového rozvoja. Usiluje sa o rovnováhu medzi urbanistickým rastom, ochranou prírodného a kultúrneho dedičstva a zvyšovaním kvality verejných priestorov. **Hospodársky rozvoj** podporuje ekonomickú vitalitu mesta prostredníctvom vytvárania priaznivých podmienok pre podnikateľské aktivity, zamestnanosť, inovačný potenciál a spoluprácu s verejným aj súkromným sektorom. **Veda a výskum** ako nositelia poznatkového kapitálu zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu v rozvoji mesta. Vďaka úzkej spolupráci so vzdelávacími a výskumnými inštitúciami sa Nitra stáva centrom inovácií a poznania, ktoré prispievajú k rastu znalostnej ekonomiky a zvyšovaniu konkurencieschopnosti regiónu.

Mesto Nitra sa dlhodobo a systematicky usiluje o modernizáciu a skvalitňovanie všetkých funkčných oblastí prostredníctvom strategicky riadených iniciatív, rozvojových projektov a tematicky zameraných programov. Základným rámcom týchto aktivít je snaha o zvyšovanie kvality verejných služieb, optimalizáciu riadenia verejných zdrojov a vytváranie podmienok pre udržateľný mestský rozvoj.

V centre tohto úsilia stojí trvalo udržateľný rozvoj, založený na princípoch rovnováhy medzi ekonomickým rastom, sociálnou spravodlivosťou a environmentálnou zodpovednosťou. Dôležitým aspektom je aj efektívne a transparentné využívanie dostupných zdrojov, ktoré umožňuje realizáciu rozvojových priorít bez neprimeranej záťaže na verejné financie. Rovnako dôležité je zvyšovanie kvality mestského prostredia, ktoré priamo ovplyvňuje komfort, zdravie a celkovú spokojnosť obyvateľstva.

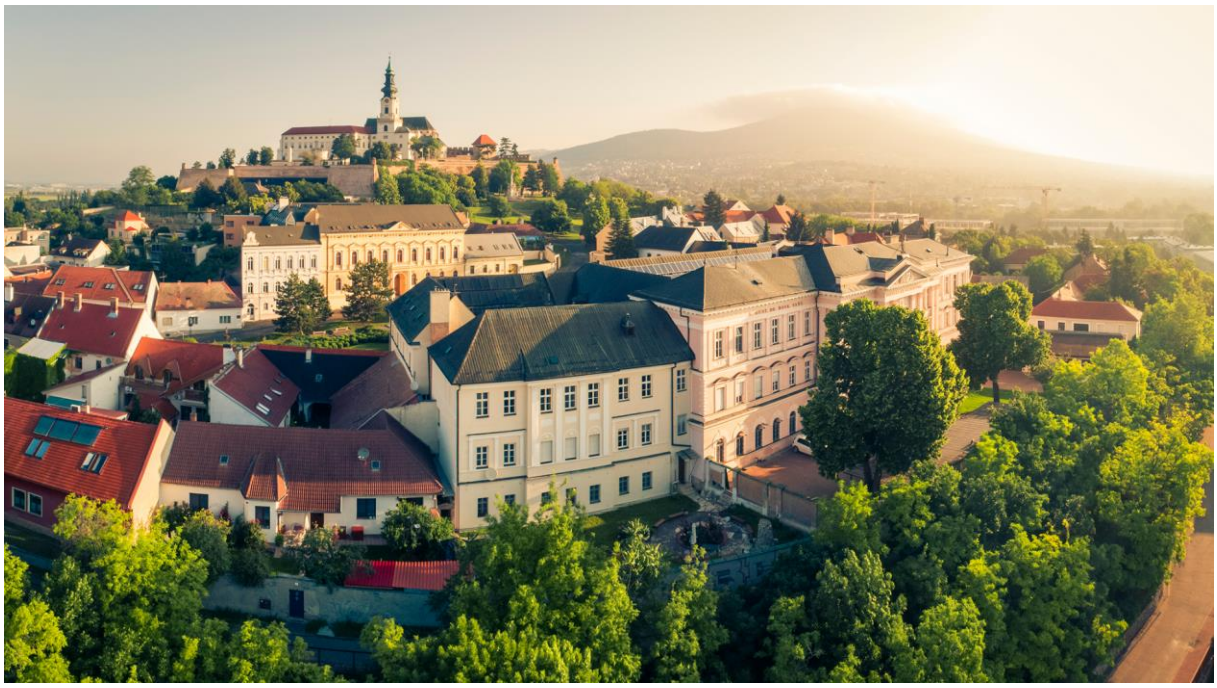

Zdroj: Ponitrie s radosťou, Nitrianska organizácia cestovného ruchu

Jedným z významných pilierov rozvojovej stratégie mesta je environmentálna udržateľnosť v kombinácii s dôslednou implementáciou princípov inteligentného mestského rozvoja (smart city). Mesto Nitra systematicky investuje do opatrení, ktoré smerujú k znižovaniu ekologickej stopy a zároveň zvyšujú celkovú odolnosť mestského prostredia voči dôsledkom klimatických zmien. Medzi tieto opatrenia patrí rozvoj zelenej infraštruktúry, podpora hospodárstva, znižovanie energetickej náročnosti verejných objektov a služieb, ako aj využívanie obnoviteľných zdrojov energie v mestskej správe, doprave a verejnom osvetlení. Tieto iniciatívy nie sú len reakciou na aktuálne environmentálne výzvy, ale zároveň predstavujú prostriedok k formovaniu zdravšieho, bezpečnejšieho a architektonicky hodnotnejšieho mestského prostredia. Zvyšovanie kvality života obyvateľov, tvorba atraktívneho verejného priestoru a obnova prírodného potenciálu územia sú priamym výsledkom týchto dlhodobo udržateľných riešení.

Mesto venuje osobitnú pozornosť rozvoju inovačného potenciálu miestneho hospodárstva. Podpora podnikania, technologických startupov, ako aj malých a stredných podnikov prispieva k diverzifikácii ekonomickej základne mesta a k posilneniu jeho adaptability voči globálnym zmenám. Dôležitým nástrojom je vytváranie podnetného podnikateľského prostredia, ktoré motivuje jednotlivcov a firmy zostať v regióne, rozvíjať svoje projekty a spolupracovať na medzisektorovej úrovni.

Významnú úlohu v tomto procese zohráva aj prepojenie samosprávy s akademickým a výskumným sektorom. Úzka spolupráca s univerzitami, vedecko-výskumnými inštitúciami a centrami excelentnosti vytvára predpoklady pre efektívny prenos poznatkov do praxe, posilňovanie ľudského kapitálu a podporu inovácií v oblasti technológií, ekológie aj spoločenských služieb. Týmto spôsobom vytvára dlhodobo udržateľný rámec pre vyvážený rozvoj územia, zvyšovanie kvality verejného života a zabezpečenie prosperity súčasných aj budúcich generácií.

6.1 Výchova a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie predstavujú základné piliere rozvoja spoločnosti, formujú charakter a schopnosti jednotlivcov a pripravujú ich na aktívny a zodpovedný život. V meste Nitra, ktoré je jedným z najvýznamnejších centier kultúry a histórie na Slovensku,, je tomuto aspektu venovaná mimoriadna pozornosť. Nitra disponuje širokým spektrom vzdelávacích zariadení, ktoré pokrývajú všetky vekové kategórie a vzdelávacie potreby - od materských škôl cez základné a stredné školy až po univerzity.

Mesto Nitra ako zriaďovateľ sa môže pochváliť kvalitnými materskými školami, ktoré poskytujú deťom podnetné prostredie pre ich prvé kroky v rámci vzdelávania. Základné školy Mesta svojím vybavením a personálnym zabezpečením podporujú komplexný rozvoj žiakov prispôsobený ich potrebám a ambíciám. Budúcnosť spoločnosti sa neoddeliteľne spája s výchovou a vzdelávaním najmladších generácií a mesto Nitra si túto úlohu uvedomuje a aktívne podporuje.

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitra sa nachádza sieť materských, základných škôl a voľnočasových školských zariadení, ktoré poskytujú kvalitné vzdelanie a vytvárajú podnetné a bezpečné prostredie, ktoré podporuje nielen akademický, ale aj emocionálny a sociálny rozvoj detí. Súčasťou tejto siete sú aj dvoje mestské detské jasle – Mestské detské jasle Bazovského s kapacitou 30 detí a Mestské detské jasle Ľ. Okánika s kapacitou 15 detí. Mestské detské jasle (MDJ) sú dôležitým článkom v systéme pomoci rodinám s deťmi vo veku do troch rokov, najmä pri zosúlaďovaní rodinného a pracovného života. MDJ poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, venujú sa jeho výchove a podporujú rozvoj intelektuálnych a motorických schopností. Zároveň vytvárajú vhodné podmienky na socializáciu detí v kolektíve.

Výchovu a vzdelávanie detí a žiakov v meste Nitra v roku 2024 zabezpečovali školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitry, konkrétne ide o:

- 26 materských škôl,
- 12 základných škôl,
- 2 základné školy s materskou školou,
- 1 základná umelecká škola.

Voľnočasové aktivity v meste Nitra zabezpečovali:

- 13 školských klubov detí,
- centrum voľného času
- 2 centrá voľného času pri 2 základných školách.

Výchova a vzdelávanie v Nitre sa orientujú na kvalitný, efektívny a moderný systém založený na tvorivo-humanistickom princípe. Tento prístup kladie dôraz na rozvoj kreativity, kritického myslenia a sociálnych zručností žiakov, pričom rešpektuje individualitu každého dieťaťa.

Všetky základné školy v meste sa aktívne zapojili do realizácie novej školskej reformy, ktorá má tri hlavné priority: inkluzívnu školu, zelenú školu a digitálnu transformáciu. Inkluzívna škola sa zameriava na zabezpečenie rovnakých príležitostí pre všetkých žiakov, vrátane tých so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Zelená škola podporuje environmentálnu výchovu a udržateľné správanie, pričom sa zameriava na ochranu životného prostredia a ekologické iniciatívy. Digitálna transformácia prináša moderné technológie do vyučovacieho procesu, čím zvyšuje efektivitu a atraktivitu výučby.

Pri implementácii kurikulárnej reformy školám pomáha Regionálne centrum podpory učiteľov Nitra, ktoré vzniklo ako organizačná jednotka pod odborom školstva, mládeže a športu. Toto centrum poskytuje školám a učiteľom mentoring a odbornú podporu, čím zabezpečuje plynulý priebeh a úspešné zavedenie nových vzdelávacích postupov.

Mesto Nitra ako zriaďovateľ zabezpečuje materiálno-technické vybavenie, ktoré je nevyhnutné na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Žiakom 1. ročníka základných škôl zriadených Mestom primátor mesta každoročne venuje prvú knihu a balíček školských pomôcok. V roku 2024 bolo budúcim prváčikom odovzdaných 894 kníh.

Významné podujatia v školských zariadeniach v roku 2024

V roku 2024 sa realizovalo oceňovanie učiteľov škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitry pri príležitosti Dňa učiteľov netradičnou formou - žiaci základných škôl si vybrali svojho najlepšieho učiteľa, kolektívy materských škôl, základnej umeleckej školy a centra voľného času si zvolili spomedzi seba učiteľa, resp. vychovávateľa, ktorý je kreatívny, aktívny a obľúbený v kolektíve. Ocenenie Oskar pre najlepšieho učiteľa 2024 získalo 32 pedagógov.

Medzi významné podujatia patrili vzájomné návštevy materských a základných škôl partnerských miest mesta Nitry a obľúbená športová olympiáda materských škôl Mesta Dúhové bubliny, ktorá sa konala v partnerskom meste Kroměříž dňa 10. mája 2024.

Materská škola, Alexyho26, Nitra v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitry sa aj v roku 2024 zapojila do projektu Technické škôlky, ktorý má za cieľ vzbudiť u detí záujem o techniku a prírodovedné poznanie. Hlavnou myšlienkou tohto projektu je podporiť celkovú technickú a vedeckú gramotnosť, zlepšiť schopnosť detí porozumieť základným poznatkom vedy a techniky a uvedomovať si, ako tieto poznatky prakticky ovplyvňujú život každého z nás. Projekt vznikol v Českej republike v roku 2014 a vychádza z princípov polytechnickej výchovy. Od roku 2015 sa na základe dohody s autormi projektu stala garantkou projektu na území Slovenskej republiky prof. Iveta Radičová a národným koordinátorom Ing. Peter Beck zo vzdelávacej inštitúcie Duálna akadémia. Táto inštitúcia zabezpečuje odborné vzdelávanie pre všetky vekové kategórie, čím prispieva k rozvoju technických zručností od útleho veku. Projekt zahŕňa rôzne aktivity a experimenty, ktoré sú navrhnuté tak, aby deti zaujali a motivovali ich k objavovaniu sveta techniky a vedy.

Deti sa učia prostredníctvom hry, čo podporuje ich prirodzenú zvedavosť a túžbu po poznaní. Týmto spôsobom sa materské školy Mesta Nitry stávajú miestami, kde sa kladie dôraz na inovatívne vzdelávacie metódy a prípravu detí na budúcnosť v technicky orientovanej spoločnosti.

Dňa 22. apríla 2024 sa uskutočnilo stretnutie s garantkou projektu Technické škôlky prof. Ivetou Radičovou a národným koordinátorom Ing. Petrom Beckom zo vzdelávacej inštitúcie Duálna akadémia priamo v Materskej škole, Alexyho 26, Nitra.

Materské školy sústredené v mestskej časti Staré mesto a Dolné a Horné Krškany zorganizovali 21. marca 2024 v Materskej škole, Párovská 36, Nitra zaujímavé podujatie - literárnu prehliadku, na ktorej deti prezentovali svoje umelecké prednesy. Prehliadka bola príležitosťou rozvíjať jazykové schopnosti, sebavedomie a tvorivé vyjadrovanie najmenších účastníkov. Deti predniesli básničky a krátke príbehy, ktoré si pripravili s pomocou svojich učiteliek a rodičov. Atmosféra podujatia bola veľmi príjemná a podnetná, pričom nechýbali ani spoločné momenty radosti a podpory medzi vystupujúcimi. Takéto aktivity zároveň podporujú spoluprácu medzi materskými školami a posilňujú komunitného ducha.

Významným podujatím Mesta Nitry a materských škôl v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti sa stal Deň materských škôl, ktorý sa uskutočnil 10. októbra 2024 v priestoroch telocvične Základnej školy, Tulipánová 1, Nitra (z exteriéru bol presunutý z dôvodu nepriaznivého počasia).

Podujatie bolo oslavou detstva, tvorivosti a spolupráce medzi materskými školami v meste. Deti z rôznych škôlok si pripravili pestrý program plný tanca, spevu a pohybových aktivít, ktoré predviedli pred svojimi rovesníkmi, pedagógmi a rodičmi. Súčasťou dňa boli aj tematické tvorivé dielne, hravé súťaže a spoločné aktivity podporujúce rozvoj pohybových a sociálnych zručností. Atmosféra bola veselá, priateľská a plná nadšenia, čím sa podujatie stalo nezabudnuteľným zážitkom pre všetkých zúčastnených. Deň materských škôl zároveň zdôraznil význam predprimárneho vzdelávania a pozitívnej klímy v ranom detstve. Podujatie sa stretlo s veľkým záujmom a pozitívnou odozvou. Jeho realizácia zároveň posilnila spoluprácu medzi jednotlivými materskými školami a prispela k budovaniu komunity v rámci predškolského vzdelávania. Mesto plánuje v tejto tradícii pokračovať aj v nasledujúcich rokoch.

V roku 2024 pokračovala intenzívna spolupráca Mesta Nitra s organizáciou UNICEF, ktorá zohráva dôležitú úlohu pri podpore začleňovania detí odídencov prichádzajúcich z oblastí zasiahnutých vojnovým konfliktom na Ukrajine. Mesto v spolupráci so školami a odbornými zamestnancami zabezpečovalo nielen zapojenie detí do vzdelávacieho procesu, ale aj ich postupnú integráciu do kolektívov. V základných školách zriadených mestom bolo v roku 2024 zaradených 368 detí odídencov, pričom najväčší počet týchto detí navštevoval Základnú školu s materskou školou, Na Hôrke 30, Nitra. V materských školách bolo integrovaných 45 detí odídencov, pričom najviac z nich bolo prijatých do Materskej školy, Piaristická 12, Nitra. Vzdelávacie inštitúcie sa usilovali vytvoriť bezpečné, prijímajúce a podporné prostredie, ktoré deťom poskytuje nielen prístup ku kvalitnému vzdelaniu, ale aj emocionálnu oporu. UNICEF prispieval aj odbornými materiálmi a metodickým usmernením pre pedagógov, čím sa podpora integrácie stala systematickejšou a efektívnejšou.

Rekonštrukcie a opravy materských a základných škôl v roku 2024

Aj v roku 2024 sa Mesto Nitra intenzívne zameralo na rekonštrukcie a opravy budov škôl a školských zariadení, ktoré sú v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Prioritou bola nielen modernizácia učebných priestorov, ale aj zlepšenie celkových podmienok pre deti a zamestnancov.

Medzi najvýznamnejšie investičné akcie patrili rekonštrukcie zariadení školského stravovania v materských školách, ktoré zabezpečujú kvalitné a bezpečné podmienky na prípravu jedál. Okrem toho mesto pokračovalo v obnovách vnútorných aj vonkajších priestorov škôl, vrátane opravách strešných krytín, výmeny okien, zatepľovania budov či modernizácie sociálnych zariadení. Tieto aktivity výrazne prispievajú k zvýšeniu komfortu, bezpečnosti a zdravia všetkých užívateľov školských objektov.

Uskutočnila sa rekonštrukcia priestorov školskej kuchyne a jedálne v Materskej škole, Bazovského 1, čo významne prispelo k zlepšeniu kvality stravovania detí. Modernizácia zahŕňala inštaláciu nových zariadení, obnovu povrchov a zvýšenie hygienických štandardov, čím sa vytvorili bezpečné a príjemné podmienky pre prípravu a podávanie jedál. Táto investícia podporuje celkové zdravie a pohodu detí, ktoré navštevujú školu a zároveň reflektuje snahu mesta o zabezpečenie kvalitnej a vyváženej stravy v materských školách.

V auguste 2024 sa úspešne zrekonštruovala výdajná školská kuchyňa v Materskej škole, Štiavnická 1, Nitra. Rekonštrukcia priniesla modernizáciu priestorov a zariadení, ktoré výrazne zlepšili podmienky pre prípravu a výdaj jedál pre deti. Nové vybavenie a technológie zabezpečujú vyššiu hygienu, efektívnosť práce personálu a zároveň podporujú zdravé a bezpečné stravovanie najmenších. Táto investícia je dôležitým krokom v zabezpečení kvalitnej starostlivosti o deti v materskej škole a zároveň prispieva k celkovému zlepšeniu infraštruktúry školských zariadení v meste Nitra.

Rekonštrukcie sa realizovali aj v základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta. V Základnej škole, Krčméryho 2, Nitra bola zrekonštruovaná malá budova v areáli školy, ktorá slúži na voľnočasové aktivity žiakov. V Základnej škole s materskou školou, Na Hôrke 30, Nitra sa zrekonštruovala telocvičňa, čím sa skvalitnili podmienky žiakov na športové činnosti v rámci vyučovania a vo voľnom čase. Mesto investovalo aj do rekonštrukcie elokovaného pracoviska tejto školy zriadeného v mestskej časti Párovské Háje. Základná škola, Fatranská 14, Nitra má od roku 2024 zrekonštruovanú strechu na svojej budove. Najvýznamnejšie investičné akcie Mesta v oblasti školstva a rekonštrukcií školských budov sa zrealizovali prostredníctvom externých finančných zdrojov.

V júli 2024 sa úspešne zrekonštruoval tretí pavilón v areáli Základnej školy, Tulipánová 1, Nitra. Táto významná rekonštrukcia priniesla škole nové, moderné a funkčné priestory, ktoré výrazne zlepšujú podmienky pre vyučovanie a tvorivú činnosť žiakov. Okrem estetického zlepšenia došlo aj k technickému vybaveniu tried, čím sa zvýšila kvalita vzdelávania. Zároveň rekonštrukcia umožnila rozšíriť kapacity školy, čo je dôležité pre rastúci počet žiakov v meste. Moderné prostredie navyše podporuje motiváciu žiakov a pedagógov a prispieva k celkovej pozitívnej atmosfére v škole. Projekt rekonštrukcie bol realizovaný s dôrazom na energetickú efektívnosť a udržateľnosť, čím sa zároveň znižujú prevádzkové náklady školy. Táto investícia výrazne prispieva k dlhodobej perspektíve kvalitného vzdelávania v meste Nitra.

V auguste 2024 sa uskutočnila dlho plánovaná rekonštrukcia kuchyne Základnej školy, Topoľová 1, Nitra. Realizáciou tejto investície sa podarilo modernizovať technické zázemie kuchyne, čím sa výrazne zlepšili podmienky pre prípravu stravy pre žiakov školy. Nové vybavenie spĺňa aktuálne hygienické štandardy a zároveň prispieva k efektívnejšej a bezpečnejšej práci zamestnancov školskej jedálne. Vďaka rekonštrukcii sa zlepšila kvalita školského stravovania, čo pozitívne ovplyvňuje stravovacie návyky detí. Táto investícia je súčasťou širšej stratégie Mesta Nitra zameranej na zvyšovanie štandardu zariadení školského stravovania vo všetkých školách v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitry sa bude v nasledujúcom období orientovať na systematickú modernizáciu školského prostredia, podporu inklúzie a ďalšiu integráciu digitálnych technológií do vyučovania. Kľúčovou prioritou zostáva vytváranie podnetného a bezpečného prostredia pre všetky deti, bez ohľadu na ich individuálne potreby. Mesto bude pokračovať v investíciách do školských budov, zariadení školského stravovania a technického vybavenia, ako aj v zvyšovaní kvality pedagogického zboru prostredníctvom odbornej podpory a ďalšieho vzdelávania. Dôraz sa bude klásť aj na environmentálnu výchovu, podporu komunitného rozmeru škôl a rozvoj kompetencií žiakov v súlade s princípmi udržateľnosti a aktívneho občianstva.

6.2 Zdravotníctvo

Zdravotníctvo je základným pilierom každého moderného mesta zabezpečujúci ochranu a podporu zdravia jeho obyvateľov, poskytuje potrebnú starostlivosť a podporuje prevenciu a liečbu ochorení. V Nitre, ako v dynamicky sa rozvíjajúcom meste, zohráva zdravotníctvo významnú úlohu v zlepšovaní kvality života obyvateľov. V roku 2024 mesto zabezpečovalo zdravotnú starostlivosť prostredníctvom troch polikliník:

- polikliniky na Chrenovej,
- polikliniky na Klokočine a
- zubnej polikliniky Párovce.

Tieto zdravotnícke zariadenia zohrávajú dôležitú úlohu pri zabezpečovaní základnej aj špecializovanej ambulantnej starostlivosti pre široké spektrum obyvateľov. V prevádzke týchto zariadení spolupracuje mesto s vlastnou obchodnou spoločnosťou, ktorá okrem iného zabezpečuje ich technickú správu a údržbu.

Polikliniky poskytujú ambulantné služby všeobecných lekárov aj odborných špecialistov – od stomatológov a ortopédov až po dermatológov a ďalších lekárov rôznych odborností. Cieľom mesta je, aby zdravotnícke zariadenia boli dlhodobo funkčné, moderne vybavené a prístupné pre všetkých obyvateľov bez ohľadu na vek či lokalitu bydliska.

Zdroj: Slovenskobcan

Zdravotníctvo v Nitre je úzko prepojené s miestnymi univerzitami, ktoré v spolupráci s nemocnicami prispievajú k rozvoju vzdelávania, výskumu a inovácií v oblasti zdravotnej starostlivosti. Táto synergia vytvára priaznivé podmienky pre odbornú prípravu budúcich zdravotníkov priamo v regióne. Mesto vníma túto spoluprácu ako strategickú a naďalej systematicky investuje do prevencie, kvality služieb a dostupnosti starostlivosti pre všetkých obyvateľov.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti v meste Nitra sa bude orientovať na nasledujúce kľúčové oblasti:

1. Modernizácia infraštruktúry a digitalizácia služieb: Zdravotnícke zariadenia v správe mesta vyžadujú neustálu technickú modernizáciu, ktorá zabezpečí efektívnejší chod ambulancií, zníženie prevádzkových nákladov a zároveň zlepší komfort pacientov. Mesto preto plánuje pokračovať

v postupnej rekonštrukcii objektov poliklinik, vrátane investícií do vybavenia vybraných špecializovaných ambulancií. Významným smerovaním je tiež digitalizácia – elektronické objednávanie, digitálne zdravotné karty, či integrované systémy pre manažment pacientov, ktoré by v budúcnosti mohli znížiť administratívnu záťaž a skrátiť čakacie lehoty.

2. Posilňovanie prevencie a komunitnej starostlivosti: Zdravotníctvo sa čoraz viac orientuje na preventívne opatrenia – predchádzanie ochoreniam prostredníctvom edukácie, včasného záchytu a cielenej osvety. Mesto Nitra plánuje v tejto oblasti podporovať programy zamerané na duševné zdravie, zdravý životný štýl, pohybovú aktivitu či skríningové vyšetrenia. Komunitná zdravotná starostlivosť zameraná na seniorov, chronicky chorých a zraniteľné skupiny obyvateľstva bude posilnená o terénne služby a spoluprácu so zariadeniami sociálnych služieb.
3. Prehlbovanie spolupráce s akademickým a výskumným sektorom: Vďaka prítomnosti dvoch univerzít a ich odborných pracovísk má Nitra výnimočné predpoklady pre rozvoj akademicko-klinickej spolupráce. Podpora výskumných projektov, stážových programov a prepojenia výučby s praxou vytvára potenciál pre vznik inovatívnych riešení v oblasti zdravotníctva. Mesto má ambíciu ďalej rozvíjať túto spoluprácu a podporovať vytváranie spoločných výskumno-vzdelávacích centier.
4. Rozšírenie služieb a zabezpečenie personálnej udržateľnosti: Rastúci dopyt po zdravotnej starostlivosti, najmä v súvislosti so starnutím populácie, si vyžaduje rozširovanie dostupných služieb. Mesto bude podporovať vznik nových ambulancií, najmä v nedostatočne pokrytých odboroch, ako aj motiváciu mladých lekárov a špecialistov pôsobiť v regióne. Personálna stabilita je jedným z predpokladov dlhodobej udržateľnosti zdravotnej siete. V tejto oblasti sa očakáva spolupráca so štátom a vyššími územnými celkami pri nastavení vhodných podmienok.
5. Udržateľnosť a ekologické aspekty prevádzky zdravotníckych zariadení: Pri obnove a prevádzke polikliník bude mesto dbať aj na udržateľnosť – znižovanie energetickej náročnosti budov, zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie či zodpovedné nakladanie s odpadom. Ekologický prístup sa stáva štandardom aj v zdravotníctve a prispieva nielen k ochrane životného prostredia, ale aj k znižovaniu nákladov a zlepšovaniu kvality vnútorného prostredia pre pacientov aj zdravotnícky personál.

Záverom možno konštatovať, že zdravotníctvo v Nitre má stabilné základy a dobré predpoklady na ďalší rast. Mesto bude naďalej systematicky investovať do infraštruktúry, vybavenia a ľudských zdrojov, pričom jeho snahou bude zabezpečiť, aby každý obyvateľ Nitry mal prístup k dostupnej, kvalitnej a modernej zdravotnej starostlivosti – bez ohľadu na vek, zdravotný stav či ekonomické postavenie.

Rozvoj zdravotníctva je zároveň neoddeliteľnou súčasťou širšej vízie mesta ako zdravého, inkluzívneho a odolného prostredia pre život. Tieto smerovania a rozvojové priority vychádzajú nielen z miestnej analýzy potrieb a doterajšieho vývoja, ale sú zároveň v súlade s odporúčaniami a zisteniami viacerých medzinárodne uznávaných štúdií a odborných dokumentov. Medzi kľúčové patria napríklad: World Health Organization (WHO): European Programme of Work 2020–2025 – strategický rámec WHO pre členské štáty Európy zameraný na posilnenie verejného zdravia, rovnosti v prístupe k starostlivosti a budovanie odolných zdravotných systémov, OECD Health at a Glance: Europe 2022 – porovnávacia správa poskytujúca aktuálne dáta o stave zdravotníctva v krajinách EÚ, vrátane výdavkov, dostupnosti a kvality starostlivosti, The Lancet Commission on Global Health and Primary Care – výskumný dokument zdôrazňujúci kľúčovú úlohu primárnej zdravotnej starostlivosti pri zlepšovaní zdravotných výsledkov a efektivite systému, UN Sustainable Development Goals – SDG 3: Good Health and Well-being – globálny cieľ OSN orientovaný na zabezpečenie zdravého života a podporu blahobytu pre všetkých v každom veku, European Observatory on Health Systems and Policies – sieť zameraná na analýzu zdravotných systémov, ktorá poskytuje politikom a odborníkom dôkazy pre efektívne rozhodovanie a reformy v zdravotníctve.

Uvedené zdroje poskytujú rámec, ktorý podporuje transformáciu zdravotníctva smerom k vyššej efektivite, dostupnosti, prevencii a digitalizácii – čo sú hodnoty, s ktorými sa stotožňuje aj strategické smerovanie mesta Nitry v tejto oblasti.

6.3 Sociálne zabezpečenie

Sociálne zabezpečenie v Meste Nitra zohráva zásadnú rolu v zlepšovaní kvality života obyvateľov a poskytovaní nevyhnutnej podpory pre rôzne skupiny občanov. Mesto sa zameriava na zabezpečenie komplexnej a dostupnej sociálnej starostlivosti, ktorá pokrýva široké spektrum potrieb od starostlivosti o seniorov po podporu osôb so zdravotným postihnutím. Sociálne služby sú organizované a poskytované v rôznych formách, ktoré umožňujú flexibilné prispôsobenie sa individuálnym potrebám občanov.

V rámci týchto služieb sa mesto snaží zabezpečiť efektívny prístup k starostlivosti a podpore v oblastiach ako sú pobytové sociálne služby, ktoré ponúkajú celodennú starostlivosť a ubytovanie, ambulantné služby pre tých, ktorí potrebujú pravidelnú, ale nie celodennú pomoc, a terénne služby, ktoré poskytujú podporu priamo v domácnostiach obyvateľov. Tieto služby sú rozdelené do rôznych špecializovaných programov a zariadení, ktoré sa snažia reagovať na aktuálne potreby miestnych obyvateľov.

Mesto Nitra svojim občanom zabezpečuje prístup k sociálnym službám prostredníctvom neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a zároveň v kontexte so súvisiacimi právnymi predpismi v sociálnej oblasti.

Okrem základných foriem sociálnych služieb sa Nitra angažuje aj v iných oblastiach podpory, ako sú krízová intervencia a programy na podporu rodiny, ktoré zabezpečujú okamžitú pomoc v núdzových situáciách a podporu pre rodiny v každodenných výzvach. S cieľom neustále zlepšovať kvalitu poskytovaných služieb a reagovať na meniace sa potreby obyvateľstva, mesto pravidelne vyhodnocuje účinnosť svojich programov a služieb, čím sa snaží o ich rozvoj a inovovanie.

Vďaka týmto opatreniam sa mesto Nitra usiluje o vytvorenie prostredia, kde každý občan má prístup k potrebnej podpore a pomoci, čím sa prispieva k celkovému zlepšeniu kvality života a sociálneho zabezpečenia v komunitách.

Mesto Nitra pre svojich občanov poskytuje nasledujúce sociálne služby

Pobytové sociálne služby

a) Správa zariadení sociálnych služieb ZOBOR, Janského 7, Nitra

- Zariadenie pre seniorov (ZpS) - poskytuje služby v zmysle § 35 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v platnom znení. Sociálna služba sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby alebo poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.
- Zariadenie opatrovateľskej služby (ZOS) - poskytuje služby v zmysle § 36 zákona č. 448/2008 Z .z. o sociálnych službách v platnom znení. Prijímateľom sociálnej služby je plnoletá fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu. Služba sa poskytuje podľa zákona na určitý čas - jedná sa o prechodnú formu poskytovania sociálnej služby.

Zdroj: Správa zariadení sociálnych služieb

Celková kapacita zariadenia sociálnych služieb Zobor je 159 lôžok, z toho v ZpS je 103 lôžok a v ZOS je 56 lôžok. K 31.12.2024 bolo v ZpS umiestnených 101 prijímateľov sociálnej služby (PSS) s vekovým priemerom 83,80 rokov, pričom priemerná obsadenosť lôžok v ZpS bola 99,18 %.

V priebehu roka 2024 zariadenie pre seniorov poskytlo pobytovú sociálnu službu 123 PSS. V roku 2024 bolo v ZpS umiestnených 23 nových PSS z toho 7 na základe bezodkladných oznámení. V ZpS sa poskytovala podporná odľahčovacia služba 1 PSS v počte 720 hodín.

V roku 2024 ZOS poskytovalo sociálne služby celoročnou pobytovou formou celkom 79 PSS. K 31.12.2024 bolo v ZOS umiestnených 54 PSS. V roku 2024 bolo v ZOS umiestnených 23 nových PSS z toho 7 PSS na základe bezodkladných oznámení. Vekový priemer PSS v ZOS bol 80,90 rokov, pričom priemerná obsadenosť lôžok v ZOS počas roka 2024 bola 98,27 %.

V zariadení sociálnych služieb ZOBOR sa zabezpečuje záujmová činnosť. Za rok 2024 bolo zrealizovaných 124 aktivít pre prijímateľov sociálnej služby, ktoré boli zamerané na športovú, kreatívnu, duchovnú, reminiscenčnú, kultúrnu a inú činnosť.

Zariadenie sociálnych služieb ZOBOR sa každoročne zapája do rôznych projektov a grantových výziev, ktoré sú zamerané na zlepšenie kvality a podmienok poskytovaných sociálnych služieb života seniorov.

V roku 2024 boli v Zariadení sociálnych služieb ZOBOR zrealizované tieto projekty:

- Projekt: Canisterapia – realizovaná s finančnou podporou Nitrianskeho samosprávneho kraja.
- Projekt: Harmónia tela a duše – realizovaný s finančnou podporou mesta Nitra.
- Projekt: Vianočná pošta – 200 pohľadníc a listov pre PSS.
- Projekt: Vianočný zázrak – 12 splnených vianočných želaní pre PSS.
- Projekt: Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok – 159 vianočných darčekov pre PSS.
- Dar: od Koľko lásky, o. z. – terapeutická pomôcka Reborn bábika.

V zariadení sociálnych služieb ZOBOR v roku 2024 vykonávali dobrovoľnícku činnosť 2 právnické osoby (22 osôb) v počte 14 hodín a 6 fyzických osôb v počte 221 hodín. V rámci modernizácie budovy ZSS a skvalitňovania poskytovaných služieb boli realizované:

- *šikmá schodisková plošina z prízemia na 1 PP,*
- *výmena dlažby na terase + vstup do zariadenia,*
- *inštalácia klimatizačných jednotiek v počte 10 ks*
- *v rámci dobrovoľníckej činnosti vymaľovanie balkónov na 1 NP, obrúsenie a natretie altánku a záhradného nábytku,*
- *aktualizácia a prelep údajov na informačných tabulách,*
- *výmena brzd na osobnom výťahu v zariadení,*
- *rozšírenie kamerových systémov*
- *debarierizácia 53 kúpeľní a rozšírenie zárubní na 3 NP,*
- *vybudovanie jaskynky Panny Márie Lurdskej,*
- *maľovanie stravovacieho traktu,*
- *výmena vodovodných a sprchových batérií za šetriace vodu,*
- *inštalovanie 226 LED panelov.*

b) Útulok pre bezdomovcov, Štúrova 55, Nitra - poskytuje dočasné ubytovanie a základné potreby pre bezdomovcov, ktorí sú v núdzi.

c) Nocľaháreň, Štúrova 55, Nitra - Umožňuje bezdomovcom prechodné ubytovanie na jednu noc, poskytuje im bezpečné miesto na prespanie a základné hygienické potreby.

d) Útulok pre jednotlivcov s deťmi, Krčméryho 22, Nitra - zameriava sa na poskytovanie ubytovania a podpory pre jednotlivcov s deťmi, ktorí sa ocitli v ťažkej životnej situácii.

Ambulantné sociálne služby

Ambulantnou formou je poskytovaná sociálna služba v denných stacionároch. Denný stacionár je zariadenie s denným pobytom, ktoré poskytuje ambulantnú sociálnu službu podľa § 40 zákona o sociálnych službách v znení neskorších predpisov osobám odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby, ktoré sú odkázané na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. Denný stacionár je zariadením sociálnych služieb, ktorého hlavným cieľom je vytvárať podmienky na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a seniorov.

a) Denný stacionár pre seniorov, Baničova 12, Nitra a Janského 7, Nitra - sociálna služba v dennom stacionári pre seniorov bola v období 01.01.2024 až 31.12.2024 poskytnutá v rozsahu 9 198 hodín, čo v porovnaní s rokom 2023 predstavuje pokles o 91 hodín. V porovnaní s rokom 2022 je počet hodín poskytnutej sociálnej služby vyšší o 2 871 hodín.
b) Denný stacionár pre osoby so zdravotným postihnutím, Baničova 522/12, Nitra - k 31.12.2024 bolo v dennom stacionári pre osoby s ŤZP 29 prijímateľov sociálnej služby. Celkový počet hodín poskytnutej sociálnej služby je 14 417 hodín, čo v porovnaní s rokom 2023 predstavuje nárast o 1 498 hodín. V porovnaní s rokom 2022 je to nárast o 4 459 hodín poskytnutej sociálnej služby.
c) Denný stacionár pre ľudí s autizmom, Baničova 523/14, Nitra - V sledovanom období od 01.01.2024 do 31.12.2024 bola sociálna služba poskytnutá 13 prijímateľom sociálnej služby. Celkový počet hodín poskytnutej sociálnej služby za rok 2024 je 7 665, čo v porovnaní s rokom 2023 predstavuje nárast o 84 hodín.

Celkovo bolo v roku 2024 v denných stacionároch poskytnutých 31 280 hodín sociálnej služby. V denných stacionároch pôsobili v roku 2024 aj dobrovoľníci, pričom vykonali 259 hodín dobrovoľníckej činnosti. V roku 2024 sa v denných stacionároch realizovali odborné aktivity (zamerané na zlepšenie komunikačných zručností, na kognitívny tréning a tréning pamäte, na rozvoj sociálnych kompetencií, aktivity s prvkami arteterapie, ergoterapie, muzikoterapie, reminiscenčnej terapie, gardenterapie, dramatoterapie, aktivity na zlepšenie jemnej motoriky, bola realizovaná mentálna aritmetika, činnosti na podporu pohybovej aktivity a pod.) a prijímatelia sociálnej služby sa mali možnosť zúčastniť viacerých podujatí ako napr. : návšteva divadla, Oslava svetového dňa Downovho syndrómu, oslava Dňa matiek, Valentín v dennom stacionári, Fašiangy v dennom stacionári, Vianočný večierok v dennom stacionári, Poobedie s Nitrianskou heligónkou, Tanec a pohyb ako liek, Vyrábanie vianočných ikebán, workshopy (Mydliareň Ilúzia, Výroba vianočných dekorácií, Voskové obrúsky, Dekoračné obrazy), Vianočné mestečko – prezentovanie výrobkov prijímateľov sociálnej služby.

V denných stacionároch boli v roku 2024 úspešne realizované nasledujúce projekty:

1. *Intervencia s asistenciou zvierat- canisterapia*
2. *Harmónia tela a duše: aktívny senior – projekt bol realizovaný aj v spolupráci s denným centrom.*

d) Denné centrum, Baničova 12, Nitra - k 31.12.2024 bolo v tomto zariadení 156 prijímateľov sociálnej služby
e) Denné centrum OLYMPIA, Tr. A. Hlinku 57, Nitra - - k 31.12.2024 bolo v tomto zariadení 128 prijímateľov sociálnej služby

   V denných centrách bolo v roku 2024 desiatimi dobrovoľníkmi vykonaných 986,15 hodín dobrovoľníckej činnosti. V priebehu roka 2024 bolo v denných centrách realizovaných 19 pravidelných aktivít a 21 ďalších aktivít (napr. beseda k téme dobrovoľníctva, Šiška párty, tanečné zábavy, prevencia zdravia-meranie zraku SuperOčko, otvorenie komunitnej záhrady, Cvičme v rytme, Staň sa umelcom, Spievajte s nami (s Gizkou Oňovou), vyrábanie vianočných ikebán, Rozsvietenie vianočného stromčeka, Vianočná kapustnica, stolnotenisový turnaj, Jesenná a zimná kreativita).
f) Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa:
   - Mestské detské jasle, Bazovského 1, Nitra
   - Mestské detské jasle, Ľ. Okánika, Nitra
g) Komunitné centrum Orechov Dvor, Nitra
h) Komunitné centrum Dražovce, Nitra

Terénne sociálne služby

Domáca opatrovateľská služba je v zmysle § 41 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 tohto zákona. Opatrovateľská služba umožňuje fyzickej osobe odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby čo najdlhšie zotrvať v prirodzenom domácom prostredí, a preto je preferovaná pred pobytovými sociálnymi službami.

- Správa zariadení sociálnych služieb, Baničova 12, Nitra - poskytuje opatrovateľské služby priamo v domácnostiach, ktoré sú určené pre osoby so zdravotnými alebo inými obmedzeniami, ktoré potrebujú podporu v každodennom živote.
- Diecézna charita Nitra - poskytuje opatrovateľské služby pre jednotlivcov v meste Nitra.
- Evanjelická zborová diakónia - poskytuje opatrovateľskú službu pre ľudí, ktorí potrebujú pomoc v domácnosti.
- Seniorka - zaoberá sa opatrovateľskými službami pre seniorov a zraniteľné skupiny obyvateľstva.

Opatrovateľská služba bola Správou zariadení sociálnych služieb v priebehu roka 2024 poskytovaná 258 prijímateľom/prijímateľkám sociálnej služby (ďalej len „prijímateľom sociálnej služby“ v príslušných gramatických tvaroch. V Dome s opatrovateľskou službou na ul. J. Kráľa 2, Nitra bola opatrovateľská služba poskytnutá 108 prijímateľom sociálnej služby, v Dome s opatrovateľskou službou na Bernolákovej ul. č.16, Nitra, 23 prijímateľom sociálnej služby, v Bytovom dome Senior (BDS), Krčméryho 2/C sme poskytovali opatrovateľskú službu 3 prijímateľom sociálnej služby. V domácnostiach v rámci územia mesta Nitry sme sociálnu službu poskytovali 124 prijímateľom sociálnej služby. V sledovanom období evidujeme v opatrovateľskej službe prírastok 62 prijímateľov a úbytok 59 prijímateľov sociálnej služby. V roku 2024 bol priemerný mesačný počet prijímateľov opatrovateľskej služby v domácnostiach (okrem domov s opatrovateľskou službou a Bytového domu Senior) na území mesta 83,16 prijímateľov sociálnej služby.

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa

- Sociálna služba sa poskytuje, ak rodič dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, nemôže z vážnych dôvodov zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa sama alebo s pomocou rodiny. Poskytuje sa najviac v rozsahu 30 po sebe nasledujúcich dní.

Prepravná služba

- je v zmysle § 42 zákona o sociálnych službách poskytovaná fyzickej osobe so zdravotným postihnutím alebo fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorá je odkázaná na individuálnu prepravu. Prepravnú službu v meste Nitra zabezpečujú 2 vodiči na dvoch motorových vozidlách. V roku 2024 bolo zakúpené nové vozidlo s moderným, bezpečným a komfortnejším vybavením na prepravu imobilných prijímateľov sociálnych služieb. V roku 2024 bolo prepravnou službou najazdených 16 371 km, čo tvorilo 3 594 jázd a bolo odvezených 1 801 prijímateľov sociálnej služby, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2023 pokles o 192 odvezených prijímateľov sociálnej služby. Počet jázd sa v porovnaní s rokom 2023 znížil o 49 jázd, počet najazdených kilometrov sa zvýšil o 913 km.

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci

- Sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav, s cieľom zabrániť vzniku krízovej sociálnej situácie alebo zabezpečiť jej riešenie. Poskytovanie sociálnej služby s použitím telekomunikačných technológií na zabezpečenie nepretržitej, dištančnej komunikácie s fyzickou osobou prostredníctvom signalizačného zariadenia.

Podporné služby

Odľahčovacia služba

- Počas poskytovania odľahčovacej služby mesto v rámci svojej pôsobnosti zabezpečí alebo poskytne fyzickej osobe so zdravotným postihnutím sociálnu službu podľa jej výberu: formou pobytu v dennom stacionári, poskytovaním opatrovateľskej služby v domácnosti, pobytom v zariadení opatrovateľskej služby.

Sociálna služba v jedálni

Tieto stravovacie zariadenia zabezpečujú v zmysle čl. XIV § 18 ods. 6 VZN č. 4/2014 o sociálnych službách v znení neskorších dodatkov, v pracovných dňoch stravovanie formou obedov pre prijímateľov sociálnej služby v jedálni s možnosťou priameho odobratia stravy v jedálňach:

a) Centrum pre seniorov, Baničova 12, Nitra
b) OLYMPIA, Trieda Andreja Hlinku 57, Nitra
c) Bytový dom Senior, Krčméryho 2C, Nitra

odobratím stravy do obedárov, prostredníctvom donášky do domácnosti. Stravovanie sa vo vybranom rozsahu podľa čl. VIII § 12 ods. 5 VZN č. 4/2014 o sociálnych službách v znení neskorších dodatkov, poskytuje prijímateľom sociálnej služby v dennom stacionári. Celodenná strava sa poskytuje prijímateľom služieb v zariadení pre seniorov (ďalej len „ZpS“) podľa čl. VII § 10 ods. 3 písm. b) VZN č. 4/2014 o sociálnych službách v znení neskorších dodatkov, a v zariadení opatrovateľskej služby (ďalej len „ZOS“) podľa čl. VI § 8 ods. 2 písm. b) VZN č. 4/2014 o sociálnych službách v znení neskorších dodatkov.

V roku 2024 sa v rámci všetkých stravovacích prevádzok mierne znížil počet odobratých obedov oproti roku 2023. Stravovacia prevádzka na Baničovej – stravovanie v jedálni nárast o 1 401 obedov, na stravovacej prevádzke Olympia pokles o 3 013 obedov. Donáška stravy zo stravovacích prevádzok Baničova, Olympia a Zobor sa oproti roku 2023 zvýšila o 1 233 obedov. Celkovo bolo v rámci sociálnej služby v Jedálni spolu s rozvozom v teréne v roku 2024 navarených 149 606 obedov..

Denné centrá

- poskytovanie sociálneho poradenstva, zabezpečovanie záujmovej činnosti
- denné centrum pre seniorov: Baničova 12, Nitra a Olympia, Trieda Andreja Hlinku 57, Nitra

Ďalšie sociálne služby

- požičiavanie pomôcok - je v zmysle § 47 zákona o sociálnych službách sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku. Pomôcka sa môže požičiavať fyzickým osobám na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného zdravotného poistenia, formou peňažného príspevku na zaobstaranie pomôcky podľa osobitného predpisu. Správa zariadení sociálnych služieb ponúka občanom s ťažkým zdravotným postihnutím a občanom, ktorí sa zotavujú po úrazoch a operáciách možnosť zapožičania kompenzačných pomôcok: hygienické stoličky, invalidné vozíky, polohovacie postele, antidekubitné pomôcky a iné. Za sledované obdobie bolo uzatvorených 8 zmlúv o poskytovaní sociálnej služby požičiavanie pomôcok.
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií - krízová pomoc využívajúca moderné telekomunikačné technológie na poskytovanie okamžitej podpory v prípade krízových situácií. Tento typ služby môže zahŕňať napr. telefónne linky a horúce linky na poskytovanie okamžitej psychologickej podpory a poradenstva alebo online služby a chaty na zabezpečenie prístupu k odborníkom v prípade núdze. Služba je určená pre osoby v krízových situáciách, ktoré potrebujú okamžitú pomoc a podporu.
- sociálne poradenstvo - mesto poskytuje sociálne poradenstvo, ktoré zahŕňa individuálne a skupinové poradenstvo, pomoc pri riešení sociálnych, psychologických a právnych problémov a poskytovanie informácií o dostupných sociálnych službách, právach a možnostiach podpory.

REALIZOVANÉ PROJEKTY OSS v roku 2024

NP „Terénna sociálna práca a komunitné centrá (IMPLEA)
– aktivita TSP od 1.8.2023 – pokračuje

Projekt „Komunitné centrum Dražovce" (IROP)
- *Komunitné centrum od októbra 2023 výstavba Komunitného centra Dražovce (ďalej len „KC") – 01.02.2024 – kolaudácia priestorov KC*
- *05.08.2024 – registrovaná sociálna služba – Komunitné centrum Dražovce*

Úrad vlády Slovenskej republiky - Sprostredkovateľský orgán PSK – Úrad vlády SR - Miestna občianska a preventívna služba MOaPS
- *projekt sa realizuje od roku 2023 v trvaní 30 mesiacov – pokračuje*

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj sociálnych služieb v Nitre sa bude zameriavať na zlepšenie ich dostupnosti a kvality, pričom bude vychádzať z Komunitného plánu sociálnych služieb. Tento strategický dokument, vypracovaný Mestom Nitra, slúži na zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti sociálnych služieb. V rámci Komunitného plánu sociálnych služieb sú definované štyri strategické ciele podľa cieľových skupín (seniori, osoby so zdravotným postihnutím, rodiny s deťmi a osoby ohrozené sociálnou exklúziou) a dva spoločné strategické ciele pre všetky skupiny. Ide o:

1. Podporu aktívneho starnutia a podporu seniorov odkázaných na pomoc s cieľom čo najdlhšie udržať ich v prirodzenom prostredí
2. Podporu nezávislého života osôb so zdravotným postihnutím
3. Rovnosť príležitostí pre rodiny s deťmi a mládež z rôzneho sociálneho prostredia
4. Komplexný a koordinovaný prístup k prevencii a riešeniu problémov ľudí bez domova a osôb ohrozených sociálnou exklúziou
5. Komplexnú informovanosť a spoluprácu subjektov v sociálnej oblasti
6. Kvalitu v sociálnych službách

Vyhodnotenie rozvoja sociálnych služieb v Nitre vychádza z Komunitného plánu sociálnych služieb, ktorý reflektuje potreby obyvateľov a zároveň zohľadňuje aktuálne aj predpokladané trendy v oblasti sociálnej starostlivosti. Tento plán predstavuje komplexný rámec pre efektívne reagovanie na dynamické spoločenské zmeny a umožňuje prispôsobovať poskytované služby individuálnym potrebám rôznych cieľových skupín.

Súčasný vývoj naznačuje, že mesto Nitra bude pokračovať v systematickom rozvoji sociálnych služieb, s dôrazom na zvýšenie ich efektívnosti. To zahŕňa optimalizáciu procesov, zefektívnenie využívania dostupných zdrojov a zavádzanie inovatívnych prístupov v organizácii služieb. Cieľom je zabezpečiť, aby verejné prostriedky boli využívané čo najhospodárnejšie a zároveň prispievali k reálnemu zlepšovaniu kvality života obyvateľov.

Dôležitou súčasťou tejto stratégie je aj kontinuálne zvyšovanie kvality služieb, a to prostredníctvom pravidelného monitoringu a hodnotenia, aktualizácie odborných štandardov, investícií do vzdelávania poskytovateľov služieb a modernizácie infraštruktúry. Osobitná pozornosť sa venuje aj individualizácii podpory, teda prispôsobovaniu služieb konkrétnym životným situáciám jednotlivcov.

Mesto Nitra kladie dôraz na rozvoj personalizovaných a flexibilných sociálnych služieb, ktoré reflektujú špecifické potreby klientov a umožňujú účinnú intervenciu v rôznych životných kontextoch. Tieto snahy sú podporované pravidelnou analýzou potrieb a aktívnym získavaním spätnej väzby od obyvateľov. Vďaka tomu dokáže samospráva pružne reagovať na nové výzvy a zabezpečiť, aby sociálne služby ostali funkčné, efektívne a relevantné aj v budúcnosti.

6.4 Kultúra a šport

Mesto Nitra v uplynulom roku opäť potvrdilo svoju pozíciu významného kultúrneho a športového centra, ktoré svojimi rozmanitými aktivitami, podujatiami a iniciatívami obohacuje každodenný život obyvateľov i návštevníkov. Mesto Nitra sa v oblasti kultúry zameriava na vytváranie vhodných podmienok pre obnovu a zachovávanie kultúrneho dedičstva, pre rôznorodú kultúrnu ponuku, prevádzku kultúrnej infraštruktúry, zabezpečovanie občianskych obradov a realizáciu projektu Kreatívne centrum Nitra. Postupne napĺňa ciele Stratégie rozvoja kultúry NK31: Nitra je mestom s dostupnou kultúrou, vysokou kvalitou umeleckej produkcie, s rozvinutou sieťou subjektov kultúrnych a kreatívnych odvetví, s fungujúcim systémom podpory zachovávania kultúrneho dedičstva, s kvalitným kultúrnym priestorom a atraktívnou ponukou pre európskeho návštevníka. V oblasti strategického plánovania je postupne implementovaný Akčný plán k Stratégii rozvoja kultúry a kreatívneho priemyslu v Nitre K31. Realizáciu navrhnutých opatrení Nitra v súlade so schváleným zámerom podporuje aj významný projekt Kreatívne centrum, ktoré bolo slávnostne otvorené dňa 06.12.2024.

V priebehu roka 2024 sa v meste Nitra uskutočnili tri významné festivaly vážnej hudby: 50. ročník Nitrianskej hudobnej jari, 33. Medzinárodný festival sakrálnej hudby Musica Sacra a 19. Nitrianska hudobná jeseň, ktoré významne obohatili kultúrny život mesta. Dôležitou súčasťou kultúrneho diania boli aj podujatia zachovávajúce tradičné ľudové zvyky, ako napríklad Nitrianske fašiangy, Sviatky jari s vynášaním Moreny a Adventno-vianočné zvyky počas Nitrianskeho vianočného mestečka. V rámci podpory a prezentácie kultúrneho dedičstva sa realizovali aj projekty ako Dni európskeho kultúrneho dedičstva, Kráľovská Nitra a Historická línia slávností Nitra, milá Nitra, ktoré posilnili historické vedomie obyvateľov. Komunitný rozmer kultúry sa prejavil v rozmanitých podujatiach naprieč mestskými časťami, napríklad Čermánske červené, Kršканský majáles, Chrenovské slávnosti, Klokočinský jarmok, Letné kino na Dieloch či Piknik pri kostolíku v Dražovciach, čím sa posilnila lokálna identita a susedská spolupatričnosť. Vo všetkých kultúrnych domoch prebehli tradičné Dni matiek, stretnutia so seniormi a vianočné programy. Mesto tiež podporilo významné podujatia v partnerstve s ďalšími subjektmi, ako napríklad Divadelná Nitra, Podzoborské vinobranie, Campana fest, Nitrianske univerzitné dni a Agrofilm. Kultúra sa tak dostala bližšie k obyvateľom aj vďaka projektom v kultúrnych zónach, ako Sviatok nového chleba v Dražovciach či Festival amatérskeho divadla založený na partnerskej spolupráci..

Mesto Nitra v roku 2024 poskytlo v oblasti Kultúra a kreatívny priemysel dotácie vo výške 100 000 €. Podporených bolo 44 projektov z divadelnej, výtvarnej, hudobnej a audiovizuálnej oblasti. Žánrová pestrosť projektov a ich rôznorodosť obsiahla široké spektrum cieľovej (diváckej) skupiny.

Prehľad kultúrnych podujatí v roku 2024

10.2.	Nitrianske fašiangy
5.3.	Pocta Karlovi Krylovi
7.-17.3.	50. Nitrianska hudobná jar
18.-21.3.	Nitrianska hudobná jar ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre
24.3.	Sviatky jari
3.4.	Spomienková slávnosť k 79. výročiu oslobodenia Nitry
15.4-8.5	Nitrianske univerzitné dni
26.4.	Čermánske červené
28.4.-26.5.	Ars Organi
30.4.	Majáles Krškany
7.5.	ŠPUKFest
10.-19.5.	Deň matiek
11.5.	Futbal v meste
24.-26.5.	Svätourbanské zoborské slávnosti
25.5.	Nitránsky rínek
1.6.	Medzinárodný deň detí
7.-12.6.	Divadelná Nitra
16.-30.6.	33. Medzinárodný festival sakrálnej hudby Musica sacra
21.-23.6.	Nitránsky Street Food Fest
júl - september	Nitrianske kultúrne leto
5.7.	Pribinova Nitrawa
5.-7.7.	Nitra, milá Nitra... Pribinove a Cyrilo-metodské slávnosti
27.7. - 1.8.	Festival amatérskeho divadla
16.8.	Bieločierny koncert
16.-18.8.	Nitránske Pivobranie
17.8.	Hájovský kotlík
17.-18.8.	Nitrianske hody a dožinky
23.-24.8.	Chrenovské slávnosti
29.-31.8.	Klokočinský jarmok
29.8.-4.9.	Labyrint fest
31.8.	Janíkovský ohnivák
september	Dni európskeho kultúrneho dedičstva
1.9.	Kráľovská Nitra - 776.výročie udelenia kráľovských výsad Nitre
6.-8.9.	Campana Fest
7.9.	Krškanská krosová desiatka
7.9.	Podzoborské vinobranie
21.9.	Nitránsky rínek
22.-25.9.	Fatango
október	Mesiac úcty k starším
1.-6.10.	Agrofilm
3.-9.10.	Dni Architektúry
10.-27.10.	19. Nitrianska hudobná jeseň
11.11.-4.12.	Študentské dni nitrianskych univerzít, Večerný beh Nitrou
18.-22.11.	Konfrontácie
22.-24.11.	Vysoké Hory Nitra
1.12.-23.12.	Adventná Nitra
29.11.-31.12.	Nitrianske vianočné mestečko
8.12.	Mikuláš
31.12.	Silvester

Vo februári, v predpôstnom období, oživili Nitrianske fašiangy pešiu zónu tradičným remeselným jarmokom, veselým sprievodom masiek a ľudovou zábavou. O hudbu sa postarala Zuzana Haasova & The Susie Haas Band, nechýbala ani súťaž v jedení šišiek za účasti finalistiek obľúbenej televíznej relácie „Pečie celé Slovensko“.

Od 7. do 21. marca 2024 znela v nitrianskej Synagóge jubilejná 50. Nitrianska hudobná jar, v rámci ktorej sa predstavili nitrianski umelci: Komorný orchester ZOE a organista Marek Štrbák, Piesne srdca uviedla rodáčka z arménskeho Jerevanu Karin Sarkisjan a multiinštrumentalista Ľubo Šamo. Diela významných českých skladateľov v rámci Roku českej hudby predstavilo Trio Bel Canto. V spolupráci so ZUŠ J. Rosinského sa uskutočnil ďalší cyklus koncertov Nitrianskej hudobnej jari mladých, venovaný 95. výročiu založenia školy.

Čermánske červené sa stalo vyhľadávaným podujatím, ktoré už presiahlo charakter komunitného podujatia a stalo sa celomestsky obľúbeným podujatím, ktoré pripomína minulosť vinárskej tradície na kopci Čermáň v Nitre. Po Sviatkoch jari, Krškanskom majálese, stavaní mája – oživovaní tradícií aj v mestských častiach sa už v meste realizovali podujatia v rýchlom slede a pestrej žánrovej skladbe.

Programy v rámci Dňa matiek opätovne spestrili život v kultúrnych zariadeniach a ponúkli možnosť stretávania sa obyvateľov mesta pri podujatiach a slávnostiach.

Medzinárodný deň detí bol v roku 2024 spojený so slávnostným otvorením revitalizovaného Mestského parku na Sihoti. Pre návštevníkov bol pripravený celodenný program. Sprievodné aktivity boli rozmiestnené po celom parku, deti i dospelí si mohli zacvičiť jogu, pretrénovať celé telo s Marošom Molnárom, zahrať Teqball s inštruktorom, rozvíjať i svoje kreatívne zručnosti, či sa hravou formou dozvedieť viac o meste, doprave, ekológii a prírode. Kultúrny program bol situovaný do historického altánku. Pre detského diváka bolo pripravené divadielko Kozliatka a vlk, koncert skupiny Pánko, vystúpenia detí z CVČ Domino a Old School Brothers Kids. Dospelí návštevníci parku si mohli vypočuť koncert KCN Singel, Petra Lipu a vo večerných hodinách zatancovať s tanečnou školou swingu v sprievode Swingless jazz band.

Štrnásty ročník Svätourbanských zoborských slávností, ktorý sa konal od 24. do 26. mája priniesol obyvateľom Zobora, Nitry a širšieho okolia opäť trojdňový program plný rozmanitých aktivít. Návštevníci si mohli vychutnať tradičný zoborský vinársky festival, obľúbenú súťaž vo varení halušiek o varešku Jožka Dóczyho a vystúpenia známych aj menej známych hudobných skupín – kapely Passage, Stana Vitáloša či vynikajúcej slovenskej kapely Modus. Vďaka svätej omši ku cti patróna vinohradníkov a živej, autentickej atmosfére sa zoborské hody zaradili medzi vyhľadávané podujatia, ktoré svojím rozsahom a návštevnosťou presahujú hranice mestskej časti Zobor.

33. Medzinárodný festival Musica sacra sa konal tradične v jednej z najvýraznejších dominánt nášho mesta - v Piaristickom kostole sv. Ladislava. Poslucháčom duchovnej hudby ponúkol 5 koncertných večerov, v rámci ktorých sa predstavili umelci zo Slovenka, Maďarska i z Českej republiky.

Leto na Dieloch - komunitné podujatie už má svoju tradíciu a opätovne ponúklo pestrý program nielen pre deti, ako prezentácie práce jazdeckej polície policajných kynológov, armády SR, hasičského a záchranného zboru SR, hudobné vystúpenia mladých v rámci Svetového dňa hudby (kapely z Rockovej školy a ZUŠ J. Rosinského v Nitre).

V dňoch **5. až 7. júla 2024** sa mesto Nitra stalo dejiskom výnimočných kultúrnych a duchovných

podujatí, ktoré vytvorili silnú atmosféru národnej hrdosti, umeleckého prejavu a spoločenského súznenia. Cyrilo-metodské slávnosti spolu s bohatým sprievodným programom v rámci Kultúrneho leta prilákali tisíce návštevníkov z celého Slovenska. **Slávnosti Nitra, milá Nitra** sú už niekoľko rokov súčasťou programovej ponuky Cyrilo-metodskej cesty, ktorá v roku 2021 získala certifikát Rady Európy. V ich poetickom názve je zakódovaná úcta k cyrilo-metodskej a veľkomoravskej tradícii, hold výnimočným historickým i súčasným osobnostiam, ale aj posolstvo dobra, súdržnosti a radosti z milých nitrianskych stretnutí. Rovnomenná hymnická pieseň a nitrianska znelka sú jednotiacim rámcom pre Pribinove a Cyrilo-metodské slávnosti, ktoré obyvatelia Nitry slávia aj ako svoje **Dni Nitranov**. **Piatok 5. júla 2024** sa slávnosti začali Cyrilo-metodskou národnou púťou na Svätoplukovom námestí. Svätú omšu v priamom prenose STVR celebroval Mons. Nicola Girasoli, apoštolský nuncius Svätej stolice v SR. Deň otvorených dverí na Nitrianskom hrade prepojil duchovnú rovinu s kultúrnymi aktivitami. Počas dňa prebiehal Fotodeň na nádvorí a Historický festival Pribinova Nitrawa. Remeselné trhy a výtvarné dielne v rámci programu **Čaro umenia a remesla** vytvorili priestor na prezentáciu tradičnej tvorby. Literárna Nitra obohatila program o čítania a diskusie so spisovateľmi. Program **Živo na korze** priniesol hudobné vystúpenia Ester Vitekovej a LHP muziky. Hlavný večerný koncert patril Slovenskému komornému orchestru a Slovenskému filharmonickému zboru. **Sobota 6. júla** bola venovaná rodinám, deťom i milovníkom histórie. Putovanie po Cyrilo-metodskej ceste a otvorenie Martinského vrchu priblížili

návštevníkom dejiny mesta. Slávnosti pre malých hostí a tvorivé dielne **Abeceda zjedla TEBA** ponúkli zábavu aj poučenie. V rámci podujatia **Stretnutie s Veľkou Moravou** a sprievodu mestom sa návštevníci preniesli do dôb Veľkej Moravy. Večerný galaprogram k 75. výročiu Divadla Andreja Bagara a koncert Mariána Čekovského s Barborou Piešovou uzavreli druhý deň slávností vo veľkolepom štýle. **Nedeľa 7 júla** priniesla uvoľnenejšiu atmosféru. Popoludňajší program **Živo na korze** rozžiaril centrum hudbou, tancom a pouličným umením. Príchod misie Konštantína a Metoda bol symbolickým vyvrcholením slávností a záverečný **koncert umeleckého súboru Lúčnica** priniesol dôstojnú bodku za trojdňovým programom. Počas celého víkendu prebiehal **Nitriansky jarmok** a **Nitrianska holba**, ktoré dotvorili atmosféru tradičného mestského festivalu. V tomto roku sa na jarmoku prezentovalo rekordných 88 remeselníkov svojou tvorbou aj ukážkami remesla priamo na podujatí.

Nitrianske kultúrne leto počas mesiacov júl až september svojou žánrovou rôznorodosťou ponúka bohaté kultúrne vyžitie pre širokú verejnosť - občanov, ale i návštevníkov mesta všetkých vekových kategórií. Okrem podujatí organizovaných mestom Nitra (Nitra, milá Nitra, Nitrianske hody a dožinky, Chrenovské slávnosti, Klokočinský jarmok, Kráľovská Nitra i.) je kultúrna ponuka obohatená o podujatia, v ktorých mesto Nitra vystupuje ako partner, podporovateľ, či spoluorganizátor (napr. Festival amatérskeho divadla, Sviatok nového chleba, Bieločierny koncert, Labyrint fest, Campana fest, Gašpariáda, Fatango, Divadelná Nitra a i.).

V súlade s dlhodobým strategickým zámerom oživenia pešej zóny organizuje mesto Nitra koncerty pre dospelých (Harvestri country, Karmen Pál-Baláž, Ponte Pardo – Flamenco, Milo Kráľ Band, Dychová hudba Lutilka, Lukáš Šnábel Quartet, Funny Fellows) aj divadelné rozprávky pre menších návštevníkov. Priestor pešej zóny bol v mesiaci júl obohatený o putovnú výstavu GALERIE VENKU z Kroměříža.

Medzinárodným Festivalom amatérskeho divadla v Párovských Hájoch žil tento kultúrny stánok už jubilejný 10. ročník. Už tradične sa počas neho predstavilo mnoho mladých slovenských aj zahraničných talentov javiskového divadelného umenia.

Augustové Nitrianske hody a dožinky sú pevnou súčasťou kalendára nitrianskych podujatí. Spájajú

pútnické sväté omše na Kalvárii k „Matke Božej“ s tradičnými celomestskými hodami a dožinkami pod Zoborom. Oslavu úrody sprítomňuje slávnostný dožinkový sprievod a odovzdanie dožinkového venca,

ktorý folklórna skupina Tradícia odovzdala gazdovi/ v osobe primátora mesta Nitry / .Dožinkový sprievod obohatili folklórne súbory z partnerských miest – FS Čačinare zo Spišskej Novej Vsi a FS KUS Petrovská družina z Báčskeho Petrovca. Večerným hosťom bol FS Železiar z Košíc, ktorého brilantné vystúpenie vytvorilo skvelú kulisu pre hudobné vystúpenia skupiny Kuštárovci.

Chrenovské slávnosti sa pomaly udomácňujú na priestranstve pred kinom Lipa na sídlisku Chrenová a tradične ponúkli pestrú všehochuť hudby, zábavy a atrakcií pre deti. Víkendový program a skvelú atmosféru zabezpečili domáci interpreti - spevácka skupina Janíkovská studnička, E.G.O. Group, Mejdan a svojím vystúpením prispeli aj tanečníci z tanečnej školy NEXUM a hudobná skupina Žochári. Deti roztancovalo divadlo ZáBaVKa a o večernú zábavu sa starali Východňarsky BASAWELL, Hergottovci a Niečo navyše.

Obľúbený Klokočinský jarmok, tradične s bohatou ponukou kultúrneho programu, ale aj rozmanitou ponukou 75 predajcov tradičného remesla, občerstvenia a rôznych atrakcií zabavil deti i dospelých už po dvadsiaty druhýkrát . V programe sa predstavili viaceré zoskupenia z Nitry a okolia, no i z iných regiónov

Slovenska či zo susednej Českej republiky. Večerné programy počas 3 dní zavŕšili kapely: DORA, DOMINIKA TITKOVÁ & FRIENDS a legendárna kapela VIDIEK.

Záver leta už tradične v podobe množstva komunitných podujatí ako Hájovský kotlík, Janíkovský ohnivák, Campana fest na námestí, Podzoborské vinobranie, Chrenovský kotlík, Krškanská crossová desiatka spojená s programom Rezervované pre deti.

September bol venovaný Dňom európskeho kultúrneho dedičstva s podtitulom „Pamiatky spájajú svet“. V rámci série aktivít sme si pripomenuli 776. výročie udelenia kráľovských výsad Nitre podujatím Kráľovská Nitra, ktoré sa zaradili medzi stabilné a navštevované podujatia v rámci living history organizovaných mestom Nitra. V Synagóge sa uskutočnila výstava Európsky deň židovskej kultúry s podtextom Sladký nový rok 5785! v duchu tradícií a zvykov blížiaceho sa nového roka v židovskej kultúre. 13.9. mesto Nitra v sérii podujatí oživenej histórie pilotne zorganizovalo podujatie Na Tureckej varte v prostredí lesoparku na Borine, kde sa veľmi príjemne spojilo unikátne prírodné prostredie novovybudovaného rekreačného areálu a sprítomnenej histórie mesta v blízkosti NKP tzv. Tureckej varty.

Októbrové stretnutia so seniormi vo všetkých KZ a CVČ Domino priniesli rôznorodý program od folklóru po tanečné zábavy v rámci mesiaca úcty k starším.

19. Nitrianska hudobná jeseň, v rámci ktorej sa na 6 koncertoch predstavili slovenskí umelci

i interpreti z Českej republiky či Grécka.

V súlade so strategickým zámerom kultivácie a scitlivovania publika sa okrem množstva už spomenutých aktivít v októbri v KC Zobor v spolupráci s kultúrnou inštitúciou BIBIANA uskutočnilo premietanie súťažných pásiem určených pre žiakov prvého a druhého stupňa základných škôl v rámci XVII. ročníka medzinárodného festivalu animovaných filmov pre deti (BAB 2024). Festival je jedinečnou príležitosťou, ako priblížiť detským divákom umenie animácie, rozvíjať ich kreativitu a vnímanie.
Vianočné podujatia v mestských častiach vniesli rozmanitý kultúrny život do Synagógy a všetkých kultúrnych zariadení v meste. V rámci Adventu sa pridal vianočný program aj do KZ v mestských častiach, kde zavítal Mikuláš a obohatila sa tak ponuka komunitných podujatí o vystúpenia detí z miestnych MŠ, ponuku tvorivých dielní a divadelné predstavenie.

V období od 29. novembra do 31. decembra 2024 sa Svätoplukovo námestie v Nitre premenilo na tradičné Nitrianske vianočné mestečko, ktoré opäť prilákalo tisíce návštevníkov. Bohatý sortiment vianočných dobrôt a nápojov ponúkalo 15 stánkov a sortiment zaujímavých vianočných darčekov predstavilo 13 remeselníkov a lokálnych predajcov, čím bola dotvorená autentická predvianočná atmosféra v centre mesta. Program Adventnej Nitry bol počas celého decembra starostlivo rozvrhnutý do tematických dní, aby oslovil čo najširšie publikum. Prvá adventná nedeľa 1. decembra sa niesla v slávnostnom duchu s otvorením vianočného mestečka, sprievodom svetla z hradu a vystúpením Nebeskej muziky z Terchovej. Každý pondelok bol venovaný tradičným **Kolednopondelkom**, ktoré priniesli vystúpenia folklórnych skupín a speváckych zborov z Nitry a okolia. Na pódiu sa predstavili napríklad Janíkovská studnička, Inovec, Vranky z Nitry či Čeladania, ktoré svojimi vystúpeniami uchovali a oživili vianočné zvyky a piesne. Utorok patril obľúbenému cyklu **utoROCK**, ktorý oslovil najmä mladšie publikum rockovými koncertmi. Predstavili sa tu talentovaní hudobníci ako semifinalistka Česko Slovensko má talent Melissa Mandy Marušková, Iron Youth, Rocková škola Nitra či Mejdan, ktoré priniesli moderný a rockovo energický tón do adventného programu. Stredy niesli názov **Komunita v STREDE/U** a ponúkali pestrý priestor pre miestne folklórne skupiny, spevácke zbory, školské súbory či komunity rôzneho zamerania. Nechýbali ani vystúpenia ako Spevácky zbor Nitria, Slovensko spieva koledy alebo Gypsy music style, ktoré dotvorili rozmanitú atmosféru. Štvrtky patrili školským programom, v rámci ktorých sa predstavili deti z nitrianskych základných a umeleckých škôl. Svojimi vystúpeniami prispeli k vytvoreniu radostnej, rodinnej predvianočnej nálady a zapojeniu najmladších do verejného kultúrneho života mesta. Piatky s názvom **párty piatok** priniesli zábavný a odľahčený hudobný program, v ktorom sa striedali swing, folklór, pop či vianočné koncerty. Návštevníci si mohli vychutnať napríklad koncert Close Harmony Friends, swingovú hodinku so skupinou Gnoth&Fábry&Kele či vystúpenia SZUŠ a miestnych kapiel. Soboty mali pestré tematické ladenie – od **zimnej soboty** cez **SUPERSTAR sobotu** až po **sobotný Talent**. Vystúpili tu známe mená ako Katarína Koščová, Ukitas, Lucia Bujnová, Otto & Sylvia Kollmann, Juraj Bača, ako aj finalisti a víťazi súťaže Československo má Talent. Špeciálnym dňom bol **8. december – Druhá**

adventná nedeľa, kedy Nitru navštívil Mikuláš, rozdával deťom darčeky a rozsvietil vianočný stromček. Program doplnili vystúpenia ZUŠ Jozefa Rosinského a Dúhalky s prekvapením pre najmenších.

Advent vyvrcholil **31. decembra silvestrovskou zábavou** s koncertom BijouTerrier a DJM2, ktorá prilákala návštevníkov osláviť príchod nového roka priamo na námestí.

Adventná Nitra 2024 tak opäť potvrdila svoje miesto medzi obľúbenými podujatiami roka v meste. Vďaka pestrému, kvalitnému a tematicky prepracovanému programu sa podarilo vytvoriť príjemnú a radostnú predvianočnú atmosféru pre všetky generácie, podporiť komunitný život, regionálnych umelcov i predajcov a priblížiť sviatočnú náladu priamo do srdca Nitry.

V roku 2024 sa Mesto Nitra opäť potvrdilo ako spoločensky zodpovedná a proaktívna samospráva, ktorá sa nezameriava iba na plnenie svojich základných povinností, ale súčasne kladie dôraz na podporu kultúrneho a duchovného rozvoja, ktorý obohacuje život jeho obyvateľov a návštevníkov. V súčasnej dobe je čoraz viac zrejmé, že kultúrne a spoločenské dianie v meste musí i naďalej smerovať k posilňovaniu kultivovanosti a vzdelanosti verejnosti, pričom je nevyhnutné investovať do rozvoja mestských častí ako živých centier kultúry a komunitného života.

Z doterajších prieskumov a spätných väzieb od občanov vyplýva, že je potrebné pokračovať v úsilí o ochranu, revitalizáciu a oživovanie kultúrneho dedičstva, ktoré je neodmysliteľnou súčasťou identity mesta. Tieto kroky by mali byť sprevádzané aj snahou vytvárať moderné, dynamické a multikultúrne priestory v rámci kultúrnych inštitúcií, ktoré nie sú len miestami pasívneho príjmu kultúrnych podnetov, ale aj interaktívnymi centrami, ktoré reflektujú rôznorodé potreby a záujmy rôznych vekových, etnických a sociálnych skupín.

Ďalším kľúčovým aspektom rozvoja kultúry v meste je neustála podpora kreativity a tvorivosti. Nitra sa v roku 2024 zameriava na vytváranie príležitostí pre voľnočasové aktivity a klubovú činnosť pre všetky vekové skupiny, čo umožňuje každému obyvateľovi či návštevníkovi nájsť si priestor na sebarealizáciu, zábavu, ale aj na oddych a regeneráciu. Kultúrne podujatia, výstavy, workshopy, či hudobné a divadelné predstavenia sú prístupné širokému spektru ľudí, čo podporuje nielen zábavu, ale aj osobnostný rozvoj a medziľudské prepojenia.

V súhrne, mesto Nitra v roku 2024 vykročilo správnym smerom, keď sa rozhodlo rozvíjať kultúru a spoločenský život ako neoddeliteľnú súčasť svojej identity, pričom sa nezabúda ani na rôznorodé potreby a záujmy obyvateľov, ktorí vnímajú kultúru ako významný nástroj obohatenia každodenného života.

Kultúrne a športové aktivity v Nitre zohrávajú dôležitú úlohu pri rozvoji komunitného života, čím vytvárajú harmonické prostredie pre aktívne trávenie voľného času a posilňovanie mestského ducha. V roku 2024 sa mesto Nitra intenzívne zameralo na podporu športu, čím ešte viac posilnilo jeho rolu

v každodennom živote obyvateľov. Šport sa stal základným pilierom zdravého životného štýlu, prispievajúc k fyzickému a duševnému blahu komunity. Vďaka systematickým investíciám do športovej infraštruktúry a zvyšovaniu dostupnosti športových programov pre všetky vekové kategórie sa podarilo vytvoriť prostredie, ktoré občanov motivuje k aktívnemu a zdravému životu. Mesto Nitra tak naďalej plní svoju víziu stať sa miestom, kde šport zohráva nezastupiteľnú úlohu v rozvoji a zjednocovaní miestnej komunity.

Aj v roku 2024 pokračovalo mesto Nitra v budovaní podmienok pre ďalší rozvoj športu. V rámci rozpočtu boli vyčlenené finančné prostriedky na podporu športových aktivít prostredníctvom dotácií v celkovej výške 650 000 €. Tieto dotácie sa rozdelili medzi **štyri hlavné dotačné schémy**:

- podporu strategických športov,
- ostatných športových disciplín,
- organizáciu podujatí a
- podporu telesne znevýhodnených športovcov.

Medzi významné športové podujatia, ktoré mesto Nitra v roku 2024 organizovalo alebo spoluorganizovalo, patrili Cyklorafajky, účasť v celoslovenskej iniciatíve Do práce na bicykli, oceňovanie najlepších športovcov za rok 2023, Deň športu, Šarkaniáda, 3. ročník Kláštorného behu v blízkosti Zoborského kláštora, a Večerný beh Nitrou. Tieto podujatia nielenže podporujú zdravý životný štýl, ale zároveň vytvárajú príležitosti na stretávanie sa komunity a posilňujú mestského ducha.

Mesto Nitra pokračovalo aj v projekte Centrum športu pri Základnej škole, ktorý realizuje v spolupráci so Slovenským zväzom ľadového hokeja. Tento projekt bol zameraný na všeobecnú športovú prípravu žiakov prvého stupňa základných škôl, pričom sa zapojili štyri školy v meste. Okrem toho mesto poskytlo finančnú podporu aj viacerým základným školám zapojeným do projektu Tréneri v škole, ktorý sa venuje podpore športových aktivít priamo v školách a motivuje deti k pravidelnému športovaniu.

Tento komplexný prístup k podpore športu a jeho integrácii do každodenného života v Nitre potvrdzuje, že mesto aj naďalej chápe šport ako neoddeliteľnú súčasť rozvoja svojich obyvateľov a celkovej kvality života v komunite.

Objekty mestského majetku, ktorý sa využíva na športovú a rekreačnú činnosť

- Mestský kúpeľ, Kúpeľná 4
- Letné kúpalisko, Jesenského 3
- Mestská športová hala, Dolnočermánska 106
- Zimný štadión, Jesenského 2
- Futbalový štadión, Jesenského 4
- Tenisové kurty, Jesenského 4
- Telocvičňa, Parkové nábrežie 27
- Atletický štadión, Tr. A. Hlinku 55
- Futbalový štadión, Golianova 2
- Tenisový areál – Chrenová, Ďumbierska 2
- Futbalový štadión, Janíkovce
- Futbalový štadión, Dražovce
- Futbalový štadión, Krškany
- Futbalový štadión, Kynek
- Multifunkčné ihriská: Prima areál Ždiarska, Janíkovce, Párovské Háje, Kynek, Mlynárce, Horné Krškany, Diely
- Skatepark, Klokočina
- Telocvičňa Hlboká

Prehľad hlavných športových podujatí v Meste Nitra za rok 2024

OCENENIE NAJÚSPEŠNEJŠÍCH ŠPORTOVCOV MESTA NITRY ZA ROK 2023

Oceňovanie najúspešnejších športovcov mesta Nitry za rok 2023 sa stalo významným podujatím, ktoré malo za cieľ oceniť výnimočné športové výkony a prínosy jednotlivcov i kolektívov. Na slávnostnej ceremónii boli poctení športovci, športové tímy a osobnosti, ktorí svojimi úspechmi a neúnavným odhodlaním reprezentovali Nitru na domácich aj medzinárodných súťažiach. Tento galavečer nebol len príležitosťou na vyjadrenie vďaky a uznania tým, ktorí dosiahli vynikajúce výsledky, ale aj inšpiratívnym momentom pre mladých športovcov, ktorí sa môžu tešiť z príkladu, ktorý si tieto osobnosti vytvorili.

Podujatie sa konalo za účasti predstaviteľov mesta, trénerov, rodinných príslušníkov a fanúšikov, čím sa ešte viac umocnila atmosféra uznania, hrdosti a spoločnej oslavy športových úspechov. Ocenení športovci sa tak stali nielen vzormi, ale aj hnacou silou pre ďalší rozvoj športu v našom regióne, ktorý neustále prispieva k zvyšovaniu kvality života a posilňovaniu komunitného ducha.

DO PRÁCE NA BICYKLI a CYKLORAŇAJKY

Súťaž pre širokú verejnosť bola organizovaná s cieľom zvýšiť povedomie o možnostiach zlepšenia dopravnej situácie v mestách prostredníctvom používania bicykla. Tento projekt podporuje nielen ekologickú dopravu, ale aj zdravý životný štýl, pričom sa zameriava na pravidelné využívanie bicyklov na dochádzanie do práce. Súťaž je už niekoľko rokov úspešne organizovaná aj v okolitých krajinách, ktoré rovnako podporujú rozvoj cyklodopravy ako efektívnej, ekologickej a udržateľnej alternatívy k motorovej doprave.

Súťaž bola určená pre tímy zamestnancov z rovnakej firmy alebo inštitúcie, ktorí sa v období od 1. do 30. júna 2024 rozhodli dochádzať do práce na bicykli. Do hodnotenia sa započítavali výlučne cesty do práce a z práce, čím sa zabezpečilo, že účastníci skutočne využívali bicykle ako každodenný dopravný prostriedok. Po skončení súťaže mesto Nitra starostlivo vyhodnocovalo najúspešnejšie tímy a jednotlivcov, ktorí získali ocenenia za svoje úsilie a prínos k zlepšeniu mestského dopravného režimu.

Súťažiaci si mohli sledovať svoje výsledky a zaznamenávať najazdené kilometre prostredníctvom

online portálu, ktorý im poskytol prehľad o ich výkone počas celého súťažného obdobia. Tento systém motivoval účastníkov, aby sa ešte viac zapojili a prekonali svoje vlastné rekordy, čím prispeli k celkovému cieľu zníženia dopravného zaťaženia a zlepšeniu kvality života v meste.

Súčasťou tejto iniciatívy boli aj populárne cyklorňajky, ktoré sa stali príjemným a neformálnym momentom počas súťažného obdobia. Tieto raňajky prispeli k vytvoreniu pozitívnej atmosféry medzi súťažiacimi, vytvárali priestor na vzájomné zdieľanie skúseností a inšpirovali ďalších, aby sa pridali k cyklistickému spôsobu dopravy. Týmto spôsobom sa súťaž stala nielen prostriedkom na zlepšenie dopravnej situácie v meste, ale aj oslavou komunity, ktorá si váži udržateľnosť, zdravie a ekologické alternatívy v každodennom živote.

DEŇ ŠPORTU

Podujatie, ktoré sa konalo v dopoludňajších hodinách, bolo určené pre žiakov materských a základných škôl, čím sme sa snažili podporiť šport a aktívny životný štýl už od útleho veku, čím sa vytvárala prirodzená cesta k zdravým návykom, ktoré budú sprevádzať deti počas celého života.

V poobedných hodinách bolo podujatie otvorené pre širokú verejnosť, čo umožnilo všetkým obyvateľom Nitry aktívne sa zapojiť a zažiť radosť zo športu, bez ohľadu na vek či predchádzajúce skúsenosti. Na podujatí sa zúčastnili športové kluby z rôznych odvetví, ktoré pôsobia v našom meste, a predviedli ukážky svojich športových aktivít, čím návštevníkom poskytli možnosť nielen sledovať výkony, ale aj získať cenné rady priamo od odborníkov. Táto pestrá prezentácia umožnila návštevníkom oboznámiť sa s rôznymi športmi, vyskúšať si ich a možno nájsť nový koníček alebo šport, ktorý ich bude baviť, a tým aj prispieť k ďalšiemu rozvoju športovej kultúry v meste. Cieľom podujatia bolo nielen propagovať šport, ale aj posilniť komunitného ducha, zlepšiť vzájomné vzťahy medzi občanmi a motivovať ich k zdravému a aktívnemu spôsobu života, čím sa zároveň posilnili hodnoty spolupráce a vzájomnej podpory v našom meste.

KLÁŠTORNÝ BEH-2. ročník

Tento rok sme so zatajeným dychom odštartovali 3. ročník Kláštorného behu, ktorý sa konal v okolí Špecializovanej nemocnice sv. Svorada. Tento ročník prilákal 150 odhodlaných účastníkov, ktorí sa rozhodli prijať výzvu a zúčastniť sa tejto obľúbenej akcie, ktorá sa už stala pevnou súčasťou našej športovej tradície. Beh sa uskutočnil na malebnej trase v okolí nemocnice, ktorá ponúkla účastníkom nielen nádherné výhľady na okolitú prírodu, ale aj pokojnú atmosféru, ktorá ešte viac umocnila zážitok z pohybovej aktivity. Tí, ktorí sa zúčastnili, preukázali nielen skvelú fyzickú prípravu, ale aj obrovskú odhodlanosť a vytrvalosť. Každý krok bol dôkazom toho, že športové nadšenie, spoločný duch a túžba prekonať samých seba sú silnejšie než akékoľvek prekážky, ktoré sa im postavili do cesty. Počas behu bolo pre účastníkov pripravené občerstvenie, ako aj pestrý program, ktorý prispel k uvoľnenej a povzbudivej atmosfére, podporujúc tímového ducha a vzájomnú motiváciu.Tento ročník Kláštorného behu sa opäť ukázal ako významná súčasť našej komunitnej športovej scény a pokračuje v dôležitej tradícii podporovania zdravého životného štýlu, fyzickej aktivity a pozitívnych hodnôt medzi obyvateľmi. Sme nesmierne hrdí na úspech tohto podujatia, ktoré každý rok rastie na svojej popularite, a tešíme sa na ďalšie ročníky, ktoré prinesú ešte viac nadšenia, energie a športového ducha do našich radov.

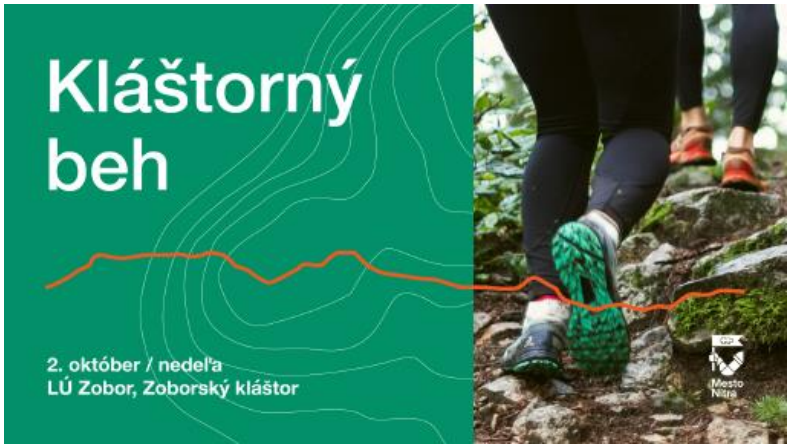

ŠARKANIÁDA

14. októbra sa konala obľúbená Šarkaniáda, ktorá pritiahla vyše 400 ľudí všetkých vekových kategórií a stala sa neoddeliteľnou súčasťou jesenných aktivít v meste. Hlavným lákadlom súťaže bolo hodnotenie šarkanov v rôznych kategóriách, vrátane najkrajšieho, najväčšieho, najzaujímavejšieho a najvtipnejšieho šarkana. Každý účastník mal možnosť predviesť svojho originálneho šarkana a zároveň si užiť krásu a farebnosť oblohy, ktorá bola plná lietajúcich šarkanov rôznych tvarov a veľkostí. Podujatie zahŕňalo aj tvorivé dielne, ktoré boli organizované v spolupráci s občianskym združením Mareena, kde si deti aj dospelí mohli vytvoriť vlastné šarkany a objaviť radosť z vlastnej tvorby. Ďalšou atraktívnou súčasťou bolo maľovanie na tvár, ktoré dodalo podujatiu zábavný a hravý rozmer, a množstvo detí sa s nadšením nechalo premeniť na rôzne zvieratká, kvety či superhrdinov.

Šarkaniáda sa tak stala nielen obľúbeným rodinným podujatím, ale aj krásnou príležitosťou na budovanie komunitného ducha, kde sa stretli rôzne generácie a strávili spoločné chvíle plné zábavy, kreativity a smiechu. Účasť a pozitívna atmosféra jasne potvrdzujú, že podujatie je veľmi vítanou súčasťou našich miestnych tradícií, a už teraz sa tešíme na ďalšie ročníky, ktoré prinesú ešte viac radosti a nových zážitkov pre celú komunitu.

VEČERNÝ BEH NITROU

52. ročník Večerného behu Nitrou sa uskutočnil v srdci Nitry a opäť prilákal širokú škálu bežcov všetkých vekových kategórií. Tento tradičný beh ponúkol rôzne vzdialenosti prispôsobené pre

jednotlivcov od 6 rokov až po veteránov, čím sa zabezpečilo, že si každý účastník mohol nájsť trať, ktorá mu vyhovovala. Na podujatí sa zúčastnilo 400 pretekárov, ktorí si užili dynamickú atmosféru a jedinečnú večernú atmosféru, ktorú centrum Nitry ponúklo. Trasa, ktorá prechádzala hlavnými ulicami a malebnými lokalitami mesta, umožnila bežcom zažiť krásy Nitry aj počas nočných hodín.

Počas behu boli pre účastníkov pripravené aj rôzne sprievodné aktivity a občerstvenie, ktoré doplnili celkový zážitok. Večerný beh Nitrou sa stal nielen športovou udalosťou, ale aj spoločenským sviatkom, ktorý podporuje zdravý životný štýl a komunitné prepojenie. Sme hrdí na to, že tento beh pokračuje v tradícii a tešíme sa na ďalšie ročníky, ktoré prinesú ešte viac vzrušujúcich chvíľ a bežeckých úspechov.

Na základe doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny, spoločenský a športový život v meste Nitra sa bude orientovať na systematickú podporu tvorivých, inkluzívnych a verejne prístupných aktivít, ktoré reagujú na potreby obyvateľov a posilňujú komunitné väzby. Mesto bude naďalej podporovať nielen tradičné formy kultúrneho a duchovného života, ale aj nové prístupy a priestory pre kreativitu, participáciu a medzigeneračný dialóg. V súlade s tým sa kladie dôraz na rozvoj kultúrnych inštitúcií ako aktívnych centier vzdelávania a spoločenskej interakcie, ktoré reflektujú rôznorodosť komunity.

Šport ostáva neoddeliteľnou súčasťou kvality života v meste. Nitra bude pokračovať v modernizácii športovej infraštruktúry, podpore mládežníckeho športu a rozširovaní možností pre rekreačné aktivity dostupné všetkým vekovým a sociálnym skupinám. Významnou úlohou bude aj integrácia športu do verejného priestoru tak, aby obyvatelia mali prirodzený prístup k pohybovým aktivitám vo svojom každodennom prostredí.

Celkovo možno konštatovať, že mesto Nitra smeruje k vytvoreniu kultivovaného, zdravého a aktívneho prostredia, ktoré bude podporovať osobnostný rozvoj, spolupatričnosť a zmysluplné využívanie voľného času. Tento prístup vytvára predpoklad pre to, aby sa Nitra stala moderným a otvoreným mestom s vysokou kvalitou života pre všetkých.

6.5 Doprava a cestovný ruch

Doprava a cestovný ruch predstavujú vzájomne prepojené oblasti, ktoré významne ovplyvňujú kvalitu života obyvateľov a celkový obraz mesta Nitra v očiach návštevníkov. V roku 2024 sa mesto sústredilo nielen na zlepšenie dopravnej infraštruktúry, ale aj na podporu udržateľného a konkurencieschopného cestovného ruchu, ktorý čoraz viac prispieva k hospodárskemu a spoločenskému rozvoju regiónu.

Zlepšovanie dopravnej obslužnosti, modernizácia mestských komunikácií, rozvoj cyklotrás a optimalizácia mestskej hromadnej dopravy vytvárajú podmienky nielen pre pohodlný každodenný pohyb obyvateľov, ale aj pre atraktívny a dostupný turizmus. V roku 2024 boli zrealizované viaceré dopravné opatrenia – napríklad nové cyklotrasy Klokočina–Diely–Mlynárce a Vodná–Zelokvet – ktoré okrem ekologickej mobility zároveň podporujú rekreačné aktivity a zvyšujú dostupnosť zaujímavých lokalít pre návštevníkov mesta.

Z pohľadu cestovného ruchu je Nitra dôležitým historickým, kultúrnym a duchovným centrom, ktoré každoročne priťahuje tisíce turistov. Mesto ponúka bohaté kultúrne dedičstvo, významné sakrálne pamiatky, moderné kultúrne inštitúcie i pestrú ponuku podujatí, ktoré tvoria základ jeho atraktivity. V roku 2024 sa posilnila propagácia destinácie Nitra ako celoročného turistického cieľa s dôrazom na tematický turizmus – najmä kultúrny, duchovný, kongresový a športový cestovný ruch.

Mesto si zároveň uvedomuje význam kvalitných služieb, dostupnej infraštruktúry a koordinovanej spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom. Pre ďalší rozvoj je preto kľúčové nielen investovať do dopravnej siete a moderných riešení mobility, ale aj podporovať tvorbu inovatívnych turistických produktov, skvalitňovanie ubytovacích a sprievodcovských služieb a prepojenie Nitry s okolitými regiónmi.

Pešia doprava

V roku 2024 mesto Nitra podniklo viacero krokov na zlepšenie a rozvoj pešej dopravy, čím prispelo k zvýšeniu bezpečnosti a komfortu chodcov, konkrétne:

- VO Stará Jarocká – zrealizované 10/2024
- Osvetlenie priechodu pre chodcov Nábrežie Mládeže pri ZŠ-zrealizované 06/2024
- Osvetlenie priechodu pre chodcov Tr. A. Hlinku č.51 – zrealizované 06/2024
- Rázcestie schodisko na hrad-zrealizované 11/2024
- Rekonštrukcia chodníka pred býv. OC Prior („Predĺženie pešej zóny 1. etapa“ – zrealizované 07/2024)
- Bezpečné priechody - Výstavná 3, Fatranská Lidl, Tr. A. Hlinku-Cintorín-zrealizované 12/2024

Tieto aktivity predstavujú významný pokrok v oblasti pešej dopravy, keďže prispievajú k zlepšeniu kvality a dostupnosti infraštruktúry, zvýšeniu bezpečnosti účastníkov cestnej premávky a celkovému komfortu pohybu pre všetkých obyvateľov a návštevníkov mesta Nitra. Realizáciou bezbariérových úprav, obnovou chodníkov, zlepšením osvetlenia a rozšírením priechodov pre chodcov sa zároveň podporuje udržateľná mestská mobilita a vytvárajú sa podmienky pre aktívny a zdravý spôsob života.

Železničná doprava

V Nitre sa nachádza jedna hlavná železničná stanica a tri železničné zastávky: Dolné Krškany, Mlynárce a Nitra zastávka. Hoci sa Nitra nachádza mimo hlavných železničných koridorov, význam železnice v meste zostáva prevažne regionálny. V roku 2024 bolo zavedené predĺženie priamej linky Nitra-Trnava až po Bratislavu čo zvýšilo dostupnosť hlavného mesta.

Cestná doprava

V rámci statickej dopravy nedošlo v roku 2024 k ďalšiemu rozšíreniu regulácie parkovania.
Boli realizované tieto projekty:

- Bočná ulica – zrealizované 09/2024
- Obnova prístupovej komunikácie k MŠ Dobšinského – zrealizované 10/2024
- Parkovacie miesta + komunikácia Wilsonovo nábrežie 2-4 –zrealizované12/2023 01/2024

Mestská hromadná doprava

Počas roka 2024 sa mesto Nitra intenzívne venovalo rozvoju a modernizácii dopravy. Medzi hlavné aktivity patrila aktualizácia projektovej dokumentácie pre Preferencie vozidiel verejnej osobnej dopravy (VOD) v meste, ktorá bola podkladom pre žiadosť o nenávratný finančný príspevok. Ďalej sa pracovalo na projektovaní dokumentácie k osadeniu LED informačných tabúľ pre mestskú hromadnú dopravu a na tvorbe projektovej dokumentácie rekonštrukcie ulice Hollého, vrátane vybudovania autobusového pruhu. V rámci zlepšenia mestskej dopravy došlo k zriadeniu dvoch nových zastávok a k rozšíreniu obsluhy cestujúcich pretrasovaním linky č. 9.

Medzi realizované projekty v roku 2024 patrí tiež úprava autobusových zastávok a priechodu pre chodcov na ceste II/562 – Cabajská ulica v Nitre, ktorá bola dokončená v decembri 2024. Tieto kroky výrazne prispievajú k zlepšeniu dopravnej infraštruktúry, bezpečnosti a komfortu pohybu pre všetkých obyvateľov a návštevníkov mesta.

Letecká doprava

V mestskej časti Janíkovce sa nachádza letisko regionálneho významu pre nepravidelnú leteckú dopravu, ktorému bol pridelený medzinárodný štatút Štátnou leteckou inšpekciou SR o prevádzkovej schopnosti letiska. Toto letisko má výhodnú polohu i opodstatnenie k prevádzkovaniu pravidelnej vnútroštátnej i medzinárodnej prepravy osôb a tovarov nízko kapacitnými lietadlami. Rozšírenie kapacity letiska pre lietadlá s nosnosťou nad 5 700 kg je možné iba vybudovaním betónovej pristávacej (odletovej) dráhy jej osvetlením a modernizáciou jestvujúcich objektov a zariadení letiska.

Cyklistická doprava

Mesto Nitra má ideálne podmienky pre rozvoj cyklistickej dopravy, čo je vidieť na medziročnom náraste používania bicyklov ako dopravného prostriedku. V rámci existujúcej siete cyklotrás sa v roku 2024 na „čerstvú“ cyklotrasu Klokočina-Diely-Mlynárce napojila nová cyklotrasa Vodná-Zelokvet. Trasa prispela k zrýchleniu prepravy na bicykli, k zvýšeniu bezpečnosti a komfortu pre cyklistov. V roku 2024 pokračovali práce aj na ďalších projektoch cyklotrás:

- aktualizácia PD cyklotrasy Selenec – Akademická (Chrenová I. etapa),
- spracovanie PD cyklotrasy Kršskanská – Medzi vodami,
- spracovanie PD cyklotrasy Univerzitný most – kruhový objazd Štúrova,
- spracovanie PD cyklotrasy AS – Štúrova,
- spracovanie PD cyklotrasy Hydrocentrála – Vodná,
- digitalizácia koncepcie cyklistickej dopravy.

Efektívne dopravné spojenia a modernizovaná infraštruktúra sú kľúčovými faktormi, ktoré nielen zlepšujú každodennú mobilitu obyvateľov, ale zároveň významne podporujú rozvoj cestovného ruchu. Investície do kvalitnej dopravy zvyšujú prístupnosť turistických atrakcií a podujatí, čím zvyšujú atraktivitu mesta Nitra pre návštevníkov a prispievajú k jeho hospodárskemu rastu.

Oblasť cestovného ruchu pre mesto Nitra zastrešuje **Turistické informačné centrum (TIC).** Aktivity, ktoré boli počas celého roka 2024 realizované, nadväzovali na Stratégiu rozvoja cestovného ruchu v meste Nitra na roky 2021 – 2031 v zmysle akčných plánov. Hlavnými partnermi pri realizácii aktivít s cieľom podporiť rozvoj aktívneho cestovného ruchu boli Nitrianska organizácia cestovného ruchu (NOCR) a Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR). Prioritou v rámci podpory cestovného ruchu je komplexne rozvíjať udržateľný cestovný ruch, zvyšovať kvalitu a dostupnosť poskytovaných služieb, podporovať spoluprácu, sieťovanie, realizovať osvetu, regionálne vzdelávanie, prezentáciu a propagáciu Nitry ako turistickej destinácie a ponúknuť návštevníkom pridanú hodnotu - zážitok.

TIC Nitra je prvým infobodom slovenskej vetvy Európskej kultúrnej cesty sv. Cyrila a Metoda, ktorá získala v roku 2021 akreditáciu a stala sa jednou z kultúrnych ciest Rady Európy. Propagácia prebieha celoročne prostredníctvom web stránky www.nitra.eu, sociálnych sietí Facebook a Instagramového profilu a cez propagačné materiály umiestnené priamo v prevádzke infocentra. TIC Nitra je zároveň infobodom na Svätojakubskej ceste, ktorej slovenská vetva vedie z Košíc, cez Nitru až do Bratislavy. Pre pútnikov poskytujeme informácie, bedekre a ďalšie propagačné materiály k tejto téme.

Cyril and Methodius Route | Cultural route of the Council of Europe | Itinéraire culturel du Conseil de l'Europe

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

TIC Nitra aj v roku 2024 premietlo udržateľnosť do svojich aktivít, podporovali a propagovali sme **udržateľný mestský cestovný ruch v novej kvalite s víziou „Inšpirujme sa navzájom!“**. Pod značkou **"Udržateľná Nitra"** sme sa aktívne zapojili do podujatí v tejto téme /Včelárske slávnosti a Kosenie pod Zoborom v SPM Nitra, Otvorenie Mestského parku, Čistenie Nitry na siedmich pahorkoch, Divadelná Nitra, nedeľný Čil v Hideparku, Hody a dožinky, Kláštorný beh, Vianoce v TIC Nitra,, celoročná nefinančná zbierka pre Útulok Nitra/. Na podporu udržateľnosti pamiatok a zachovanie kultúrneho dedičstva sme zorganizovali 3. ročník Kláštorného behu o pohár sv. Hypolita na Zoborskom kláštore, z ktorého výťažok ide na revitalizáciu tejto významnej pamiatky.

Pri realizácii projektu Udržateľná Nitra sa vytvorili aj ďalšie partnerstvá na národnej a regionálnej úrovni. Spolupracovali sme s národnou iniciatívou #ObjavUdržateľnéSlovensko, ktorá podporuje celoslovenské aktivity zamerané na udržateľnosť a environmentálnu výchovu. Partnerstvo s ENVIPAK sa zameriava na riešenie otázok súvisiacich s obalovým odpadom a jeho recykláciou, čím prispieva k znižovaniu environmentálneho dopadu. Na regionálnej úrovni boli vytvorené dôležité spolupráce s Univerzitou Konštantína Filozofa (UKF) a Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou (SPU), ktoré sa

spolu s Botanickou záhradou v Nitre podieľajú na výskume a vzdelávaní v oblasti udržateľného rozvoja. Miestne iniciatívy ako Sekáč je láska, Antikvariát Zrkadlo, Domof Creativity a Kvetinárstvo Floral prispievajú k udržateľnosti prostredníctvom podporovania lokálnych výrobkov, kultúrnych a vzdelávacích podujatí. Iniciatíva Čistá Nitra aktivuje obyvateľov k čisteniu mesta. V rámci sieťovania sme v rubrike „Predstavujeme subjekty Udržateľnej Nitry" predstavili Kvetinárstvo Floral a Envirocentrum Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a zároveň sme ich zapojili do spoločných aktivít. Tieto partnerstvá vytvárajú širokú sieť spolupráce, ktorá posilňuje efektívnosť projektu a podporuje implementáciu udržateľných riešení na miestnej ako aj regionálnej úrovni. Mesto Nitra bolo prezentované v rámci spolupráce v expozícii Súkromnej školy umeleckého priemyslu na výstave Fórum dizajnu AX 2024. V rámci partnerstiev v spolupráci s Nitrianskymi komunálnymi službami sme vytvorili edukatívne zážitkové videá, edukatívny panel a hry k Udržateľnej Nitre a k recyklácii.

Ďalšou prioritou v smerovaní aktivít mesta bolo skvalitňovanie služieb Turistického informačného centra (TIC) Nitra so zameraním na detského návštevníka. V tomto duchu sme v roku 2024 pokračovali v regionálnom vzdelávaní v rámci Interaktívno-edukatívnej zóny TICadlovo, ktorá je určená predovšetkým pre cieľovú skupinu rodín s deťmi a malé školské kolektívy. Zóna slúži ako priestor pre zábavno-vzdelávacie aktivity, ktoré hravou formou približujú deťom históriu, kultúru, prírodu a environmentálne témy späté s mestom Nitra.

Súčasťou TICadlova sú originálne edukatívne zostavy, maľované zážitkové steny s interaktívnymi a poznávacími prvkami, dotykové monitory s edukatívnymi hrami, dataprojektor, ako aj hravé interiérové vybavenie, ktoré podnecuje zvedavosť a záujem detí o okolitý svet. V roku 2024 sme v detskej zóne úspešne realizovali druhú etapu rozšírenia TICadlova v spolupráci s pedagógmi a študentmi Súkromnej školy umeleckého priemyslu. V rámci tejto fázy bola zóna doplnená o dva nové edukatívne panely zamerané na tému prírody, ekológie a triedenia odpadov, ako aj o interaktívny stôl s magnetickou tabuľou, puzzle skladačky, otočné edukačné kocky a drevené zakuklisko – prvok podporujúci hru a zmyslové vnímanie.

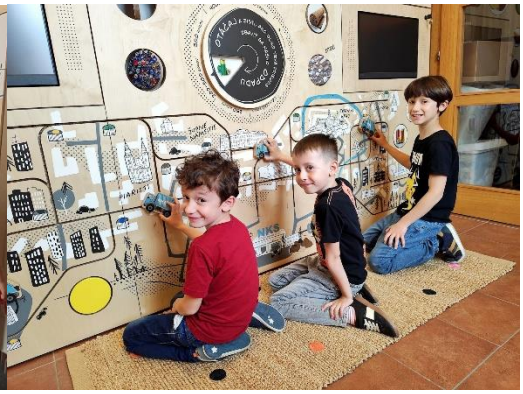

Vo vzájomnej spolupráci s Nitrianskymi komunálnymi službami sa deti v TICadlove hravou a pútavou formou dozvedajú nielen o histórii mesta Nitra a jeho siedmich pahorkoch, ale aj o aktuálnych témach, ako sú udržateľnosť, ekologické správanie, triedenie odpadu, recyklácia a dôležitosť ohľaduplného prístupu k prírode a životnému prostrediu. Tento prístup k prezentácii mesta a výchove k environmentálnemu povedomiu predstavuje moderný a zmysluplný nástroj komunikácie s najmladšou generáciou návštevníkov.

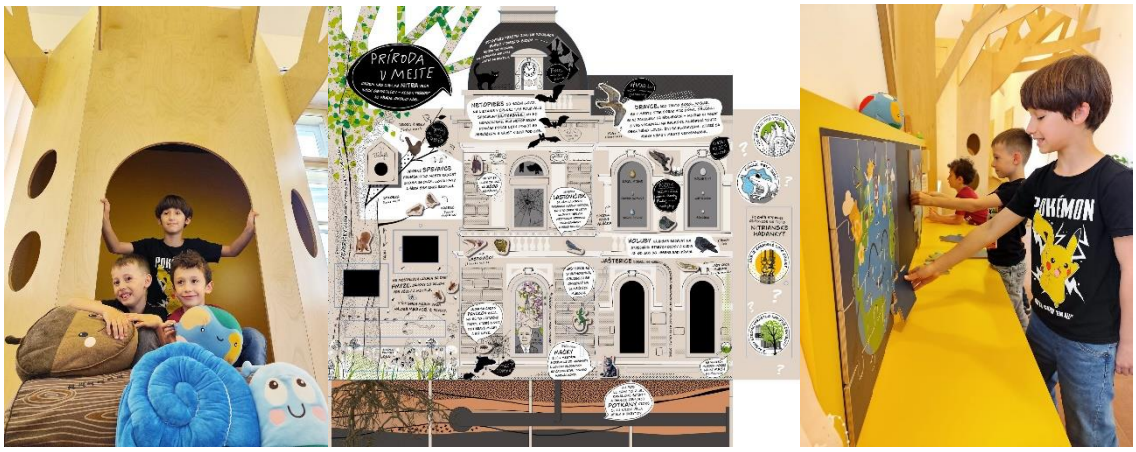

V spolupráci s Nitrianskymi komunálnymi službami sa deti hravou formou dozvedia nielen o meste Nitra na siedmich pahorkoch ale aj o témach Udržateľná Nitra, ekológia, triedenie odpadu, recyklácia a o ohľaduplnom prístupe k prírode a okoliu.

S cieľom **skvalitňovania služieb v cestovnom ruchu** sme realizovali prieskum rozsahu poskytovaných služieb v ubytovacích zariadeniach **z pohľadu friendly** (family friendly, pet friendly, bike friendly a eco friendly) v 31 ubytovacích zariadeniach. Výstupy z prieskumu boli doplnené osobnou návštevou väčšiny ubytovacích zariadení. S 11 hotelmi a penziónmi sme uzavreli zmluvy o spolupráci pri propagácii, poskytovaní informácií, sprostredkovaní a skvalitňovaní služieb v cestovnom ruchu. Všetkým ubytovacím zariadeniam boli poskytnuté propagačné materiály o Nitre v slovenskom a anglickom jazyku a jednotné zakladače na recepciu. Zároveň podľa dopytovaných kritérií boli ubytovacie zariadenia označené nálepkou **family friendly, eco friendly alebo pet friendly** a postupne sme tieto subjekty predstavili na stránke www.nitra.eu .

V roku 2024 navštívilo TICadlovo 1120 predovšetkým detských návštevníkov, z toho v rámci organizovaných skupín sme zážitkovou formou vzdelávali približne 1000 detí v rámci **regionálneho vzdelávania**. Interaktívnymi hrami a tvorivými dielničkami sme propagovali TICadlovo na viacerých podujatiach: Včelárske slávnosti, Otvorenie Mestského parku a deň detí, Divadelná Nitra, nedeľný Čil v Hideparku, Hody a dožinky a Vianoce v TIC Nitra.

V rámci **dotačnej schémy mesta** pre oblasť cestovného ruchu bolo podporených 9 projektov:

- Zážitková návšteva apidomčeka spojená s degustáciou medu a ďalších včelích výrobkov,
- Včelárske slávnosti,
- „Piknik pri kostolíku sv. Michala",
- Nitrafiesta - atraktívne a zážitkové podujatia na námestí,
- Rozšírenie inventára feratových setov,
- Enviro ateliér,
- Zveľaďovanie areálu Zoborského kláštora pre návštevníkov,
- Fascinujúci svet mäsožravých a vodných rastlín,
- Kosenie pod Zoborom 2024.

TIC Nitra spolupracoval pri vybudovaní **Ferraty pod Zoborom**, ktorá je jedinou v rámci územia južného a západného Slovenska. 1. etapa bola otvorená v roku 2022 a 2. etapa v roku 2024. TIC Nitra zároveň spravuje webovú stránku ViaFerrataZobor.sk. V roku 2024 navštívilo feratu 3000 návštevníkov, výťažok zo vstupného bol použitý na podporu aktivít na Zoborskom kláštore.

Celkový počet návštevníkov TIC Nitra bol približne rovnaký ako v roku 2023, TIC Nitra navštívilo 7357 osôb. Najsilnejšie boli mesiace jún, júl a august.

V roku 2024 mierne klesol **záujem o sprievodcovské služby,** z celkového počtu 2213 záujemcov bolo 344 odsprevádzaných v cudzom jazyku. TIC Nitra spolupracuje s 12 sprievodcami cestovného ruchu, s ktorými sme pripravili 14 tematických bezplatných prehliadok „Potulky Nitrou pešo alebo na bicykli", vrátane novinky ako „Magický spln mesiaca v čase letného slnovratu". Program „Leto na Zoborskom kláštore" obsahoval 3 komentované prehliadky areálu Zoborského kláštora, zatiaľ čo slávnosti Nitra, milá Nitra ponúkli prehliadku Martinského vrchu.

Pri príležitosti osláv Svetového dňa sprievodcov cestovného ruchu sme zrealizovali netradičnú bezplatnú prehliadku „Nitra očami turistu", kde sme záujemcom predstavili služby v cestovnom ruchu. Spoločne sme navštívili TIC Nitra, Boutique Hotel H11 a Biskupský hostinec.

Návštevníkom TIC Nitra sme poskytli propagačné materiály v novom dizajne Mesta Nitry, ako sú Zoborský kláštor, Zelená Nitra, Na bicykli po Nitre a okolí, S batohom po nitrianskych kopcoch či Potulky po siedmich pahorkoch Nitry. V roku 2024 sme túto ponuku doplnili o nové skladačky Vitajte v Nitre a interaktívnu brožúrku pre deti TICadlovo, ktorá rozširuje zážitok z návštevy informačného centra o zábavno-edukačné aktivity. Tieto materiály nielenže poskytujú praktické informácie o pamiatkach, prírode či voľnočasových možnostiach v meste, ale zároveň prispievajú k formovaniu pozitívneho vzťahu návštevníkov k Nitre ako atraktívnej a otvorenej turistickej destinácii. Vďaka novému vizuálnemu štýlu pôsobia profesionálne, zrozumiteľne a zároveň esteticky, čím podporujú aj vizuálnu identitu mesta.

V rámci partnerstva medzi mestami Nitra a Kroměříž sme sa zamerali na podporu vzájomných výmen a vytváranie atraktívnych turistických programov pre obyvateľov oboch miest.

Spolupracovali sme pri príprave a osadení fotopointu na Pyramíde, ktorý sa stal novým atraktívnym miestom pre návštevníkov, ponúkajúcim jedinečné panoramatické výhľady na mesto Nitra, okolité pohoria a širokú krajinu Ponitria. Toto vizuálne výrazné miesto, nachádzajúce sa na vrchole Zobora, sa rýchlo stalo obľúbeným cieľom turistov, rekreačných návštevníkov aj miestnych obyvateľov, ktorí vyhľadávajú výnimočné zážitky spojené s prírodou a fotografovaním. Fotopoint nielen zatraktívnil vrchol Zobora ako vyhľadávanú výletnú lokalitu, ale zároveň prispel k propagácii mesta prostredníctvom zdieľaných záberov na sociálnych sieťach, čím sa zvyšuje jeho viditeľnosť a pozitívne vnímanie ako modernej a otvorenej destinácie. V roku 2024 bola súčasne zrealizovaná aj úprava bezprostredného okolia fotopointu, zahŕňajúca terénne úpravy, spevnenie povrchu chodníkov a doplnenie odpočinkových prvkov, čo výrazne zlepšilo podmienky pre bezpečný pohyb, oddych a celkový zážitok z pobytu na lokalite.

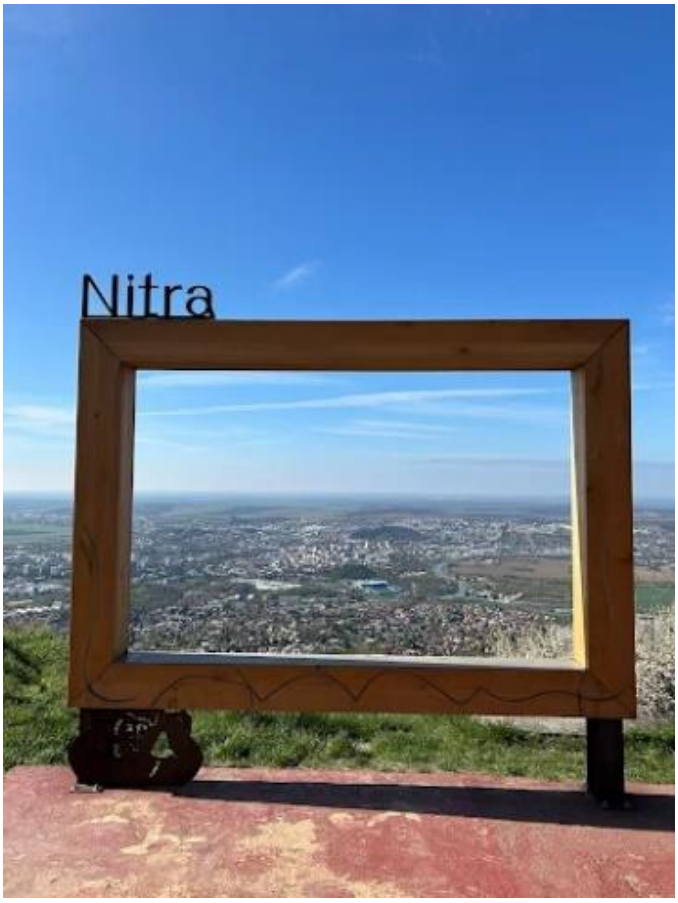

Okrem toho sa aktívne podieľame na príprave projektu obnovy areálu Zoborského kláštora, ktorý predstavuje jedno z najvýznamnejších duchovných, historických a kultúrnych miest v regióne. Tento unikátny areál s hlbokou historickou stopou má potenciál stať sa významnou súčasťou turistickej ponuky mesta, ako aj miestom vzdelávania, duchovného rozjímania a kultúrno-komunitných aktivít. Počas roka 2024 sme sa zapájali do rôznych podporných činností, ktoré prispeli k jeho priebežnej údržbe a ochrane, a to nielen organizačne, ale aj formou priamej finančnej podpory. Zabezpečovala sa tiež komunikácia s odbornou verejnosťou, záujmovými skupinami a partnermi, ktorí sa podieľajú na príprave obnovy tohto areálu.

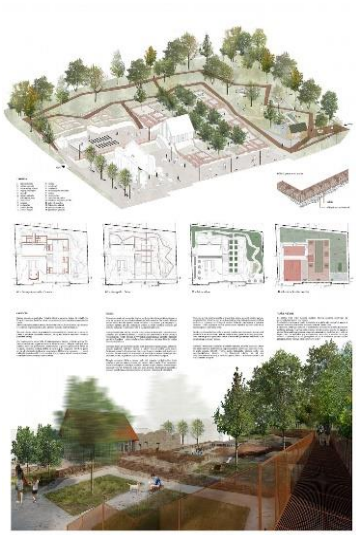

Cieľom projektu je komplexná revitalizácia kláštora, zlepšenie jeho dostupnosti pre širokú verejnosť a integrácia tohto výnimočného miesta do širšieho mestského a regionálneho turistického prostredia. Zároveň sa tým vytvorí nový kvalitný priestor pre návštevníkov, ktorý bude rešpektovať historický kontext, ale ponúkne aj nové možnosti pre kultúrne a vzdelávacie využitie.

V mestskej časti Dražovce bol v roku 2024 dobudovaný navigačný systém, ktorý zlepší orientáciu návštevníkov a smerovanie k ikonickému Dražovskému kostolíku sv. Michala Archanjela, jednému z najfotografovanejších a symbolicky najvýznamnejších miest v Nitre. Zavedením jasného a vizuálne zrozumiteľného značenia, doplneného o informačné prvky s historickými a kultúrnymi údajmi, sa výrazne zvyšuje dostupnosť, komfort a bezpečnosť pre turistov. Tento krok zároveň znižuje tlak na samotný objekt a jeho okolie, keďže návštevníci sú cielene usmerňovaní po vyznačených trasách. Zlepšená orientácia prispieva aj k lepšiemu rozloženiu turistického pohybu v oblasti, čím sa podporuje udržateľné využívanie a ochrana tohto vzácneho kultúrneho dedičstva. V dlhodobom horizonte môže takáto infraštruktúra pozitívne ovplyvniť aj záujem o menej známe, no historicky cenné lokality v okolí.

Počet návštev webstránky www.nitra.eu bol 86 635. Na webstránke www.nitra.eu bola vytvorená nová rubrika "Predstavujeme služby v cestovnom ruchu" a taktiež pokračujeme v rubrike “Predstavujeme subjekty Udržateľnej Nitry”, publikované boli tlačové správy k aktivitám "Udržateľná Nitra". Veľká časť návštevníkov sleduje podstránku TICadlovo, kde promujeme aj podujatia a aktivity pre deti (k propagácii aktivít TICadlova boli vytvorené promo videá). Jedenkrát mesačne sa pracovníci infocentra zúčastňujú online pracovných stretnutí, ktoré sprostredkúva Asociácia informačných centier Slovenska- AiCES a webinárov Slovakia Travel.

V rámci spolupráce so študentkami Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy UKF v Nitre boli vytvorené a odpromované imidžotvorné videá o Nitre, najúspešnejšie z nich bolo video Places in Slovakia (2 063 pozitívnych väzieb). V rámci programu Vianoce v TIC Nitra prebiehala online súťaž v spolupráci so subjektmi mesta fungujúcimi v rámci cirkulárnej ekonomiky. Zaujímavosťou, ktorú TIC Nitra vytvára je aj responzívny web www.mestovmeste.sk. TIC Nitra prezentuje mesto aj prostredníctvom facebooku a instagramu. Zároveň je partnerom STVR - Regina západ, stred, kde každý týždeň promuje zaujímavosti v rubrike „Pozvánky na víkend". Nitra ako destinácia bola promovaná aj prostredníctvom Rádiovíkendu. Pozvánky na podujatia zároveň promujeme pravidelne počas týždňa v príspevkoch na FB, facebookový profil TIC mal do 31.12.2024 spolu 6 300 sledovateľov, Instagram 960 sledovateľov. Newsletter pre záujemcov o novinky na web stránke využíva spolu 496 odberateľov.

Prezentácia a propagácia Mesta Nitry

Mesto Nitra využíva široké spektrum komunikačných nástrojov a kanálov, aby bolo čo najbližšie k svojim obyvateľom aj návštevníkom. Vďaka prepojeniu tradičných aj moderných foriem komunikácie – od tlačených materiálov, cez web, sociálne siete, mobilnú aplikáciu, SMS systém, miestny rozhlas až po osobné stretnutia s obyvateľmi a brífingy – dokáže mesto informovať, zapájať a podporovať obyvateľov mesta vo všetkých oblastiach života. Takáto pestrá paleta komunikačných aktivít umožňuje osloviť rôzne cieľové skupiny, zabezpečiť, aby sa dôležité informácie dostali ku každému a zároveň budovať dobré meno mesta ako otvoreného, aktívneho a starostlivého partnera.

Identitu mesta sme v roku 2024 podporili aj novými informačnými a vizuálnymi prvkami vo verejnom priestore. Vyrobili sme viac ako 100 informačných tabúľ a banerov, ktoré obyvateľov informovali o prebiehajúcich prácach, pripravovaných projektoch alebo mali vzdelávací charakter. Súčasťou boli aj nové prevádzkové poriadky na detských ihriskách, spracované v súlade s vizuálnou identitou mesta. Identitu mesta v roku 2024 začali niesť aj mestské vozidlá, ktoré dostali nový vizuál, čím sme posilnili jednotný a rozpoznateľný obraz mesta aj v teréne.

Mesto disponuje širokou paletou propagačných materiálov a upomienkových predmetov vrátane regionálnych produktov, ktoré nesú brand mesta a využívajú sa pri oficiálnych a diplomatických návštevách, na podporu súťaží a aktivít mesta.

Dôležitou súčasťou komunikácie mesta sú aj offline nástroje, ktoré majú stále svoje pevné miesto

V roku 2024 sme zabezpečili výrobu viac ako 15-tisíc plagátov a letákov rôznych formátov, ktoré propagovali podujatia organizované mestom, výbormi mestských častí či jednotlivými odbormi mestského úradu a informovali o prebiehajúcich kultúrnych, športových alebo spoločenských akciách či investíciách.

Na prezentáciu mesta sme využívali aj viaceré reklamné plochy. K dispozícii sme mali 16 citylightov umiestnených v autobusových zastávkach aj mimo nich, 4 mestské citylighty pred Župným domom a v Novom parku a 3 digitálne citylighty v Starom parku. Ponuku propagačných plôch dopĺňali televízne obrazovky a fabióny v 80 autobusoch mestskej hromadnej dopravy, ktoré počas roka prinášali informácie o kultúrnych podujatiach organizovanými mestom.

Vo verejnom priestore sme ďalej využívali reklamné skruže v centre mesta, na hrade a v mestských častiach Chrenová a Klokočina, ktoré sme niekoľkokrát ročne aktualizovali ponukou kultúrnych podujatí.

Takto sa nám darí udržiavať vizibilitu mesta a jeho aktivít aj v offline priestore, osloviť aj ľudí, ktorí menej sledujú online komunikáciu, a zároveň dodať mestu reprezentatívny a vizuálne príťažlivý obraz, ktorý nesie oficiálnu vizuálnu identitu mesta.

Rýchla, interaktívna a cielená komunikácia

Okrem offline kanálov mesto aktívne využíva aj moderné digitálne nástroje a online platformy ako je webová stránka, aplikácia, SMS systém, mestské rozhlasy či sociálne siete.

Dôležitým komunikačným nástrojom mesta je jej oficiálne webové sídlo www.nitra.sk, na ktorom sme napĺňali sekciu Spravodajstvo. Za rok 2024 sme publikovali stovku článkov v kategóriách – Doprava, Sociálna oblasť, Život v meste, Oznamy, Meníme Nitru a Životné prostredie.

Od polovice roku 2024 mesto začalo využívať platformu Munipolis, ktorá rozširuje možnosti komunikácie s obyvateľmi. Munipolis umožňuje zasielať dôležité informácie prostredníctvom e-mailov, SMS správ aj mobilných notifikácií, a zároveň dáva obyvateľom možnosť aktívne sa zapojiť – napríklad hlasovaním vo verejných anketách. Od doby spustenia sa v aplikácii zaregistrovalo 378 užívateľov.

Na sociálnych sieťach sme boli počas roka mimoriadne aktívni – na Facebooku sme uverejnili 827 príspevkov, čo je o 45 % viac ako v predchádzajúcom roku, na Instagrame sme uverejnili 370 príspevkov a 478 príbehov. Počet fanúšikov mesta na Facebooku vzrástol z 31 989 na 34 254, na Instagrame pribudlo 1 450 sledovateľov. Priemerný dosah jedného príspevku na Facebooku bol 22 425, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom takmer 100 % nárast. Na podporu dosahu sme využili aj platenú reklamu, ktorou sme podporili 25 príspevkov.

Významnú úlohu mala aj mediálna komunikácia – hovorca mesta informoval o dianí v meste prostredníctvom regionálnych, lokálnych aj celoštátnych médií, vrátane printu, rozhlasu, televízie a online médií. V roku 2024 sa uskutočnilo 26 tlačových konferencií a brífingov a do médií bolo zaslaných 54 tlačových správ. Okrem pravidelných brífingov počas zasadnutí MsZ sa konali aj pri špeciálnych príležitostiach, ako napríklad pri otváraní zrevitalizovaného Starého parku na Sihoti, pri zrušení hazardu a zániku posledného kasína, k otvoreniu fotopointu na Zobore alebo pri otvorení Komunitného centra Dražovce či Centra zdravia pre materské školy v Párovských Hájoch.
Informácie sme komunikovali aj prostredníctvom SMS systému, ktorým sme odoslali 48 správ s pozvánkami na kultúrne podujatia a s informáciami o jarnom a jesennom upratovaní.

V piatich mestských častiach – Dražovce, Párovské Háje, Janíkovce, Dolné Krškany a Kynek – sme využívali miestny rozhlas ako overený a dostupný komunikačný kanál, obzvlášť pre obyvateľov bez internetu. V roku 2024 sme ho použili viac ako 103-krát, pričom sme ním informovali o podujatiach, zmenách aj dôležitých upozorneniach.

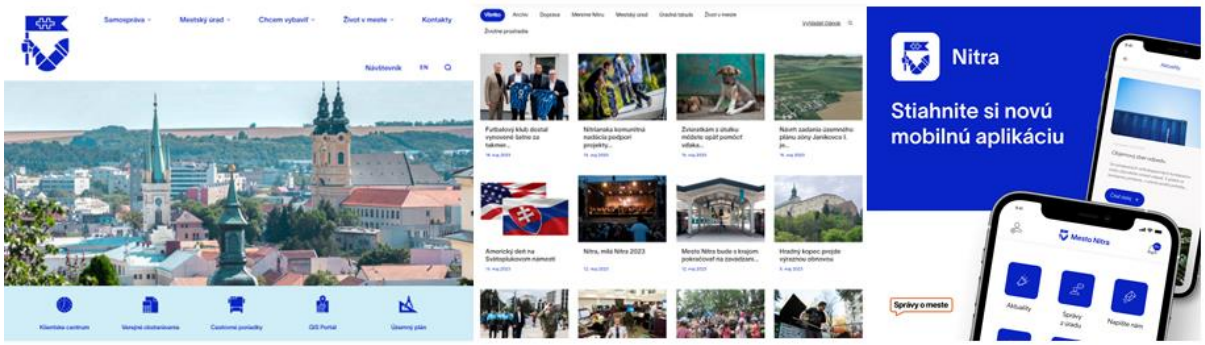

Takto prepojená kombinácia offline aj online komunikácie, mediálnych výstupov a osobného kontaktu umožňuje mestu Nitra efektívne osloviť čo najširšie publikum a zabezpečiť, že všetci obyvatelia mali prístup k aktuálnym a relevantným informáciám. Vďaka rôznym komunikačným kanálom sa posilňuje transparentnosť, dôvera verejnosti a zapájanie obyvateľov do diania v meste. Zároveň sa tým vytvára priestor pre aktívnu spätnú väzbu a väčšiu otvorenosť samosprávy voči podnetom verejnosti. Takýto komplexný prístup podporuje aj budovanie dlhodobého vzťahu medzi mestom a jeho komunitou.

Tri veľké komunikačné kampane na úrovni reklamnej agentúry

V roku 2024 mesto Nitra zrealizovalo tri veľké komunikačné kampane, ktoré otvorili dôležité spoločenské témy a priblížili obyvateľom nové miesta a príbehy:

1. Spojila nás ulica: Vidíme príbehy, nielen predsudky

Kampaň sa zamerala na zlepšenie vnímania ľudí bez domova. V mnohých prípadoch sú títo ľudia neviditeľní a obklopení predsudkami. Cieľom bolo ukázať, že za každým človekom bez domova je jedinečný príbeh, odvaha a túžba po dôstojnosti. Kampaň pozostávala zo šiestich príbehov – ľudí bez domova, rodiny, ktorá poskytuje ubytovanie, nájomníčky a sociálnej pracovníčky. Tvár kampane, Juraj „Šoko“ Tabaček, svojím príbehom podporil hlavnú myšlienku. Príbehy boli spracované do video rozhovorov a fotografickej výstavy, ktorá priniesla viac empatie a porozumenia do verejného priestoru. Na verejných miestach, kde sa ľudia bez domova zdržiavajú sme na lavičky umiestnili výroky z videí s QR kódom, ktorý odkazoval na konkrétny príbeh. Spoločne s divadelným predstavením Divadla bez domova, diskusiami a podujatím Noc vonku vytvorili komplexnú osvetovú kampaň, ktorá rezonovala u obyvateľov ako aj v médiách.

2. Slávnostné otvorenie parku: Park na Sihoti – miesto, ktoré s vami vyrástlo

Kampaň k otvoreniu zrevitalizovaného parku mala za cieľ zdôrazniť jeho spoločenskú a prírodnú hodnotu a pozvať obyvateľov, aby si tento verejný priestor znovu osvojili ako prirodzenú súčasť svojho voľnočasového života. Súčasťou otvorenia bol deň plný kultúrneho a komunitného programu, ktorý prilákal široké spektrum návštevníkov – od rodín s deťmi až po seniorov. Kampaň využívala vizuálne atraktívne materiály, zaujímavý obsah na sociálnych sieťach, ako aj originálny parkový merch (napr. tričká, tašky či pohľadnice), ktorý sa predával priamo na mieste a tiež v Turistickom informačnom centre. Aktivity boli cielené na vytvorenie emocionálneho puta obyvateľov k parku a podčiarknutie významu verejných zelených priestorov pre kvalitu života v meste. Revitalizovaný park sa tak stal nielen esteticky príťažlivým, ale aj funkčne oživeným miestom pre oddych, stretávanie a komunitné aktivity.

3. Vďaka čaru Vianoc aj sochy v Nitre ožívajú

Vianočná kampaň priniesla do ulíc príbehy štyroch legendárnych nitrianskych postáv – Corgoňa, Pribinu, Cyrila a Metoda a Matky. Každá postava niesla posolstvo aktuálne aj dnes. Príbehy boli spracované do videí, umiestnené pri sochách prostredníctvom QR kódov a zverejňované počas adventu. Kampaň vyvrcholila súťažou, v ktorej obyvatelia odhaľovali štyri vianočné posolstvá mesta.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že doprava a cestovný ruch sa budú v Nitre orientovať na udržateľné, efektívne a moderné riešenia, ktoré budú zohľadňovať nielen potreby obyvateľov, ale aj rastúce očakávania návštevníkov.

V oblasti dopravy bude prioritou posilnenie verejnej hromadnej dopravy, zlepšovanie infraštruktúry pre peších a cyklistov, rozvoj inteligentných dopravných systémov, ako aj zvyšovanie bezpečnosti a ekologickej efektívnosti riešení. Zavádzanie preferencií pre vozidlá MHD, obnova zastávok, integrácia informačných technológií a úpravy frekventovaných ulíc potvrdzujú, že Nitra smeruje k modernému mestskému dopravnému modelu, ktorý kladie dôraz na dostupnosť, komfort a udržateľnosť. Osobitná pozornosť bude venovaná aj lepšiemu prepojeniu medzi mestskými časťami a vytváraniu kvalitných prestupných bodov.

V oblasti cestovného ruchu možno očakávať intenzívnejšie prepojenie medzi kultúrnym dedičstvom, prírodnými atrakciami a službami, ktoré návštevníkom ponúknu autentický, komfortný a zmysluplný zážitok. Mesto bude pokračovať v podpore projektov ako revitalizácia Zoborského kláštora, rozvoj edukačných zón (napr. TICadlovo), zavádzanie moderných navigačných systémov a budovanie turistickej infraštruktúry, ktoré zvyšujú atraktivitu Nitry na mape slovenského aj zahraničného turizmu.

Dôležitým trendom bude tiež rozvoj tematických produktov cestovného ruchu – ako sú pútnické trasy, mestské potulky či cykloturistika – a cielená práca s rôznymi cieľovými skupinami: rodinami s deťmi, školskými kolektívmi, seniormi či zahraničnými návštevníkmi. Dôraz sa bude klásť na interaktivitu, edukáciu, digitálne technológie a prepojenie zážitku s príbehom miesta.

Cieľom do budúcnosti je, aby sa Nitra stala príkladom dobrej praxe v oblasti udržateľnej mobility a modelom otvoreného, prístupného a atraktívneho turistického mesta, ktoré ponúka hodnotný pobyt aj kvalitný spôsob života v mestskom prostredí.

V kontexte týchto rozvojových priorít bude kľúčové prepájanie jednotlivých mestských politík do celistvej stratégie, ktorá podporí udržateľný rozvoj Nitry ako moderného a zároveň historicky ukotveného mesta. Prienik medzi mobilitou, turizmom, kvalitným verejným priestorom a komunikáciou so širokou verejnosťou vytvára priestor pre inovatívne projekty, ktoré zlepšia každodenný život obyvateľov a zároveň zvýšia atraktivitu mesta pre návštevníkov. Nitra má ambíciu byť mestom, ktoré nielen reaguje na výzvy, ale aktívne formuje svoju budúcnosť v spolupráci s komunitami, odbornou verejnosťou aj mladou generáciou.

6.6 Územné plánovanie

Územné plánovanie je základným nástrojom pre riadenie a rozvoj mesta Nitra, kde Útvar hlavného architekta zohráva kľúčovú úlohu pri regulácii architektonického a územného rozvoja. Tento útvar zabezpečuje, aby rozvoj mesta bol v súlade so strategickými záujmami a potrebami obyvateľov, čo dosahuje prostredníctvom tvorby a pravidelnej aktualizácie územno-plánovacej dokumentácie a územno-plánovacích podkladov. Efektívne využívanie informačných systémov, ako sú Územný plán mesta a GMIS, umožňuje presné a informované rozhodovanie, ktoré podporuje harmonický a udržateľný rozvoj mesta. Tento prístup je nevyhnutný pre zabezpečenie kvalitného životného prostredia a podporu ďalšieho rastu a rozvoja mesta Nitra.

Územnoplánovacia dokumentácia :

Obstaranie Nového Územného plánu mesta Nitra:

V roku 2024 útvar zabezpečil priebeh dvojkolovej verejnej súťaže návrhov na obstaranie územnoplánovacej dokumentácie „nového“ územného plánu mesta Nitra.

Ukončené fázy

*I. etapy - **prípravné práce** obstarania ÚPD :*

a) participatívny proces so zainteresovanými subjektami - verejnosťou mesta, podnikateľmi pôsobiacimi v meste, orgánmi a organizáciami,

b) vyžiadanie ostatných podkladov podľa § 9a SZ,

c) príprava podkladov ÚHA pre výber koordinátora predmetnej ÚPD formou VO:

-zverejnená výzva, uzatvorenie prihlasovania a vyhodnotenie ponúk,

-uzatvorenie zmluvy s úspešným uchádzačom spoločnosťou Obstaráme s.r.o., Kupeckého 5,Bratislava,

*II. etapy - **obstaranie** ÚPD :*

a) Podklady súťaže návrhov – UHA vypracovalo /obstaralo všetky podklady, vypracovalo zadanie pre súťažiacich a získalo overenie súťaže SKA

b) Vyhlásenie súťaže na víziu UPD – súťaž bola vyhlásená ako verejná dvojkolová súťaž návrhov vedená formou otvoreného dialógu. V prvom kole boli vybraté tri najlepšie návrhy ktoré v druhom kole obhajovali svoje poradie.

c) Záver- na základe hodnotenia poroty, bol vybratý výherca, s ktorým bola podpísaná zmluva.

Prebiehajúce fázy:

a) Spracovanie vízie UPD v troch častiach:

- I. časť: prípravné práce k spracovaniu územnoplánovacej štúdie
- II. časť: dopracovanie urbanistickej vízie zahŕňajúce zapracovanie pripomienok odbornej poroty z hodnotiacich zasadnutí súťažného dialógu o dopracovanie urbanistickej koncepcie vízie a konceptu z hľadiska urbanizmu, dopravy, zeleno-modrej infraštruktúry a verejných priestorov reflektujúc požiadavky mesta o sprievodné texty, urbanistický slovník, koncept vízie a základných princípov z hľadiska urbanizmu, dopravy, zeleno-modrej infraštruktúry a verejných priestorov, grafické schémy.
- III. časť: územnoplánovacia štúdia - textové a grafické spracovanie výstupov formou mapových podkladov, grafov a diagramov o návrh urbanistického slovníka, definovanie základných regulačných princípov a tvorba sprievodných textov, tvorba a koordinácia výstupov v súlade s cieľom poskytnúť východiskový podklad pre spracovanie nového územného plánu a výstup vo forme uceleného dokumentu – portfólia.

b) Obstaranie spracovateľa projekčnej časti UPD

Obstaranie Zmien a doplnkov č. 7 k UPN Nitra:

Útvar hlavného architekta v roku 2024 vo väzbe na verejné prerokovanie a uskutočnené dohadovacie konania s dotknutými orgánmi štátnej správy zabezpečoval:

Ukončené fázy

I. etapa - ***prípravné práce*** - zabezpečenie finančných prostriedkov na obstaranie ÚPD v rozpočte mesta Nitra na rok 2023 na podklade uskutočneného PHZ.

- príprava podkladov pre výber spracovateľa ÚPD a realizácia VO,
- sústredenie ÚPP a ostatných podkladov podľa § 9a SZ týkajúcich sa riešených zmien a doplnkov č. 7 ako podklady pre vypracovanie návrhu ÚPD,

II. etapa - ***analýza požiadaviek*** na riešenie zmien a doplnkov č. 7 ÚPNO v rozsahu schválenom Mestským zastupiteľstvom v Nitre uznesením č. 78/2023-MZ zo dňa 23.03.2023 z hľadiska vplyvu na základnú urbanistickú koncepciu mesta a súladu so zadávacím dokumentom platného územného plánu mesta,

- vypracovanie a dodanie Návrhu zmien a doplnkov č. 7 ÚPNO v textovej, grafickej a záväznej časti,
- prerokovanie návrhu s Komisiou pre územné plánovanie architektúru, verejný priestor a investičnú činnosť, dopracovanie návrhu v zmysle pripomienok komisie, dotknutých odborov a útvaru hlavného architekta.

III. etapa - dopracovanie návrhu zmien a doplnkov č. 7 Územného plánu mesta Nitra v zmysle dohodnutých požiadaviek a pripomienok dotknutých orgánov štátnej správy, organizácií a vyhodnotených a opätovne jednotlivo prerokovaných pripomienok doručených FO a PO v rámci verejného prerokovania.

Prebiehajúce fázy:

IV. etapa - príprava podkladov na preskúmanie podľa § 25 SZ

V. etapa - schválenie návrhu zmien a doplnkov č. 7 Územného plánu mesta Nitra Mestským zastupiteľstvom v Nitre a prijatie VZN uznesením Mestského zastupiteľstva v Nitre.

Pre zabezpečenie prehľadnosti kompletnej ucelenej schválenej územnoplánovacej dokumentácie v znení neskorších zmien a doplnkov útvar hlavného architekta zabezpečí vyhotovenie Čistopisu Územného plánu mesta Nitra v znení zmien a doplnkov č. 1 až 7 v úplnom znení textovej časti (záväzná a smerná časť) územnoplánovacej dokumentácie.

Obstaranie ÚPNZ Janíkovce I., Nitra:

Obstaranie novej územnoplánovacej dokumentácie zóny v súlade s uznesením Mestského zastupiteľstva v Nitre 149/2020 - MZ zo dňa 18. 06. 2020.

Ukončené etapy obstarania predmetnej ÚPD:

I. etapa - prípravné práce -zverejnenie oznámenia o začatí obstarávania , výber spracovateľa ÚPD formou VO – Ateliér K2 – Ing. arch. Kočajda, sústredenie ÚPP a ostatných podkladov podľa § 9a SZ a vyhodnotenie možnosti ich využitia v spolupráci so spracovateľom,

II. etapa - vypracovanie prieskumov a rozborov riešeného územia zóny,

III. etapa - vypracovanie návrhu Zadania územnoplánovacej dokumentácie

IV. etapa - verejné prerokovanie Zadania uskutočnené v termíne od 15. 05. 2023 do 16. 06. 2023, vyhodnotenie pripomienok, dohodnutie Zadania s dotknutými orgánmi, organizáciami a tými, ktorí pripomienkovali návrh Zadania , úprava Zadania v zmysle výsledkov prerokovania, predloženie na preskúmanie podľa § 20 SZ,

V. etapa - schválenie Zadania Mestským zastupiteľstvom v Nitre uznesením č. 495/2023 – MZ zo dňa 14. 12. 2023.

VI. etapa – vypracovanie Návrhu ÚPNZ Janíkovce I., Nitra na podklade schváleného Zadania a jeho prerokovanie v odbornej Komisii pre územné plánovanie architektúru, verejný priestor a investičnú činnosť, dopracovanie návrhu v zmysle pripomienok komisie,

VII. etapa dopracovanie Návrhu ÚPNZ Janíkovce I., Nitra na základe dohodnutých požiadaviek a pripomienok dotknutých orgánov štátnej správy a podklade vyhodnotenia prerokovaných pripomienok z verejného prerokovania.

Prebiehajúca etapa:

VII. etapa - kontrola vypracovaného Návrhu ÚPNZ Janíkovce I., Nitra UHA a prúiprava podkladov k prerokovaniu Návrhu ÚPNZ Janíkovce I., Nitra pred MZ Nitra

VIII. etapa - schválenie návrhu ÚPNZ Janíkovce I., Nitra Mestským zastupiteľstvom v Nitre a prijatie VZN uznesením Mestského zastupiteľstvo v Nitre.

Obstaranie Územného plánu zóny Šindolka II., Nitra:

Mestské zastupiteľstvo v Nitre uznesením č. 111/2020 – MZ dňa 11. 06. 2020 schválilo obstaranie Územného plánu zóny Šindolka II., Nitra – (lokalita Párovské Lúky).

Ukončené etapy a fázy obstarania predmetnej ÚPD:

I. etapa - prípravné práce a výber spracovateľa ÚPD formou VO, vyžiadanie ostatných podkladov podľa § 9a SZ a ich vyhodnotenie v spolupráci so spracovateľom,

II. etapa - vypracovanie prieskumov a rozborov územia mesta,

III. etapa - vypracovanie návrhu Zadania ÚPN mesta Nitra,

IV. etapa - verejné prerokovanie návrhu Zadania v termíne od 29. 6. 2022 do 30. 07. 2022, prerokovanie návrhu zadania s Komisiou pre územné - plánovanie architektúru, verejný priestor a investičnú činnosť, vyhodnotenie pripomienok a dohodnutie s dotknutými orgánmi štátnej správy, úprava návrhu zadávacieho dokumentu v zmysle vyhodnotených pripomienok, preskúmanie podľa § 20 SZ, predloženie Zadania na schválenie MZ dňa 30. 1. 2023.

V. etapa - schválenie Zadania Mestským zastupiteľstvom v Nitre uznesením č. 41/2023 -MZ zo dňa 2. 2. 2023,

VI. etapa - vypracovanie Návrhu ÚPNZ Šindolka II., Nitra na podklade schváleného Zadania a jeho prerokovanie v odbornej Komisii pre územné plánovanie architektúru, verejný priestor a investičnú činnosť pri MZ, dopracovanie Návrhu v zmysle pripomienok komisie,

VII. etapa - predloženie návrhu ÚPD (strategického dokumentu) Okresnému úradu v Nitre, odboru ŽP na zisťovacie konanie podľa zákona č. 24/ 2006Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

VIII. etapa - prerokovanie Návrhu ÚPD podľa § 22 a § 23 zákona č. 50/1976 Z. b.(stavebný zákon – SZ) v termíne od 18. 12. 2023 do 31. 1. 2024. Vyhodnotenie pripomienok z verejného prerokovania, dohodnutie pripomienok s dotknutými orgánmi štátnej správy, opätovné prerokovanie pripomienok jednotlivo so subjektami, ktorí pripomienkovali návrh, prerokovanie návrhu s Komisiou pre ÚPA,VP a IČ, úprava návrhu v zmysle dohodnutých a vyhodnotených pripomienok.

IX. etapa - dopracovanie Návrhu Územného plánu zóny Šindolka II., Nitra na základe dohodnutých požiadaviek a pripomienok dotknutých orgánov štátnej správy a podklade vyhodnotenia prerokovaných pripomienok z verejného prerokovania.

Prebiehajúca etapa:

X. etapa - kontrola vypracovaného Návrhu Územného plánu zóny Šindolka II., Nitra a prúiprava podkladov k prerokovaniu Návrhu ÚPNZ Janíkovce I., Nitra pred MZ Nitra

IX. etapa - schválenie Návrhu Územného plánu zóny Šindolka II., Nitra Mestským zastupiteľstvom v Nitre a prijatie VZN uznesením Mestského zastupiteľstvo v Nitre.

Obstaranie ÚPN zóny Párovské Háje:

V roku 2024 útvar zabezpečil priebeh obstarania zhotoviteľa aktualizácie ÚPN zóny Párovské Háje:

Ukončené etapy

I. etapa - výber zhotoviteľa aktualizácie ÚPN zóny Párovské Háje

Prebiehajúca etapa:

II. etapa - vypracovanie aktualizácie Návrhu ÚPN zóny Párovské Háje

Územnoplánovacie podklady a ostatné podklady zabezpečované v roku 2024 (Mestská architektúra a verejný priestor)

Úprava verejných priestranstiev pri OC Sandokan – verejná súťaž návrhov

Modernizácia ul. Janka Kráľa - analýza aktuálneho stavu a Architektonická štúdia

Rekonštrukcia Radlinského ulice

- získanie súhlasných stanovísk dotknutých FO a PO za účelom úpravy PD k územnému konaniu
- zabezpečenie podkladov pre podanie k žiadosti o územné rozhodnutie

Príprava zadaní pre OVaR

- príprava väčšieho množstva podkladov, predovšetkým však zadaní pre projektanta, geometrických zameraní a iných potrebných podkladov určených ako prílohy k verejnému obstaraniu.

6.7 Hospodárstvo

V roku 2025 si mesto Nitra naďalej upevňovalo svoju pozíciu ako jedno z najvýznamnejších hospodárskych centier Slovenska. Vďaka priaznivej geografickej polohe, kvalitnej dopravnej infraštruktúre a prítomnosti výskumných a vzdelávacích inštitúcií sa Nitra profiluje ako moderné a diverzifikované mesto s vyváženou kombináciou priemyslu, služieb a poľnohospodárstva.

Nosným pilierom hospodárstva v Nitre je automobilový priemysel, ktorý má v meste strategické postavenie. Najvýznamnejším podnikom v tomto sektore je Jaguar Land Rover Slovakia, ktorý od roku 2018 prevádzkuje svoj výrobný závod v priemyselnom parku. V závode pracuje približne 5 000 zamestnancov. Jaguar Land Rover tak predstavuje nielen významného zamestnávateľa v regióne, ale aj dôležitý prvok priemyselného ekosystému, ktorý podporuje technologický pokrok a zvyšuje konkurencieschopnosť celého regiónu.

V oblasti elektrotechniky pôsobí významná spoločnosť Foxconn Slovakia, ktorá je súčasťou globálnej skupiny Hon Hai Precision Industry. Foxconn v Nitre funguje od roku 2010. Závod sa špecializuje na výrobu televízorov a komponentov pre automobilový priemysel a zamestnáva približne 2 500 pracovníkov. Firma je významným hráčom vďaka svojmu dlhoročnému know-how a stabilite.

Strojársky a technologický priemysel je zastúpený firmami ako Marel Slovakia a Muehlbauer Technologies, ktoré pôsobia v Nitre od roku 2005, resp. 2007. Marel sa špecializuje na vývoj a výrobu technológií pre potravinársky priemysel a zamestnáva viac ako 400 ľudí. Muehlbauer sa venuje výrobe automatizovaných systémov a komponentov pre priemyselnú identifikáciu a mikroelektroniku.

Služby v meste zastrešujú viaceré významné spoločnosti. K najdôležitejším poskytovateľom dopravných služieb patrí Arriva Nitra a.s., ktorá zabezpečuje mestskú a prímestskú autobusovú dopravu. Spoločnosť pôsobí v Nitre už viac než dve desaťročia a je stabilným regionálnym zamestnávateľom.

Mesto Nitra sa môže pochváliť dlhodobou tradíciou v poľnohospodárskej výrobe, ktorá je zároveň podporovaná výhodnými prírodnými podmienkami a prítomnosťou významných výskumných a vzdelávacích inštitúcií. Spolupráca medzi miestnymi poľnohospodárskymi družstvami a Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre vytvára silný základ pre inovačné postupy a udržateľný rozvoj agropotravinárskeho sektora.

Rozvoj podnikania podporujú dva hlavné priemyselné areály — Priemyselný park Nitra – Juh a Priemyselný park Nitra – Sever. Tie vytvárajú priestor pre väčších investorov, ako aj malé a stredné podniky.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v meste sa bude orientovať na ďalší rozvoj inovatívnych a technologicky priemyselných odvetví, posilnenie sektora služieb s dôrazom na udržateľnosť a kvalitu, ako aj na modernizáciu a efektívne využitie poľnohospodárskych kapacít v súlade s aktuálnymi environmentálnymi trendmi. Mesto bude zároveň podporovať vytváranie priaznivého podnikateľského prostredia, prilákanie domácich a zahraničných investícií, a rozvoj infraštruktúry, ktorý zabezpečí dlhodobý ekonomický rast a zlepšenie kvality života obyvateľov.

6.8 Veda a výskum

V roku 2024 sa Nitra opäť potvrdila ako významné centrum vedy a výskumu, ktoré zohráva kľúčovú úlohu nielen na národnej, ale aj medzinárodnej úrovni. Mesto s dlhoročnou akademickou tradíciou je sídlom viacerých inštitúcií, ktoré sa venujú širokému spektru výskumných aktivít – od základného a aplikovaného výskumu až po špecializované oblasti s vysokou mierou inovatívnosti. Tieto subjekty významne prispievajú k rozvoju poznania, technologickému pokroku a riešeniu aktuálnych spoločenských výziev, pričom ich pôsobenie má priamy dopad na regionálny rozvoj, udržateľnosť a konkurencieschopnosť

Vedecko-výskumný potenciál Nitry v roku 2024 reprezentovali najmä tieto inštitúcie:

- **Slovenská poľnohospodárska univerzita (SPU)**: patrí medzi popredné výskumné pracoviská v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, krajinného inžinierstva a environmentálnych vied. V rámci univerzity zohráva dôležitú úlohu Výskumné centrum pre poľnohospodárstvo a bioekonómiu (RCAB), ktoré slúži ako moderné zázemie pre odborníkov a doktorandov a podporuje transfer poznatkov medzi akademickou a aplikačnou sférou. V roku 2024 centrum organizovalo odborné podujatia zamerané na inovačné technológie v agrosektore a bioekonomike.
- **Univerzita Konštantína Filozofa (UKF)**: významný aktér v oblasti interdisciplinárneho výskumu, najmä v humanitných, spoločenských, prírodných a technických vedách. V roku 2024 pokračovala v podpore doktorandského štúdia, rozvoji medzinárodných projektov a prehlbovaní spolupráce s verejným aj súkromným sektorom.
- **Slovenská akadémia vied (SAV)**: prostredníctvom svojich pracovísk pôsobiacich v Nitre (napr. Ústav informatiky SAV, Ústav etnológie a sociálnej antropológie) sa podieľa na základnom výskume v širokom spektre vedných disciplín a aktívne sa zapája do medzinárodných vedeckých projektov.
- **Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum - Výskumný ústav živočíšnej výroby v Nitre**: zameraný na výskum v oblasti živočíšnej výroby, genetiky, výživy a inovatívnych chovateľských systémov, pričom jeho aktivity súvisia so zvyšovaním konkurencieschopnosti slovenského poľnohospodárstva.
- **Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied**: ako učená spoločnosť združujúca odborníkov z oblasti pôdohospodárskeho výskumu, v roku 2024 si pripomenula 100 rokov organizovaného výskumu v poľnohospodárstve na Slovensku. SAPV naďalej aktívne pôsobí v oblasti podpory výskumu, koordinácie odborných aktivít a prepájania vedy s praxou.
- **Plemenárske služby SR š.p. – Účelové plemenárske zariadenie Nitra**: zaoberá sa aplikovaným výskumom v oblasti plemenitby a genetického hodnotenia hospodárskych zvierat a predstavuje významný článok vo vedeckom zázemí živočíšnej výroby.

Tieto inštitúcie v Nitre sa nielen podieľajú na rozvoji miestneho výskumu a technológie, ale aj prispievajú k širšiemu vedeckému pokroku a inováciám na národnej i medzinárodnej úrovni. Ich aktivity podporujú rozvoj nových poznatkov a praktických riešení, ktoré majú významný dopad na spoločnosť, ekonomiku a životné prostredie.

7. Informácia o vývoji mesta z pohľadu rozpočtovníctva

Pri hospodárení s finančnými prostriedkami sa mesto riadi zákonom 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov. Tento zákon ustanovuje pravidlá a zásady, podľa ktorých musí mesto postupovať pri správe svojich finančných prostriedkov, aby zabezpečilo efektívne, transparentné a zodpovedné hospodárenie.

Základným nástrojom finančného hospodárenia mesta Nitry bol rozpočet na rok 2024, ktorým sa riadilo financovanie úloh a funkcií mesta v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom. Mesto Nitra zostavilo rozpočet na rok 2024 podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet mesta vyjadruje finančnú autonómiu samosprávy a zahŕňa príjmy a výdavky, v rámci ktorých sú zahrnuté finančné vzťahy spojené s činnosťou samosprávy, ako aj finančné vzťahy k rozpočtovým a príspevkovým organizáciám zriadeným mestom, vrátane samotných rozpočtov týchto organizácií. Rozpočet mesta Nitry na rok 2024 bol zostavený ako vyrovnaný. Bežný rozpočet bol zostavený ako schodkový a kapitálový ako prebytkový.

Mestský rozpočet plánuje príjmy a výdavky na celý rok a slúži ako finančný rámec pre všetky aktivity mesta. Príjmy zahŕňajú dane, poplatky, dotácie, granty a iné finančné zdroje. Výdavky sú zamerané na financovanie mestských služieb, infraštruktúry, vzdelávania, kultúry, sociálnych služieb a ďalších oblastí v kompetencii mesta. Rozpočet zároveň reflektuje finančné vzťahy mesta k rozpočtovým a príspevkovým organizáciám, ktoré mesto zriadilo, vrátane ich rozpočtov.

Pri zostavovaní a schvaľovaní rozpočtu sa uplatňuje rozpočtová klasifikácia vydaná Ministerstvom financií, ktorá zabezpečuje jednotnosť a prehľadnosť rozpočtového procesu. Rozpočet schvaľuje mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí, ktoré sa koná vo vopred určenom termíne, vždy pred 1. januárom rozpočtového roka. Súčasťou rozpočtu sú aj rozpočty rozpočtových a príspevkových organizácií zriadených mestom.

Počas roka mesto pravidelne sleduje priebeh hospodárenia podľa rozpočtu a vykonáva potrebné úpravy s cieľom zabezpečiť vyrovnaný rozpočet k jeho záveru. Mesto vytvára vlastné peňažné fondy podľa zásad ich tvorby a použitia, pričom o ich čerpaní rozhoduje mestské zastupiteľstvo. Polročná správa o hospodárení s rozpočtovými prostriedkami je predkladaná mestskému zastupiteľstvu prednostom mestského úradu.

Po skončení rozpočtového roka mesto spracuje záverečný účet, ktorý mestské zastupiteľstvo prerokuje najneskôr do šiestich mesiacov od uplynutia rozpočtového obdobia.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2024. Rozpočet mesta Nitry bol schválený mestským zastupiteľstvom dňa 14.12.2023 uznesením č. 488/2023-MZ. Počas roka 2024 bol rozpočet upravovaný v ôsmich zmenách, ktoré spolu obsahovali 599 jednotlivých úprav:

- prvá zmena schválená dňa 25.01.2024 uznesením č. 20/2024-MZ (3 zmeny),
- druhá zmena schválená dňa 29.02.2024 uznesením č. 68/2024-MZ (85 zmien),
- tretia zmena schválená dňa 30.05.2024 uznesením č. 188/2024-MZ (253 zmien),
- štvrtá zmena schválená dňa 27.06.2024 uznesením č. 262/2024-MZ (75 zmien),
- piata zmena schválená dňa 05.09.2024 uznesením č. 308/2024-MZ (6 zmien),
- šiesta zmena schválená dňa 24.10.2024 uznesením č. 396/2024-MZ (89 zmien),
- siedma zmena schválená dňa 21.11.2024 uznesením č. 475/2024-MZ (51 zmien),
- ôsma zmena schválená dňa 12.12.2024 uznesením č. 485/2024-MZ (37 zmien).

Okrem uvedených zmien bolo v priebehu roka 2024 v súlade s Rozpočtovými pravidlami mesta Nitry, konkrétne podľa čl. VIII ods. 6, vykonaných ďalších 838 úprav rozpočtu. Tieto úpravy reflektovali priebežné potreby a skutočný vývoj hospodárenia mesta, umožňovali pružné reagovanie na nečakané udalosti a zabezpečovali efektívne využívanie finančných prostriedkov počas celého roka.

7.1 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2024

Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov mesta Nitra za rok 2024 v eurách poskytuje podrobný prehľad o skutočne dosiahnutých príjmoch a realizovaných výdavkoch počas príslušného rozpočtového obdobia. Táto časť dokumentu ponúka komplexný pohľad na finančné toky mesta, a to tak z hľadiska zdrojov financovania, ako aj ich využitia na jednotlivé oblasti samosprávnych činností. Zároveň umožňuje vyhodnotiť mieru naplnenia schváleného rozpočtu a efektívnosť hospodárenia mesta.

	Schválený rozpočet rok 2024 v €	Schválený rozpočet po poslednej zmene v €	Skutočné plnenie k 31.12.2024 v €	% plnenia príjmov % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	**106 319 843,89**	**141 542 739,58**	**139 461 482,44**	**98,53**
z toho: Bežné príjmy	93 205 042,00	109 200 226,46	112 390 659,10	102,92
Kapitálové príjmy	11 363 951,89	15 786 407,17	15 851 342,83	100,41
Finančné príjmy	0	13 409 708,58	8 406 792,50	62,69
Príjmy RO	1 750 850,00	3 146 397,37	2 812 688,01	89,39
Výdavky celkom	**106 319 843,89**	**141 542 739,58**	**130 078 174,69**	**91,90**
z toho: Bežné výdavky	65 163 253,00	78 075 477,26	73 932 077,82	94,69
Kapitálové výdavky	745 944,00	12 722 573,38	5 884 153,72	46,25
Finančné výdavky	15 577 561,89	15 050 742,42	15 499 670,80	102,98
Výdavky RO	24 833 085,00	35 693 946,52	34 762 272,35	97,39
Saldo rozpočtového hospodárenia	**0**	**0**	**9 383 307,75**	
Saldo zábezpek			-329 704,84	
Výsledok rozpočtového hospodárenia			**9 053 602,91**	

7.1.1 Rozbor plnenia príjmov za rok 2024

Celkové príjmy rozpočtu mesta Nitry spolu s vlastnými príjmami jeho rozpočtových organizácií a mimorozpočtovými finančnými zábezpekami dosiahli za rok 2024 sumu 139 461 482,44 €. V porovnaní s rozpočtom roku 2024 sa naplnili celkové príjmy na 98,53 %. Oproti roku 2023 poklesli celkové príjmy mesta o 5 934 284,90 €, čo predstavuje pokles celkových príjmov o 4,08 %. Celkové príjmy rozpočtu mesta bez RO a zábezpek dosiahli v roku 2024 výšku 135 870 128,98 € a v porovnaní s rozpočtovanými príjmami 138 396 342,21 € dosiahli plnenie 98,17 %.

Bežné príjmy mesta a rozpočtových organizácií mesta

Rozpočtované bežné príjmy (vrátane príjmov rozpočtových organizácií) vo výške 114 010 136,34 € dosiahli plnenie vo výške 112 267 595,80€. Po úprave rozpočtu Dane z príjmov FO z pôvodne schváleného rozpočtu vo výške 39 386 970 € na predikovanú hodnotu 41 273 250 € sa v skutočnosti naplnila na 99,3%. Pozitívne môžeme hodnotiť plnenie vlastných príjmov zahŕňajúce dane z nehnuteľností (101,5%), dane za špecifické služby (102,7 %), predovšetkým z nich daň za ubytovanie (124,9%), poplatok za miestny rozvoj (103,3%), príjmy z vlastníctva (103,8%), za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (102,3%), administratívne poplatky (121,4%), ostatné príjmy (238,0%) a pokuty za porušenie predpisov (135,6%). Naopak rozpočtované hodnoty nedosiahli príjmy z podnikania (98,3%), dane z pozemkov (80,3%), príjmy za školy a školské zariadenia (94,1%).

Plnenie rozpočtu bežných príjmov - mesta a RO spolu

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% plnenia príjmov
	Bežné príjmy celkom	**94 955 892,00**	**112 344 623,83**	**115 201 347,11**	**102,54%**
100	Daňové príjmy	65 796 700,00	64 804 507,00	67 548 298,97	**104,23%**
200	Nedaňové príjmy	9 374 324,00	12 732 987,84	12 787 130,06	**100,43%**
300	Granty a transfery	19 784 868,00	34 807 128,99	34 865 918,08	**100,17%**

Z toho: Plnenie rozpočtu bežných príjmov – RO (školy a školské zariadenia)

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% plnenia príjmov
	Bežné príjmy celkom	**1 750 850,00**	**3 144 397,37**	**2 810 688,01**	**89,39%**
200	Nedaňové príjmy	1 750 850,00	3 015 421,00	2 681 711,64	**88,93%**
300	Granty a transfery	0	128 976,37	128 976,37	**100,00%**

Kapitálové príjmy mesta a rozpočtových organizácií mesta

Kapitálové príjmy boli rozpočtované spolu s rozpočtovými organizáciami vo výške 15 788 407,17 €, v skutočnosti sa naplnili na 100,41 %.

Plnenie rozpočtu kapitálových príjmov – mesta a RO spolu

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% plnenia príjmov
	Kapitálové príjmy celkom	**11 363 951,89**	**15 788 407,17**	**15 853 342,83**	**100,41%**
200	Nedaňové príjmy	455 000,00	725 000,00	789 935,67	**108,96%**
300	Granty a transfery	10 908 951,89	15 063 407,17	15 063 407,16	**100,00%**

Z toho: Plnenie rozpočtu kapitálových príjmov – RO (školy a školské zariadenia)

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% plnenia príjmov
	Kapitálové príjmy celkom	**0**	**2 000,00**	**2 000,00**	**100%**
300	Granty a transfery	0	2 000,00	2 000,00	**100%**

Príjmové finančné operácie mesta a rozpočtových organizácií mesta

Plnenie rozpočtu príjmových finančných operácií – mesta a RO spolu

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% plnenia príjmov
	Príjmové fin. operácie celkom	**0**	**13 409 708,58**	**8 406 792,50**	**62,69%**
400	Príjmy z transakcií s FA a FP*[1]	0	7 409 708,58	6 406 792,50	**86,46%**
500	Prijaté úvery, pôžičky a NFV*[2]	0	6 000 000,00	2 000 000,00	**33,33%**

*[1] s FA a FP: s finančnými aktívami a finančnými pasívami *[2] NFV: návratné finančné výpomoci

Z toho: Plnenie rozpočtu príjmových finančných operácií – RO (školy a školské zariadenia)

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% plnenia príjmov
	Príjmové fin. operácie celkom	**0**	**0**	**0**	**0%**
400	Príjmy z transakcií s FA a FP*[1]	0	0	0	**0%**

*[1] s FA a FP: s finančnými aktívami a finančnými pasívami

7.1.2 Rozbor čerpania výdavkov za rok 2024

Celkové výdavky rozpočtu mesta Nitry, vrátane výdavkov rozpočtových organizácií a mimorozpočtových finančných zábezpek, dosiahli v roku 2024 sumu 130 078 174,69 €, čo predstavuje 91,90 % plnenie schváleného rozpočtu na výdavkovej strane. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2023 ide o pokles výdavkov o 7 627 877,49 €, teda o 5,54 %. Tento medziročný pokles naznačuje miernu konsolidáciu výdavkového rámca mesta, ktorá mohla byť ovplyvnená úsporami v niektorých oblastiach, nižšími investičnými výdavkami alebo efektívnejším hospodárením s dostupnými zdrojmi. Napriek nižšiemu objemu čerpaných výdavkov si mesto zachovalo schopnosť zabezpečiť plnenie svojich kľúčových funkcií a záväzkov voči obyvateľom, ako aj príspevkovým a rozpočtovým organizáciám.

Bežné výdavky mesta a rozpočtových organizácií mesta

Čerpanie bežných výdavkov rozpočtu (vrátane výdavkov rozpočtových organizácií) bolo v roku 2024 nižšie oproti rozpočtovanej čiastke o sumu 5 075 075,38 €, čo poukazuje na mierne šetrenie v rámci prevádzkových výdavkov. Najvýraznejšie odchýlky v čerpaní možno sledovať podľa ekonomických kategórií v nasledovných položkách:

- 610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania: čerpanie dosiahlo 99,04 % rozpočtovanej sumy, čo signalizuje stabilné personálne výdavky a len minimálnu úsporu,
- 620 - Poistné a príspevok do poisťovní: plnenie na úrovni 99,63 %, čo zodpovedá povinným odvodovým platbám bez významnej odchýlky,
- 630 - Tovary a služby: čerpanie dosiahlo 89,15 %, čo predstavuje najvýraznejší rozdiel oproti plánu a naznačuje úspory pri nákupoch materiálu, služieb a energií,
- 640 – Bežné transfery: plnenie na úrovni 97,87 %, čo odráža takmer úplné naplnenie záväzkov voči subjektom mimo rozpočtu, ako sú neziskové organizácie, školské zariadenia či občianske združenia,
- 650 – Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom 85,97 %.Prehľad o čerpaní bežných výdavkov – mesta a RO spolu.

Prehľad o čerpaní bežných výdavkov – mesta a RO spolu v €

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% čerpania výdavkov
600	**Bežné výdavky celkom**	**89 996 338,00**	**113 287 528,84**	**108 212 453,46**	**95,52%**
610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	31 892 602,00	37 459 356,26	37 098 166,95	**99,04%**
620	Poistné a príspevok do poisťovní	11 542 266,00	13 886 218,86	13 834 223,18	**99,63%**
630	Tovary a služby	27 772 105,00	37 547 028,53	33 472 149,32	**89,15%**
640	Bežné transfery	18 217 065,00	23 822 625,19	23 315 922,57	**97,87%**
650	Splácanie úrokov a ostatné platby súvisiace s úverom	572 300,00	572 300,00	491 991,44	**85,97%**

Z toho: Prehľad o čerpaní bežných výdavkov – RO (školy a školské zariadenia)

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% čerpania výdavkov
600	**Bežné výdavky celkom**	**24 833 085,00**	**35 212 051,58**	**34 280 375,64**	**97,35%**
610	Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	15 090 023,00	18 815 806,92	18 833 530,18	**100,09%**
620	Poistné a príspevok do poisťovní	5 361 689,00	6 927 758,58	6 927 311,36	**99,99%**
630	Tovary a služby	4 301 183,00	9 102 281,91	8 152 672,79	**89,57%**
640	Bežné transfery	80 190,00	366 204,17	366 861,31	**100,18%**

Kapitálové výdavky mesta a rozpočtových organizácií mesta

Výdavky kapitálového rozpočtu, vrátane výdavkov rozpočtových organizácií mesta, boli v roku 2024 čerpané vo výške 6 366 050,43 €, čo predstavuje podstatne nižšie čerpanie oproti rozpočtovaným prostriedkom. Tento stav bol spôsobený predovšetkým časovým posunom v realizácii viacerých plánovaných investičných akcií, ktoré z rôznych dôvodov – ako sú verejné obstarávania, technické prípravy, legislatívne procesy, zmeny projektovej dokumentácie alebo klimatické podmienky – nebolo možné ukončiť v plánovanom termíne.

Z tohto dôvodu sa niektoré kapitálové výdavky presúvajú do nasledujúceho rozpočtového obdobia. Čerpanie jednotlivých rozpočtových položiek kapitálového rozpočtu je podrobne uvedené v prílohách Záverečného účtu mesta, kde je možné nájsť konkrétne údaje o výdavkoch na jednotlivé investičné projekty, ako aj o ich stave realizácie k 31.12.2024.

Prehľad o čerpaní kapitálových výdavkov – mesta a RO spolu

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% čerpania výdavkov
700	**Kapitálové výdavky celkom**	**745 944,00**	**13 204 468,32**	**6 366 050,43**	**48,21%**
710	Obstarávanie kapitálových aktív	745 944,00	13 134 468,32	6 296 050,43	**47,94%**
720	Kapitálové transfery	0	70 000,00	70 000,00	**100,00%**

Z toho: Prehľad o čerpaní kapitálových výdavkov – RO (školy a školské zariadenia)

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% čerpania výdavkov
700	**Kapitálové výdavky celkom**	**0**	**481 894,94**	**481 896,71**	**100,00%**
710	Obstarávanie kapitálových aktív	0	481 894,94	481 896,71	**100,00%**

Výdavkové finančné operácie mesta a rozpočtových organizácií mesta

Výdavkové finančné operácie mesta predstavujú tok finančných prostriedkov, ktorý nesúvisí priamo s bežnými ani kapitálovými výdavkami, ale zahŕňa najmä splácanie istín úverov, návratné platby a tvorbu finančných fondov podľa schválených pravidiel hospodárenia samosprávy.

Plnenie rozpočtu výdavkových finančných operácií – mesta a RO spolu

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% čerpania výdavkov
800	**Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a pasívami**	**15 577 561,89**	**15 050 742,42**	**15 499 670,80**	**102,98%**
810	Úvery, pôžičky, návratné finančné	0	500 000,00	948 960,61	**189,79%**
820	Splácanie istín	15 577 561,89	14 550 742,42	14 550 710,19	**100,00%**

Z toho: Plnenie rozpočtu výdavkových finančných operácií – RO (školy a školské zariadenia)

Kategória	Text	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutočnosť k 31.12.2024	% čerpania výdavkov
800	**Výdavky z transakcií s finančnými aktívami a pasívami**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00%**
810	Úvery, pôžičky, návratné finančné	0,00	0,00	0,00	0,00%

7.2 Prebytok rozpočtového hospodárenia za rok 2024

Mesto Nitra hospodárilo v roku 2024 na základe schváleného rozpočtu, vrátane rozpočtov rozpočtových organizácií zriadených mestom, s rozpočtovými zdrojmi vo výške 154 382 780,94€. Celkové príjmy mesta Nitry za rok 2024, vrátane príjmov rozpočtových organizácií, dosiahli 144 109 448,74€ a celkové výdavky dosiahli 136 767 277,91€. V súlade s § 10 ods.3 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta Nitry zostavený v členení na:

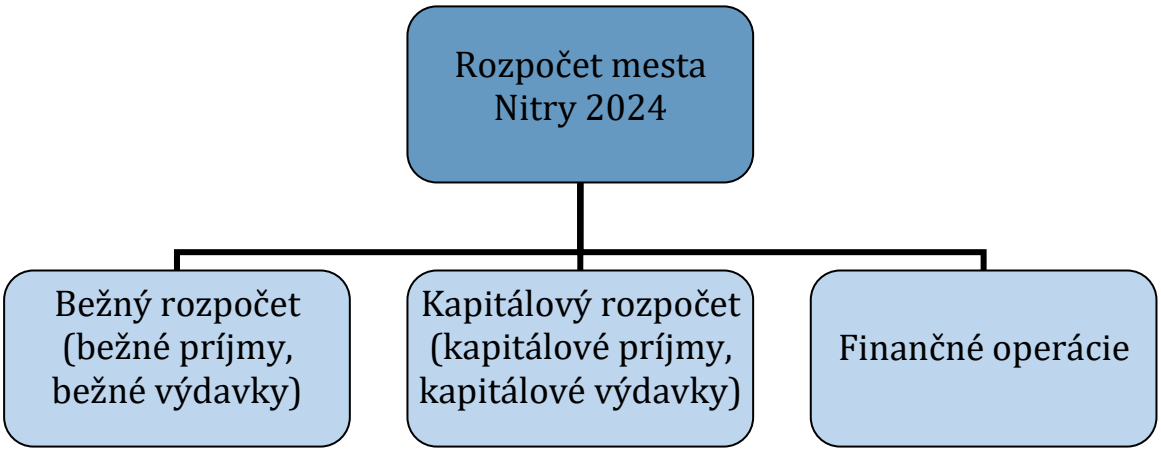

Rozpočet mesta Nitry 2024	rozpočet	skutočnosť
Bežný rozpočet		
bežné príjmy	112 344 623,83	115 201 347,11
bežné výdavky	113 287 528,84	108 212 453,46
prebytok bežného rozpočtu	**-942 905,01**	**6 988 893,65**
Kapitálový rozpočet		
kapitálové príjmy	15 788 407,17	15 853 342,83
kapitálové výdavky	13 204 468,32	6 366 050,43
schodok kapitálového rozpočtu	**2 583 938,85**	**9 487 292,40**
Finančné operácie		
príjmové finančné operácie	13 409 708,58	7 628 127,05
výdavkové finančné operácie	15 050 742,42	15 050 710,19
zostatok finančných operácií	**- 1 641 033,84**	**- 7 422 583,14**

Rozdiel medzi príjmami a výdavkami bežného a kapitálového rozpočtu:
prebytok - 16 476 186,05 €

Výsledok rozpočtového hospodárenia 9 053 602,91 €

Nevyčerpané účelové prostriedky v rozpočtovom roku 2024 v €

- nevyčerpané prostriedky zo ŠR na rodinné prídavky ÚPSVaR os. príjemca	8 410,20
- nevyčerpané prostriedky zo ŠR MPSVaR právo na prvé zamestnanie	188,92
- nevyčerpané prostriedky zo ŠR: MsÚ-MŠ (na stravu)	66 900,40
- nevyčerpaná dotácia zo ŠR na Útulok pre bezdomovcov	1 767,21
- nevyčerpaná dotácia zo ŠR na Nocľaháreň	2 811,48
- nevyčerpaná dotácia zo ŠR: MPSVaR TSP- Implea	9 643,40
- nevyčerpaná dotácia zo ŠR na predškolákov v MŠ	124 847,37
- nevyčerpaná dotácia zo ŠR: RO – normatívny preddavok pre ZŠ	89 444,00
- nevyčerpaná dotácia zo ŠR: RO - na stravu	270 071,00
- nevyčerpaná dotácia zo ŠR: RO - dopravné ZŠ	303,8
- nevyčerpané prostriedky RO – ZUŠ J. Rosinského úč. 351	20,00
- nevyčerpaná dotácia zo ŠR na projekt KC Orechov dvor	8 500,00
- nevyčerpané prostriedky z EU: Projekt : "IN - HABIT"	5 768,38
- nevyčerpané prostriedky darov od subjektov mimo VS: Nadácia EPH: „Slnečná lúka“	0,58
- nevyčerpané prostriedky: Podnikateľská činnosť MsÚ	806,76
- nevyčerpané prostriedky: Podnikateľská činnosť MsP	449,99
- nevyčerpané prostriedky za CVČ od obcí	2 124,70
- nevyčerpané prostriedky školského stravovania MsÚ - MŠ	87 089,06
- nevyčerpané prostriedky školského stravovania RO - 584	354 438,05
- nevyčerpané prostriedky darov	1 393,33
- nevyčerpané prostriedky z Fondu opráv a údržby na byty so štátnou podporou	62 247,20
- nevyčerpané prostriedky z Fondu mest. rozvoja (poplatok za miestny rozvoj)	1 293 710,00
- nevyčerpané prostriedky : Poplatok za KOaDSO	607 737,29
Spolu nevyčerpané účelové finančné prostriedky	**2 998 673,12**

Prebytok rozpočtu mesta Nitry v sume 16 476 186,05 € zistený podľa § 10 ods.3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa upravil o nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe iného osobitného predpisu podľa § 16 ods.6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách vo výške 2 998 673,12 € a takto zistený prebytok vo výške 13 477 512,93 €
bol použitý:

- na vysporiadanie zostatku finančných operácií 7 422 583,14 €
- na tvorbu peňažných fondov 6 054 929,79 €

Zostatok finančných operácií podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2024 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 7 422 583,14 €, bol vysporiadaný z prebytku rozpočtu.
Na základe uvedených skutočností navrhujeme tvorbu peňažných fondov:

- rezervného fondu vo výške 5 492 861,21 €
- fondu mobility vo výške 562 068,58 €

Výsledok hospodárenia príspevkových organizácií za rok 2024 po zdanení

Správa zariadení sociálnych služieb
Výsledok hospodárenia z hlavnej činnosti .... 430 021,23 €
Výsledok hospodárenia z podnikateľskej činnosti ..... 119,94 €

Kreatívne centrum
Výsledok hospodárenia z hlavnej činnosti .... 0,00 €
Výsledok hospodárenia z podnikateľskej činnosti ..... 0,00 €

7.3 Rozpočet na roky 2025 – 2027

Rozpočet mesta Nitry na roky 2025 – 2027 predstavuje kľúčový finančný rámec, ktorý reflektuje strategické priority samosprávy, zabezpečuje udržateľné hospodárenie a vytvára predpoklady pre ďalší rozvoj mesta v oblastiach, ako sú doprava, školstvo, životné prostredie, sociálne služby či kultúra. Tento trojročný rozpočtový výhľad zohľadňuje očakávaný vývoj ekonomických ukazovateľov, legislatívne zmeny, ako aj potreby obyvateľov, pričom sa opiera o princípy transparentnosti, efektívnosti a zodpovedného prístupu k verejným financiám.

	Skutočnosť k 31.12.2024	Rozpočet na rok 2025	Rozpočet na rok 2026	Rozpočet na rok 2027
Príjmy celkom	**139 461 482,44**	**105 234 020,00**	**105 548 340,00**	**107 520 520,00**
z toho: Bežné príjmy	112 390 659,10	99 019 430	102 970 730	104 942 910
Kapitálové príjmy	15 851 342,83	1 136 980	0	0
Finančné príjmy	8 406 792,50	2 500 000	0	0
Príjmy RO	2 812 688,01	2 577 610,00	2 577 610,00	2577610
Výdavky celkom	**130 078 174,69**	**104 026 360,00**	**105 548 340,00**	**107 520 520,00**
z toho: Bežné výdavky	73 932 077,82	71 823 168,00	72 883 158,00	73 089 038,00
Kapitálové výdavky	5 884 153,72	1 174 260	2 533 480	5 287 760
Finančné výdavky	15 499 670,80	4 202 080	3 304 850	2 316 870
Výdavky RO	34 762 272,35	26 826 852,00	26 826 852,00	26 826 852,00

Dôvodová správa k rozpočtu na roky 2025 – 2027:

Rozpočet mesta Nitry na rok 2025 je zostavený v súlade s platnými právnymi predpismi:

- zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- ústavný zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti,
- zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- nariadenie vlády č.668/2024 o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve v znení neskorších predpisov
- zákon č. 597/2004 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 329/2018 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov na skládke,
- zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2025 – 2027
- poriadok odmeňovania zamestnancov mesta Nitry v znení dodatkov 1-16.
- kolektívna zmluva uzatvorená medzi mestom Nitra a ZO OZ SLOVES pri MsÚ v Nitre v znení dodatku č.1 a 2
- rozpočtové pravidlá mesta Nitry v znení dodatku č.1-4

Zostavenie rozpočtu na rok 2025 ovplyvnili viaceré faktory, ktoré ovplyvňujú načasovanie a flexibilitu príjmov aj výdavkov mesta. Kľúčovú úlohu zohrali legislatívne zmeny spojené s prijatím Konsolidačného balíka, zmena financovania školstva a významná úprava prerozdeľovania DPFO. Okrem toho sa prejavili vplyvy v cenovej oblasti pri nákupe prác, výrobkov a služieb, ako aj vývoj cien energií, čo spolu s inflačnými tlakmi predstavovalo výzvy pre zazmluvnené investície, keďže dodávatelia uplatňujú inflačné doložky. Schválený rozpočet na rok 2025 zároveň rešpektuje záväzky obce a vyššieho územného celku v súlade s Ústavným zákonom č. 493/2011 o rozpočtovej zodpovednosti.

Zmena štruktúry príjmov a rastúce požiadavky na výdavky mesta si vyžiadali citlivé riešenie tvorby rozpočtu na rok 2025 vzhľadom na jeho vybilancovanie s dôrazom na zachovanie plnenia základných funkcií obce, minimalizáciu zaťaženia obyvateľov mesta a zabezpečenie nevyhnutných výdavkov mesta aspoň v štandardnej miere udržateľnosti.

Rozpočet mesta Nitry na rok 2025 sa riadi Pravidlami zostavovania rozpočtu mesta Nitry na rok 2025 schválené mestským zastupiteľstvom a v súlade s príslušnými právnymi predpismi a nariadeniami (zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, Rozpočtová klasifikácia).

V zmysle Čl.III ods.2) Pravidiel zostavovania rozpočtu na rok 2024 bol spracovaný materiál č. 668/2024 - Návrh východiskových ukazovateľov do Návrhu rozpočtu na rok 2025, ktorý bol predložený 15.10.2024 na rokovanie do Mestskej rady a dňa 10.10.2024 bol predložený na rokovanie Komisie pre financovanie, správu majetku a podnikateľskú činnosť, ktorá ho uznesením č.7/2024 zobrala na vedomie.
Predložený materiál obsahoval návrh príjmovej časti rozpočtu spolu so sumárnymi objemami výdavkov za jednotlivé rozpočtové kapitoly a návrh príspevkov z rozpočtu mesta príspevkovým organizáciám. Východiskovými ukazovateľmi boli návrh príjmovej časti rozpočtu, návrh výdavkov zo základných, štandardných a ostatných požiadaviek rozpočtu s navrhovanými objemami výdavkov pre jednotlivé rozpočtové kapitoly a limitu príspevku pre príspevkové organizácie zriadené mestom. Zároveň obsahoval informácie ohľadom ďalších možných scenárov tvorby rozpočtu pre rok 2025.
Návrh viacročného rozpočtu mesta Nitry na roky 2025 – 2027 schválilo Mestské zastupiteľstvo v Nitre v znení pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov dňa 12.12.2024 uznesením č. 486/2024-MZ.

Rozpočet na rok 2025 je spracovaný v zmysle platnej rozpočtovej klasifikácie vydanej MF SR, ktorá je pre obce záväzná. Rozpočtová klasifikácia obsahuje ekonomickú klasifikáciu a programovú štruktúru mesta. Programová štruktúra umožňuje sledovanie výdavkov podľa ich účelu a ekonomická klasifikácia triedi príjmy a výdavky na kategórie, položky a podpoložky. Príjmy a výdavky rozpočtu sú členené na bežné, kapitálové a finančné operácie. V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sú obce povinné zostavovať rozpočet vnútorne členený na:

a) bežné príjmy a bežné výdavky (t.j. bežný rozpočet)
b) kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (t.j. kapitálový rozpočet)
c) finančné operácie

8. Informácia o vývoji mesta z pohľadu účtovníctva

8.1 Za materskú účtovnú jednotku (Mesto Nitra)

8.1.1 Majetok

AKTÍVA – údaje Netto	Stav v € k 31.12.2024	Stav v € k 31.12.2023
Majetok spolu	**273 280 660,59**	**269 070 992,47**
Neobežný majetok spolu	**219 899 415,57**	**220 355 988,26**
Dlhodobý nehmotný majetok	515 791,99	483 040,73
Dlhodobý hmotný majetok	190 018 518,72	191 007 842,67
Dlhodobý finančný majetok	29 365 104,86	28 865 104,86
Obežný majetok spolu	**53 319 011,08**	**48 681 805,07**
Zásoby	195 519,31	227 462,82
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	32 791 893,62	32 429 210,81
Dlhodobé pohľadávky	5 095,96	5 095,96
Krátkodobé pohľadávky	5 118 080,44	4 859 691,72
Finančné účty	15 208 421,75	11 160 343,76
Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	0	0
Časové rozlíšenie	**62 233,94**	**33 199,14**

8.1.2 Zdroje krytia

PASÍVA	Stav v € k 31.12.2024	Stav v € k 31.12.2023
Vlastné imanie a záväzky spolu	**273 280 660,59**	**269 070 992,47**
Vlastné imanie	189 815 071,09	188 247 575,39
Oceňovacie rozdiely	0	0
Fondy	0	0
Výsledok hospodárenia	**189 815 071,09**	**188 247 575,39**
Záväzky	30 242 728,90	41 376 815,82
Rezervy	2 377 864,29	1 247 906,05
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	619 755,52	876 250,71
Dlhodobé záväzky	6 482 773,08	6 807 827,82
Krátkodobé záväzky	4 662 324,01	4 188 625,60
Bankové úvery a výpomoci	16 100 012,00	28 256 205,64
Časové rozlíšenie	**53 222 860,60**	**39 446 601,26**

8.1.3 Pohľadávky

Pohľadávky	Zostatok v € k 31.12.2024	Zostatok v € k 31.12.2023
Pohľadávky v lehote splatnosti	961 891,08	669 766,19
Pohľadávky po lehote splatnosti	7 377 106,48	7 680 447,17

8.1.4 Záväzky

Záväzky	Zostatok v € k 31.12.2024	Zostatok v € k 31.12.2023
Záväzky v lehote splatnosti	11 142 956,46	10 913 399,30
Záväzky po lehote splatnosti	2 140,63	83 054,12

8.2 Za konsolidovaný celok mesta Nitry

8.2.1 Majetok konsolidovaného celku

AKTÍVA – údaje Netto	Stav v € k 31.12.2024	Stav v € k 31.12.2023
Majetok spolu	**325 182 408,36**	**321 715 777,59**
Neobežný majetok spolu	**289 767 512,98**	**288 801 852,99**
Dlhodobý nehmotný majetok	1 466 979,60	1 428 256,34
Dlhodobý hmotný majetok	271 900 956,10	270 974 019,37
Dlhodobý finančný majetok	16 399 577,28	16 399 577,28
Obežný majetok spolu	**35 154 664,73**	**32 708 466,55**
Zásoby	320 969,87	345 689,66
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	0	0
Dlhodobé pohľadávky	169 712,96	109 697,96
Krátkodobé pohľadávky	10 442 610,30	11 375 301,94
Finančné účty	24 221 371,60	20 877 776,99
Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	**0**	**0**
Časové rozlíšenie	**260 230,65**	**205 458,05**

8.2.2 Zdroje krytia konsolidovaného celku

PASÍVA	Stav v € k 31.12.2024	Stav v € k 31.12.2023
Vlastné imanie a záväzky spolu	**321 715 777,59**	**297 901 275,07**
Vlastné imanie	**201 429 784,41**	**196 324 739,48**
Oceňovacie rozdiely	0	0
Fondy	0	0
Výsledok hospodárenia	194 030 367,50	189 444 421,71
Podiely iných účt. jednotiek	7 399 416,91	6 880 317,77
Záväzky	**74 580 454,68**	**64 028 735,36**
Rezervy	4 408 626,05	3 280 179,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	890 628,85	621 700,28
Dlhodobé záväzky	7 026 012,47	7 300 456,76
Krátkodobé záväzky	16 287 488,67	15 394 235,58
Bankové úvery a výpomoci	45 967 698,64	37 432 163,74
Časové rozlíšenie	**45 705 538,50**	**37 547 800,23**

8.2.3 Pohľadávky konsolidovaného celku

Pohľadávky	Zostatok v € k 31.12.2024	Zostatok v € k 31.12.2023
Pohľadávky v lehote splatnosti	11 375 298,40	11 913 629,47
Pohľadávky po lehote splatnosti	7 374 513,28	7 358 102,70

8.2.4 Záväzky konsolidovaného celku

Záväzky	Zostatok v € k 31.12.2024	Zostatok v € k 31.12.2023
Záväzky v lehote splatnosti	21 904 114,79	23 214 771,73
Záväzky po lehote splatnosti	17 280,34	98 729,41

9. Hospodársky výsledok za rok 2024 - vývoj nákladov a výnosov

Rok 2024 priniesol množstvo ekonomických výziev aj príležitostí, ktoré sa odrazili v celkovom hospodárskom výsledku spoločnosti. Sledovanie vývoja nákladov a výnosov predstavuje dôležitý nástroj na vyhodnotenie finančnej stability a výkonnosti hospodárenia. V tejto kapitole analyzujeme hospodársky výsledok za rok 2024 so zreteľom na vývoj nákladových a výnosových položiek za materskú účtovnú jednu a za konsolidovaný celok.

9.1. Za materskú účtovnú jednotku (Mesto Nitra)

Materská účtovná jednotka mesta Nitry dosiahla v roku 2024 kladný hospodársky výsledok po zdanení vo výške 1,69 mil. €, čo je pokles oproti predchádzajúcemu roku. Tento vývoj bol ovplyvnený miernym nárastom celkových nákladov na 92,94 mil. €, pričom najvýraznejšie rástli osobné náklady a výdavky na služby. Naopak, významne klesli spotrebované nákupy a finančné náklady, čo prispelo k tlmeniu rastu výdavkov. Na strane výnosov zaznamenala materská účtovná jednotka sumu 94,68 mil. €, čo predstavuje mierny medziročný pokles. Najväčší podiel na príjmoch tvorili daňové výnosy, ktoré zaznamenali rast, zatiaľ čo výnosy z transferov a ostatné výnosy klesli. Kapitola sa ďalej venuje detailnej analýze týchto položiek a ich vplyvu na celkový výsledok hospodárenia.

Názov	Skutočnosť v € k 31.12.2024	Skutočnosť v € k 31.12.2023
Náklady		
50 – Spotrebované nákupy	5 327 386,27	7 800 495,93
51 – Služby	16 143 034,05	14 079 055,74
52 – Osobné náklady	26 163 475,37	23 832 311,57
53 – Dane a poplatky	518 597,94	483 063,69
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	4 423 582,30	6 062 824,33
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	11 477 940,47	10 697 917,51
56 – Finančné náklady	519 169,07	3 958 463,80
57 – Mimoriadne náklady	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	28 370 386,93	25 070 095,82
Súčet účtové skupiny 50-58	**92 943 572,40**	**91 984 228,43**
Výnosy		
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	3 275 202,47	3 068 616,69
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0	0
62 – Aktivácia	3978,05	0
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	68 345 348,94	66 314 922,97
64 – Ostatné výnosy	5 634 980,30	7 370 276,33
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	1 755 584,38	1 962 145,44
66 – Finančné výnosy	974 136,96	335 785,37
67 – Mimoriadne výnosy	0	0
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	14 687 034,53	16 967 588,01
Súčet účtová trieda 6	94 676 265,63	96 019 334,81
Výsledok hospodárenia pred zdanením	**1 732 693,23**	**4 035 106,38**
59 – Dane z príjmov	43 732,54	20 692,33
Výsledok hospodárenia po zdanení / + kladný VH, - záporný VH /	**1 688 960,69**	**4 014 414,05**

9.2 Za konsolidovaný celok mesta Nitry

Hospodárenie konsolidovaného celku mesta Nitry v roku 2024 odráža kombináciu externých ekonomických podmienok, interných rozpočtových rozhodnutí a dlhodobého plánovania verejných financií. Vývoj nákladov a výnosov v rámci skupiny subjektov zriadených mestom, ako aj samotného mesta, dokumentuje celkové smerovanie hospodárskej politiky samosprávy, jej schopnosť reagovať na aktuálne výzvy a zabezpečiť stabilitu verejných služieb. V tejto kapitole je podrobne analyzovaný vývoj nákladových a výnosových položiek za rok 2024 v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2023. Z údajov vyplýva, že celkové náklady konsolidovaného celku dosiahli 147,63 mil. €, čo predstavuje mierny nárast oproti roku 2023. Najvýznamnejší medziročný nárast bol zaznamenaný v oblasti osobných nákladov (nárast o vyše 6,6 mil. €) a služieb, čo poukazuje na rast cien práce a širší rozsah poskytovaných činností.

Na strane výnosov dosiahol konsolidovaný celok výnosy vo výške 151,17 mil. €, čo je porovnateľné s rokom 2023. Významným zdrojom príjmov ostávajú daňové a colné výnosy, ako aj transfery a rozpočtové príjmy, ktoré spolu predstavujú viac než dve tretiny celkových výnosov.

Výsledok hospodárenia po zdanení dosiahol v roku 2024 kladnú hodnotu 2,91 mil. €, čo je síce menej než v predchádzajúcom roku avšak stále svedčí o udržaní pozitívneho salda napriek rastúcim výdavkom. V ďalších častiach kapitoly sa podrobne rozoberajú hlavné nákladové a výnosové zložky s dôrazom na ich medziročný vývoj, štruktúru a vplyv na celkový hospodársky výsledok.

Názov	Skutočnosť v € k 31.12.2024	Skutočnosť v € k 31.12.2023
Náklady		
50 – Spotrebované nákupy	26 363 139,48	31 043 191,52
51 – Služby	16 051 277,25	13 636 455,66
52 – Osobné náklady	65 823 599,37	59 198 248,50
53 – Dane a poplatky	583 275,32	534 419,27
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	7 476 437,64	10 291 660,00
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	16 735 224,56	15 407 341,98
56 – Finančné náklady	1 003 814,59	4 526 335,69
57 – Mimoriadne náklady	0	0
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	13 595 602,09	10 514 935,31
Súčet účtové skupiny 50-58	147 632 370,30	145 152 587,93
Výnosy		
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	35 800 441,17	37 251 671,73
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	7026	9554
62 – Aktivácia	108480	92222,87
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	68 092 202,63	66 092 237,01
64 – Ostatné výnosy	6 728 645,79	8 623 765,70
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	1 761 743,38	1 962 145,44
66 – Finančné výnosy	375 600,91	161 891,69
67 – Mimoriadne výnosy	0	0
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	38 291 541,25	36 861 978,68
Súčet účtová trieda 6	151 165 681,13	151 055 467,12
Výsledok hospodárenia pred zdanením	**3 533 310,83**	**5 902 879,19**
59 – Dane z príjmov	618 906,30	267 748,72
Výsledok hospodárenia po zdanení / + kladný VH, - záporný VH /	**2 914 404,53**	**5 635 130,47**

10. Ostatné významné skutočnosti vplývajúce na hospodárenie a činnosť obce

10.1 Prijaté granty a transfery

Prehľad vybraných transferov na bežné výdavky za rok 2024:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých transferov v €
RÚŠS v Nitre	Transfer zo ŠR na prenesené kompetencie školstvo	17 714 824,00
MV SR	Príspevok za ubytovanie odídencom - Humanitárna pomoc	2 691 180,00
ÚPSVaR	Zo ŠR na stravu pre ZŠ	2 133 382,00
MPSVaR SR	Transfer zo ŠR na Zariadenie sociálnych služieb	1 279 584,00
MŠVVaM SR	Podpora integrácie pre žiakov z Ukrajiny	1 154 978,00
NIVaM	Projekt POP	916 259,86
MŠVVaM SR	Transfer na výchovu a vzdelávanie pre deti MŠ	797 956,00
RÚŠS v Nitre	Zo ŠR na asistenta učiteľa	385 174,00
RÚŠS v Nitre	Zo ŠR na stravu pre MŠ	220 889,20
RÚŠS v Nitre	Transfer zo ŠR na matriku	155 819,69

Prehľad vybraných kapitálových transferov poskytnutých mestu v roku 2024 :

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých transferov v €
MD SR	Dotácia Projekt: Cyklotrasa Vodná - Zelokvet v Nitre - Plán Obnovy	397 171,95
Centrum Slniečko w.o.	Dotácia projekt Rekonštrukcia budovy Biovetská - projekt Slniečko	226 805,58
MPSVaR SR	Dotácia - na nákup osobného vozidla na podporu rozvoja sociálnych služieb	11 000,00
NSK	Dotácia NSK - Interaktívno-edukatívne prvky o Nitre	5 000,00

10.2 Poskytnuté dotácie

10.2.1 Kultúra

Poskytnuté dotácie za rok 2024 – kultúra a kreatívny priemysel

p. č.	Organizácia	Názov projektu	Dotácia v €
1	Asociácia Divadelná Nitra	Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2024 NOVÝ POHĽAD / NEW VIEW	**6 950,00**
2	Double Head Music	Labyrint fest 2024	**4 950,00**
3	BerCash s.r.o.	Svätourbanské zoborské slávnosti 2024	**4 950,00**
4	OZ Rosinček	Cyklus koncertov súčasnej slovenskej hudby „Arte Musica"	**4 950,00**
5	Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	Nitrianske univerzitné dni	**4 950,00**
6	Umenie a spoločnosť	Predstavenia Nového divadla pre všetkých Nitranov - deti, mládež aj dospelých	**4 950,00**
7	dobový spolok SATYROS	Historické podujatia v Nitre - Pribinova Nitrawa 2024 a Kniežacie dni 2024	**4 950,00**
8	Krajské osvetové stredisko v Nitre	FAD 2024 - 10. ročník Festivalu Amatérskeho Divadla	**4 950,00**
9	ARS ORGANI	ARS ORGANI NITRA 2024 - 16. ročník medzinárodného organového festivalu	**3 950,00**
10	Priatelia starého divadla	Gašpariáda 2024; 11. Nitránska verklikáreň; Dvorček; Oživené kulturáky	**3 950,00**
11	BUBNOVÁ SHOW	CAMPANA FEST 2024	**4 000,00**
12	TRIPTYCH	Hidepark 2024	**3 400,00**
13	Konfrontácie	Konfrontácie - festival umení s medzinárodnou účasťou / 21. ročník	**3 000,00**
14	A Cafe s.r.o.	Kultúra pre všetkých 2024	**2 500,00**
15	Nitriansky horský spolok	Festival o horách a cestovaní "Vysoké hory Nitra 2024" - 17.ročník	**2 300,00**
16	Pianistan	Bielo-čierny koncert pod nitrianskym nebom	**2 000,00**
17	NR94901	Chrenová žije 2024	**2 000,00**
18	Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	Medokvet 2024	**2 000,00**
19	Združenie architektov Nitry /ZAN/	Deň Architektúry v Nitre	**1 600,00**
20	Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum	Medzinárodný filmový festival Agrofilm 40. ročník	**1 500,00**
21	Nitrianska galéria	Leto na Samovej č.1 - 3. ročník	**1 500,00**
22	Kníhkupectvo a antikvariát Pod Vŕškom s.r.o.	Literatúra z police do Kupeckej ulice	**1 500,00**
23	Katarína Mareková Kožená - SEKÁČ	Sedemdesiat sukieň mala	**1 500,00**
24	LAWLESS, s.r.o.	FATANGO 2024	**1 500,00**
25	Občianske združenie "Pre Dražovce"	"Dražovce potrebujú oživiť spoločenskými aktivitami"	**1 500,00**
26	Castellum, n.o.	Leto na nitrianskom hrade 2024	**1 500,00**
27	KKBK	Vanlife Meet festival 2024	**1 200,00**
28	Nitrafiesta	Nitrafiesta podujatia - kultúra 2024	**1 000,00**
29	Alej na Prameni	V Aleji na Prameni žijeme kultúrou	**1 000,00**
30	Občianske združenie Zobor	Svätoplukovo kráľovstvo ožíva - XV. ročník	**1 000,00**
31	Zoborský skrášľovací spolok	Kultúrne koncertné podujatie	**1 000,00**
32	Matica slovenská	Janíkovská studnica tradícií	**1 000,00**
33	Asociácia pre mládež, vedu a techniku	Nitra Model 2024	**1 000,00**
34	Krajská knižnica Karola Kmeťka v Nitre	Literárna Nitra 2024 - Spoznajme tvorbu regionálnych autorov	**800,00**
35	Zväz slovenských filatelistov	OSOBNOSTI SLOVENSKA A NITRY NA ZNÁMKACH 2024.(Nitriansky obyvateľ, župan, literát - Janko Jesenský a ďalšie osobnosti - k ich jubileu 2024 na poštovej známke)	**700,00**
36	Nitriansky hudobný spolok - miešaný spevácky zbor LIPKA	Propagácia a reprezentácia mesta Nitra	**500,00**
37	NITRIANSKA KRÁĽOVSKÁ VÍNNA CESTA	19. Podzoborské vinobranie	**500,00**
38	Rocková škola	Rocková škola - Hudobný dom 2024	**500,00**
39	Tradícia - Združenie priateľov kultúrnych tradícií Dražoviec	Sviatok nového chleba 2024	**491,40**
40	Centrum pre rodinu-Nitra	DEŇ RODINY 2024 - 16. ročník	**1 000,00**
	SPOLU		**94 491,40**

Poskytnuté dotácie za rok 2024 - kultúrne pamiatky a pamätihodnosti:

p. č.	Organizácia	Názov projektu	Dotácia v €
1	Stavex Nitra, spol.s.r.o.	Obnova polyfunkčného domu na Štefánikovej ulici č. 20/35 v Nitre	9 500,00
2	SVB FARSKÁ	"Remeselno - umelecká obnova pivničných okien" na základe uzn.č.141/2024-MZ zo dňa 18.4.2024	9 000,00
	SPOLU		**18 500,00**

10.2.2 Šport

Poskytnuté dotácie za rok 2024 – strategické športy:

p. č.	Organizácia	Dotácia v €
1	HK Nitra	176 464,00
2	ŠOG - Atletika	73 360,00
3	TJ Stavbár	30 621,80
4	Box Club Stavbár	28 862,00
	SPOLU	**309 307,80**

Poskytnuté dotácie za rok 2024 – ostatné športy:

p. č.	Organizácia	Dotácia v €
1	BKM Junior UKF	13 258,00
2	BKM SPU	19 151,00
3	FK Nitra	12 522,00
4	FK Janíkovce	5 156,00
5	ŠK Slávia SPU DFA	3 683,00
6	TJ Slovan Chrenová	5 892,00
7	Nitra knights	1 473,00
8	Korfbalový Klub SPU	921,00
9	VK Slávia SPU	10 312,00
10	Latus o.z.	2 946,00
11	ŠK Nitra Dolné Krškany	5 156,00
12	OZ H3K (AC Nitra)	5 156,00
13	ZŠK UKF Nitra	20 624,00
14	HBK Nitrianski rytieri	25 411,00
15	Gymgol	6 512,00
16	Zápasnícky klub Corgoň	10 018,00
17	TK Slávia SPU	5 176,00
18	Dart Club Nitra	223,00
19	Nitriansky šachový klub	612,00
20	ŠOG Stolný tenis	3 061,00
21	ŠK Delfín	6 233,00
22	ŠK Karate kachi	14 025,00
23	BK Nitra	501,00
24	ŠK Farmex	18 533,00
25	Tornado Team Nitra	390,00
26	Tornado karate Team	4 014,50
27	Pro Box Team	1 670,00
28	Klub šport. aerobiku	1 280,00
29	ŠK Topoľčianky	8 459,00
30	O.z. Tenisová akadémia skalka	1 002,00
31	KK Imperium	2 337,00
32	TJ AC Nitra	18 032,00
33	House of Dance	2 226,00
34	ŠOG Moderná Gymnastika	9 684,00
35	Plavecký klub ŠOG	3 005,00
36	KST Ralsit	1 280,00
	SPOLU	**249 934,50**

Poskytnuté dotácie za rok 2024 - športové podujatia

p. č.	Organizácia	Dotácia v €
1	Box Club Stavbár Nitra	1 065,00
2	OTI Slovakia	852,00
3	Mestská organizácia č. 1 Jednoty dôchodcov	958,00
4	Top sport team	532,00
5	ŠK Topoľčianky	1 410,00
6	O.z. Kškany 2020	532,00
7	Nitrawa	1 278,00
8	ŠOG - Moderná gymnastika	1 278,00
9	GymGol klub	1 171,00
10	TJ AC Nitra	704,00
11	BKM JUNIOR UKF Nitra	958,00
12	Panda fight club	986,00
13	Klub športového aerobiku	1044,95
14	House od Dance	1 278,00
15	VK Slávia SPU	811,00
16	Zápasnícky klub Corgoň Nitra	1 410,00
17	Tenisová akadémia skalka	563,00
18	O.z. Šťastné deti	1 228,00
19	Športový klub ELITE Nitra	704,00
20	Korfbalový klub SPU Nitra	1 278,00
21	Nitriansky šachový klub Nitra	1039,47
22	OZ Ľadové medvede spod Zobora	486,00
23	TK Slávia SPU Nitra	360,00
24	ZŠK UKF Nitra	1 197,00
25	BKM SPU	1 057,00
26	NiHbo	423,00
27	Olympijský klub regiónu Nitra	745,00
28	O.z. Latus	704,00
29	Pavúčik sport team	745,00
30	Nitra Knights	423,00
31	ŠOK	532,00
32	O.z. Ha3K	704,00
33	BK Nitra	958,00
34	Fifa league	282,00
35	Čakanka o.z.	745,00
36	TJ Stavbár	852,00
37	Tanečná škola Nexum o.z.	750,00
38	Plavecký klub ŠOG	704,00
	SPOLU	**32 747,42**

Poskytnuté dotácie za rok 2024 - telesne postihnutí športovci

p. č.	Organizácia	Dotácia v €
1	Pod Borinkou o.z.	1 000,00
2	SCORPIONI	1 000,00
3	Arabeska	2 000,00
	SPOLU	**4 000,00**

Poskytnuté dotácie za rok 2024 – ostatné

p. č.	Organizácia	Dotácia v €
1	Slovenská volejbalová federácia	3 000,00
2	ZŠK UKF Nitra	12 000,00
3	FC Nitra Deti a mládež o.z.	10 000,00
4	TJ Slovan Chrenová	5 000,00
5	Nitra Knights	5 000,00
6	HK Nitra s.r.o.	50 000,00
	SPOLU	**85 000,00**

10.2.3 Sociálna oblasť a podpora verejného zdravia

Poskytnuté dotácie za rok 2024 - sociálna oblasť a podpora verejného zdravia

p. č.	Organizácia	Názov projektu	Dotácia v €
1	Slovenská poľnohospodárska univerzita, Nitra	Medzigeneračná letná univerzita	3 000,00
2	Centrum pre rodinu, Nitra	Vitamíny pre rodiny	1 500,00
3	Centrum Slniečko, n.o.,Nitra	Prevenciou v boji proti násiliu	8 360,00
4	EFFETA – stredisko Sv. Františka Saleského, Nitra	VIAC PRE DETI so zdravotným znevýhodnením	1 603,00
5	Ipčko, Bratislava	(NE)VYPOČUTÍ mladí ľudia v bezpečnom prostredí ID KLUBU v Nitre	6 000,00
6	Komunitné centrum, Nitra	Tretí vek dobrovoľníctva pokračuje	3 500 ,00
7	Správa zariadení sociálnych služieb, Nitra	Harmónia tela a duše : aktívny senior	4 000,00
8	Únia nevidiacich a slabozrakých, Bratislava	Rýchlo a bezpečne	1 500,00
9	VERUM Centrum, Nitra	Akadémia VERUM Centrum	1 000,00
10	Lucky baby o.z., Moravany nad Váhom	Aktivizácia seniorov pomocou mentálnej aritmetiky	3 000,00
11	Nitrianska galéria, Nitra	Tvoriť môže každý!	1 302,00
12	Spojená katolícka škola, Nitra	Podaj Pomocnú Ruku 2024	662,87
13	ŠOK, Nitra	Klokočinské rodinné dni	1 150,00
14	Združenie STORM, Nitra	KROK VPRED – pragmatický prístup k obyvateľom	18 625,00
15	Spoločnosť nápomocná autistom – SPONA, Nitra	Intervencia s asistenciou zvierat pre osoby s poruchami autistického spektra	796,00
	SPOLU		**55 998,87**

Poskytnuté transfery

p. č.	Organizácia	Transfer v €
1	Budúcnosť n.o.	15 000,00
2	Budúcnosť n.o. (energie)	2 531,24
3	Diecézna charita Nitra	5 000,00
4	Diecézna charita Nitra (Hospic)	40 000,00
5	EFFETA – Stredisko sv. Františka Saleského	5 000,00
6	Jednota dôchodcov na Slovensku- Okresná organizácia Nitra	6 275,00
7	Klub rodičov autistických detí (energie)	1 564,24
8	Centrum Slniečko	5 000,00
9	Centrum Slniečko	10 000,00
10	STORM Nitra (CIRKUS)	7 000,00
11	STORM Nitra	19 400,00
12	Úsmev ako dar (energie)	1 271,49
13	Územné centrum Nitra UC-4 (Združenie kresťanských seniorov Slovenska)	2 160,00
14	Slovenský červený kríž, územný spolok Topoľčany	605,00
15	Slovenský červený kríž, územný spolok Topoľčany	460,00
16	Občianske združenie Zoborský spolok záhradkárov Nitra)	520,00
17	Zväz vojakov SR- klub Nitra - Zobor	265,00
	SPOLU	**122 051,97**

10.2.4 Podpora a rozvoj cestovného ruchu v Nitre

Poskytnuté dotácie za rok 2024 - podpora a rozvoj cestovného ruchu v Nitre

p. č.	Organizácia	Dotácia v €
1	Zoborské včely o.z.	1 000,00
2	Nitrafiesta o.z.	1 000,00
3	Zoborský skrášľovací spolok	1 100,00
4	OZ „ Pre Dražovce“	1 400,00
5	Slovenský kosecký spolok	1 000,00
6	Základná organizácia Slovenského zväzu včelárov Nitra	1 700,00
7	BerCash s.r.o.	800,00
8	Súkromná škola umeleckého priemyslu	1 000,00
9	Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre	1 000,00
	SPOLU	**10 000,00**

10.2.5 Ďalšie transfery a dotácie poskytnuté z rozpočtu mesta

p. č.	Organizácia	Transfer v €
1	Mestská verejná doprava - TD Transport s.r.o.	7 770 820,57
2	TD Transport s.r.o.- zúčtovanie - MHD	198 287,40
3	Regionálne centrum Sloboda zvierat - Podpora útulku pre psov	3 900,00
4	Transfer SZSS na činnosť z rozpočtu mesta	2 716 483,00
5	HK Nitra - refinancovanie opodstatnene vynaložených nákladov	200 000,00
6	Transfer NI - na vykrytie nákladov spojených s prevádzkou/ FŠ,ČFK , TJ AC, rekonš. ZH /	489 000,00
7	Nitrianska komunitná nadácia - transfer	15 000,00
8	SPU Nitra - na prevádzku botanickej záhrady	2 000,00
9	NKS s.r.o. - na prevádzku kompostárne	240 000,00
10	Cirkevným školám	1 037 661,00
11	Súkromným školám	2 498 149,00
12	Transfer z rozpočtu mesta - Službyt	790 529,53
13	Transfer pre Diecéznu charitu na nízkoprahové denné centrum	50 500,00
14	Transfer pre neverejných poskytovateľov -/ opatrovat.služba/	353 762,90
15	Transfer – Nitrianske centrum dobrovoľníctva	20 000,00
16	Grantový program "EKO ďalej 2024"	16 472,64
	SPOLU	**16 402 566,04**

Kompletný zoznam výdavkov mesta na dotácie a transfery je zverejnený v Záverečnom účte mesta Nitry za rok 2024.

10.3 Prostriedky z darov

POČIATOČNÝ STAV K 1.1.2024..... 7 234,45 €
STAV K 31.12.2024..... 1 393,33 €

PRÍJMY

p. č.	Subjekt	Príjmy v €
1	Dar Gefco Slovakia	650,00
2	Dar Uniqa Group Service Center Slovakia, spol. s r.o.	10 000,00
3	Dar Grupo Antolin Bratislava	650,00
4	Dar MMCITE	500,00
5	Dar Taipei Representative Office, Bratislava	856,50
	Príjmy spolu	**12 656,50**

VÝDAVKY

p. č.	Subjekt	Výdavky v €
1	Jaroslav Stojka - realiz. hud.-vzdel. programu pre žiakov ZŠ	2 995,20
2	Jaroslav Stojka - realiz. hud.-vzdel. programu pre žiakov ZŠ	998,40
3	Jaroslav Stojka - realiz. hud.-vzdel. programu pre žiakov ZŠ	1 747,20
4	Jaroslav Stojka - realiz. hud.-vzdel. programu pre žiakov ZŠ	1 081,60
5	TD Transport,Nitra - rozšírenie obsluhy MHD v Strateg. parku	7 150,00
6	DJ Davis - prenájom stanu Otvorenie parku na Sihoti	475,20
7	Jaroslav Stojka - realiz. hud.-vzdel. programu pre žiakov ZŠ	1 747,20
8	Sanita a technika s.r.o.- mobilná toaleta Koncert detí MRK na Kalvárii	144,00
9	Blahová Monika - materiálne zabezpečenie Koncert detí MRK na Kalvárii	458,12
10	OZ Rómska umelecká agenúra - moderátorské služby Koncert detí MRK na Kalvárii	200,00
11	Svet atrakcií - penová párty Koncert detí MRK na Kalvárii	540,00
12	Dobrovoľný hasičský zbor Nitra - odborný hasičský dohľad Koncert detí MRK na Kalvárii	48,00
13	Červeňanská Naďa, V.Zálužie - zdravotnícky dohľad Koncert detí MRK na Kalvárii	28,00
14	Révayová Simona, Jelšovce - zdravotnícky dohľad Koncert detí MRK na Kalvárii	28,00
15	Paukejová Elena PhDr., Nitra - technický materiál MŠ Alexyho Koncert detí MRK na Kalvárii	856,50
	Výdavky spolu	**18 497,42**

10.4 Významné investičné akcie

V roku 2024 pokračovalo mesto Nitra v systematickej realizácii investičných projektov zameraných na zlepšenie kvality života obyvateľov, obnovu a modernizáciu mestských objektov a verejného priestoru, ako aj na zvýšenie bezpečnosti v doprave. Investičná činnosť sa sústredila na nové stavby, rozsiahle rekonštrukcie, opravy a modernizačné zásahy, pričom viaceré projekty boli spolufinancované z externých, najmä európskych a nórskych zdrojov.

Prioritou mesta bolo zlepšovanie technického stavu infraštruktúry, podpora školských a sociálnych zariadení, riešenie statickej dopravy a zvyšovanie bezpečnosti chodcov. Dôležité miesto mali aj investície do historických objektov a verejných budov, kde sa kládol dôraz na citlivú obnovu a zachovanie kultúrnej hodnoty.

V roku 2024 bolo úspešne ukončených viac ako 20 významných investičných akcií. Realizácia prebiehala v súlade s plánom a rozpočtom mesta, pričom viacero projektov nadväzovalo na dlhodobejšie investičné zámery a stratégie rozvoja mesta. Vďaka tomu sa podarilo zlepšiť funkčnosť mestského prostredia, komfort obyvateľov a zvýšiť celkovú atraktivitu Nitry ako moderného a dobre spravovaného sídla.

REALIZÁCIA NOVÝCH STAVIEB

VO Stará Jarocká – zrealizované 10/2024
Osvetlenie priechodu pre chodcov Nábrežie Mládeže pri ZŠ-zrealizované 06/2024
Osvetlenie priechodu pre chodcov Tr. A. Hlinku č.51 – zrealizované 06/2024

OPRAVY, REKONŠTRUKCIE A MODERNIZÁCIE, OBNOVY

Bočná ulica – zrealizované 09/2024
Úprava parkovacích státí ul. Škultétyho Nitra-zrealizované 07/2024
Obnova Mestskej Tržnice - výroba a montáž historických replík pôvodných okien-zrealizované 06/2024
Obnova Mestskej tržnice odvodnenie atmosferickej vody a kanalizácie-zrealizované 07/2024
Rázcestie schodisko na hrad-zrealizované 11/2024
Rekonštrukcia sociálnych zariadení MsP-zrealizované 08/2024
Úprava autobusových zastávok a prechod pre chodcov na ceste II/562-Cabajská ul., Nitra-zrealizované 12/2024
ZŠ Topoľová - rekonštrukcia kuchyne-zrealizované 08/2024
Predĺženie pešej zóny 1. etapa – zrealizované 07/2024
Kanalizačná prípojka pre jestvujúcu kaviareň Starý park, p.č. 158/3, k.ú. Nitra – zrealizované 12/2024
MŠ 12+DJ 35 Na Hôrke 30/A, Nitra – Diely (centrum voľného času)-zrealizované 08/2024
Bezpečné priechody - Výstavná3, Fatranská Lidl, Tr. A. Hlinku-Cintorín-zrealizované 12/2024
Obnova prístupovej komunikácie k MŠ Dobšinského – zrealizované 10/2024
Rekonštrukcia Dvorčanská 63-protipožiarne zabezpečenie objektu – zrealizované 10/2024
Stavebné úpravy SZSS ul. Jánskeho 7 – zrealizované 10/2024
Asanácia budovy Fabrická – dokončenie-zrealizované 03/2024
Parkovacie miesta + komunikácia Wilsonovo nábrežie 2-4 – PRESUN-zrealizované12/2023 01/2024
Projekty NFP
Rekonštrukcia budovy Biovetská - projekt so Slniečko NO (Nórske fondy)-zrealizované 04/2024
ZŠ Tulipánová - Pavilón 3 (plán obnovy) -zrealizované 07/2024

10.5 Predpokladaný budúci vývoj

V Meste Nitra veríme, že silné a prosperujúce mesto je založené na pevnom základe, ktorý zabezpečuje dlhodobú udržateľnosť a kvalitu života pre všetkých obyvateľov. Preto sme identifikovali päť kľúčových pilierov, ktoré tvoria jadro našej politiky a projektov:

Odolnosť, Bezpečnosť, Inklúzia, Estetika a **Udržateľnosť (OBIEU).** Každý z týchto pilierov je nevyhnutný pre vytváranie prostredia, ktoré je schopné čeliť výzvam, poskytovať bezpečnosť a pohodu, začleňovať všetkých členov spoločnosti, esteticky obohacovať náš priestor a udržiavať naše zdroje pre budúce generácie. Týmto spôsobom chceme zabezpečiť, že naše projekty budú prínosom pre všetkých a budú odrážať hodnoty, na ktorých nám záleží.

Mesto Nitra v roku 2024 iniciovalo participatívny proces prípravy Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Nitry (PHRSR) na obdobie rokov 2026-2032 s výhľadom do roku 2042. Tento proces prebieha prostredníctvom expertných skupín zložených z interných aj externých odborníkov a zriadeného Riadiaceho výboru.

V kontexte strategického rozvoja širšieho územia tzv. „územia Udržateľného mestského rozvoja Nitra (UMR)“ má Mesto Nitra uzavreté Memorandum o spolupráci s 26 obcami a zriadenú Kooperačnú radu UMR Nitra. Mesto spolu s obcami pripravilo strategický dokument Integrovaná územná stratégia UMR, ktorá definuje projekty, ktoré by mesto chcelo realizovať v území UMR v najbližších rokoch z externých zdrojov. Tento dokument je zároveň nevyhnutnou podmienkou pre čerpanie európskych zdrojov v rokoch 2021-2027 a je zároveň reflektovaný v pripravovanom Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja na roky 2026-2032 s výhľadom do 2042. Oblasti, v ktorých mesto bude môcť čerpať zdroje, sú:

1. Inteligentnejšia Európa – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva;
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa;
3. Prepojenejšia Európa – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT;
4. Sociálnejšia Európa – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.
5. Európa bližšie k občanom – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

Mesto Nitra sa bude snažiť v budúcom období hlavne o získanie nenávratných finančných prostriedkov z aktuálneho programového obdobia 2021-2027, hlavne z Programu Slovensko a Plánu obnovy a odolnosti, ktoré môžu napomôcť mestu dosiahnuť svoje investičné plány v sociálnej oblasti, v oblasti školstva, v oblasti životného prostredia, v oblasti dopravy, v oblasti energetickej efektívnosti alebo v oblasti adaptácie na zmenu klímy. Mesto Nitra chce posilniť svoje vnútorné kapacity na využívanie a zapájanie sa do neinvestičných projektov cez programy ako Horizont 2020, Erasmus+ a iné.

Mesto Nitra sa v roku 2024 zameralo na prípravu projektových zámerov vychádzajúcich z Integrovanej územnej stratégie územia udržateľného mestskej funkčnej oblasti Nitry na obdobie 2022-- 2027 s výhľadom do roku 2030. IÚS FMO Nitry je spracovaná pre územie mesta Nitra a 26 obcí. Po schválení projektových zámerov, Kooperačnou radou UMR, Mesto pripravuje žiadosti o NFP. V roku 2024 boli vyhlásené viaceré výzvy na podávanie nenávratných finančných príspevkov, žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu a dotácií. Mesto (odbor projektového a strategického riadenia) podalo 5 žiadostí o NFP a 1 žiadosť o zapojenie do NP. Výzvy boli vyhlásené na rôzne témy, využili sme možnosť podania žiadostí z Programu Slovensko a z Plánu obnovy a odolnosti, Mesto reagovalo aj na migračnú krízu prostredníctvom Národného projektu.

Mesto Nitra chce zodpovedne definovať svoje potreby, ktoré by bolo možné následne financovať zo zdrojov EŠIF. V súčasnom období Mesto podáva projekty v novom programovom období na roky 2021-2027. Dané projekty sú súčasťou Integrovanej územnej stratégie, cez ktorú je možné financovať viaceré aktivity definované v Programe Slovensko. Jedná sa o 38 aktivít, ktoré budú v kompetencii Kooperačnej rady a v rámci ostatných aktivít sa budeme snažiť uspieť v dopytovo-orientovaných výzvach vyhlasovaných ministerstvami. Mesto plánuje v nasledujúcom roku (2025) podať viac ako 12 žiadostí o NFP a ďalšie projektové zámery sa pripravujú postupne v závislosti od nových vyhlásených výziev.

Strategický dokument IÚS definuje 4 priority:

Priorita 1 Inovatívna funkčná mestská oblasť Nitra

V tejto priorite chceme dosiahnuť, aby bolo územie schopné využiť svoj špecifický potenciál v oblasti podnikania, VaV, technologických a netechnologických inovácií v úzkej spolupráci s podnikateľským a akademickým sektorom a posilniť tak jeho konkurenčnú výhodu.

Priorita 2 Ekologická funkčná mestská oblasť Nitra

V tejto priorite chceme, aby sa všetky aktivity a investície v území, a nielen tie, ktoré sú priamo v oblasti životného prostredia, realizovali v súlade so zelenou transformáciou územia FMO Nitra. Cieľom je zlepšovať stav všetkých zložiek životného prostredia, adaptačnej schopnosti na klimatickú zmenu udržateľným využívaním prírodného potenciálu územia FMO Nitra.

Priorita 3 Prepojenejšia funkčná mestská oblasť Nitra

V tejto priorite chceme dosiahnuť, aby bola zabezpečená bezpečná, efektívna a ekologická mobilita na území FMO Nitra dobudovaním dopravnej infraštruktúry pre všetky druhy dopravy, vytvorením podmienok pre IDS, zavedením inteligentných prvkov riadenia dopravy.

Priorita 4 Sociálnejšia a otvorenejšia funkčná mestská oblasť Nitra

V tejto priorite chceme dosiahnuť, aby sa zvyšoval podiel komunitných aktivít a iniciatív, zvyšovala účasť občanov na príprave a realizácií aktivít v území FMO Nitra pri zlepšovaní kvality života. Cieľom je zabezpečiť komplexný rozvoj a atraktivitu územia v partnerstve s občanmi, komunitami a aktérmi.

Integrovaná územná stratégia FMO Nitra sa plánuje v roku 2025 aktualizovať o nové návrhy opatrení a aktivít, ktoré vychádzajú z potrieb aktérov v území. S tým súvisí aj príprava nového PHRSR mesta Nitra na obdobie 2026-2032 s výhľadom do 2042, ktorý sa bude finalizovať do konca roku 2025.

Hlavné projekty, ktoré chce mesto Nitra realizovať v najbližších rokoch:

- strategické dokumenty v oblasti dopravy a životného prostredia,
- zavedenie regulácie parkovania na sídliskách a ostatných lokalitách, kde strategické dokumenty definovali problémy v oblasti statickej dopravy,
- zvýšenie atraktivity a budovanie cyklistickej infraštruktúry nielen ako turistické chodníky, ale aj ako cyklotrasy slúžiace na dochádzanie do práce,
- zvýšenie kapacity infraštruktúry materských a základných škôl,
- rekonštrukcia školskej infraštruktúry – zvýšenie energetickej efektívnosti a využívanie obnoviteľných zdrojov energie,
- budovanie a zlepšenie technického vybavenia kuchýň a jedální v zariadeniach školského stravovania na základných a materských školách s cieľom poskytovať kvalitnejšie stravovanie žiakom základných škôl a deťom materských škôl,
- zlepšenie environmentálnych aspektov budovaním zelenej a modrej infraštruktúry – revitalizácia zelene/mestských parkov/ vnútroblokov, obnova mestských fontán ,
- zvýšenie podielu separovania a rozvoj technológií obehového hospodárstva na spracovanie odpadov,
- rekonštrukcia a výstavba komunitných centier,
- zlepšenie zásobovania pitnou vodou, čistenie odpadových vôd, kanalizácie,
- vybudovanie, resp. zvýšenie kapacity čističky odpadových vôd,
- zlepšiť elektronizáciu služieb pre verejnosť, ktorá by bola pre občanov prístupnejšia a atraktívnejšia,
- výmena osvetlenia v meste za účelom zníženia energií a úspory a zvýšenia bezpečnosti prostredníctvom garantovanej energetickej služby v zmysle auditu osvetlenia,
- zlepšenie dopravnej situácie výmenou svetelnej signalizácie na križovatkách s preferenciou dopravy v zmysle projektovej dokumentácie,
- postupné kroky na odstránenie bariér v meste pre zdravotne znevýhodnených občanov ako súčasť aktivít Akčného plánu prístupnosti,
- podpora a rozvoj kvality formálneho a neformálneho vzdelávania a práce s mládežou,
- podpora zdravého životného štýlu a športu rozvojom športových schopností občanov mesta,
- stabilizácia obyvateľstva a zvrátenie negatívneho demografického vývoja, starnutie obyvateľstva, inklúzia pracovných migrantov,
- účinná adaptácia a absorpcia skokových zmien v ekonomike kraja, kooperácia pri rozvoji (JLR prišiel bez toho, aby to bolo konzultované regionálne),
- transformácia ekonomiky na inovatívne založenú obehovú zelenú a smart ekonomiku, založenú na udržateľnom a efektívnom zhodnotení ľudských, prírodných, technických, technologických a inštitucionálnych zdrojov kraja (ekologizácia služieb),
- zhodnotenie potenciálu mesta v kreatívnom priemysle (infraštruktúra pre rozvoj kreatívneho priemyslu aj na vidiek),
- obnovenie regionálnej potravinovej sebestačnosti,
- rozvoj zdrojov, vrátane ľudských zdrojov, zvýšenie odolnosti a adaptability socioekosystémov (ekosystémov, sociálnych systémov a ekonomiky) na klimatickú zmenu,
- vytvorenie lepších podmienok pre vznik a šírenie inovácií,
- zachovanie diverzifikovaného priemyslu a jeho transformácia na Industry 4.0, podpora inovatívne orientovaného MSP, sociálna ekonomika,
- zlepšenie kvality života – dostupnosť služieb (najmä sociálne služby, integrácia a komunalizácia mládeže aj seniorov – posilnenie úlohy komunít pri zabezpečovaní služieb), strieborná ekonomika, nájomné a sociálne bývanie,
- znovu využitie brownfieldov a iných nevyužívaných území a budov,
- ekologizácia dopravy,
- modernizácia a zhodnotenie kultúrnej infraštruktúry,
- zachovanie a obnova biodiverzity vrátane environmentálneho znečistenia (dobudovanie

environmentálnej infraštruktúry), lesné ekosystémy a chránené územia,
- adaptácia sídiel na klimatickú zmenu,

INVESTIČNÉ AKCIE, KTORÝCH REALIZÁCIA BOLA PRESUNUTÁ DO R. 2024

Majáky do automobilov - MsP+C2:C139
Nákup 3ks defibrilátora (AED)
ZŠ Tulipánová - Pavilón 3
Čistopis ÚPN-CMZ Nitra v znení ZaD č. 1 a 2
Návrh zmien a doplnkov č. 7 k UP mesta Nitra
ÚPN zóny Kynek Šúdol - čistopis - PRESUN
ÚPNZ Šindolka II., Nitra
Nový územný plán mesta Nitra II. etapa - PRESUN
ÚPP zóny Nová Chrenová
ÚPN zóny Párovské Háje - čistopis - PRESUN
ÚPN zóny Janíkovce I. Nitra
PD - realiz. projekt na protipovodňové opatrenia Janíkovce
Výkup pozemkov
Výkup nehnuteľností
Nebytové priestory - prípravná a projektová dokumentácia objekt. v správe Službyt
Komunálne byty - prípravná a projektová dokumentácia objekt. v správe Službyt
Obnova Mestskej Tržnice - výroba a montáž historických replík pôvodných okien
Manuál verejných priestranstiev - 1. etapa
Revitalizácia fontán - prípravná a projektová dokumentácia - PRESUN
Revitalizácia parčíku ul. Nová - FMR KÚ 1 - Nitra
Pasportizácia miestnych komunikácií
Parkovacie automaty - Parkovacia politika
Kontrolné vozidlo - Parkovacia politika
PD Bezpečné priechody - VMČ 2
PD Parkovacia politika
Prípravná a projektová dokumentácia- PRESUN
PD Križovatka ciest Trnavská a Hlohovecká
PD Zmena signálnych plánov CSS križovatka Tr. A.Hlinku - Akademická
PD Zmena signálnych plánov CSS križovatka Wilsonovo nábr.-ČSA-Tr. A.Hlinku
PD - Parkovacia politika 2023
Parkovacie miesta + komunikácia Wilsonovo nábrežie 2-4 - PRESUN
Parkovacie miesta - Schurmanova 1 - PRESUN
Parkovacie miesta - ZŠ Tulipánová 1. etapa - PRESUN
Nákup techniky pre VDZ
SMsS nákup techniky
Obnova chodníka ul. Kozmonautov 10 po pešiu zónu Topoľová - VMČ 7
PD Obnova Mestskej tržnice
PD CVČ Domino - obnova verejného priestranstva
PD Chodník pri štátnej ceste I/64 Novozámocká - Jasplastik - VMČ 1
PD ZUŠ Rosinského výťah - FMR KÚ 1 - Nitra
PD Cyklotrasa Univ. most- Štúrova - aktualizácia - FMR KÚ 1
PD cyklotrasa Hydrocentrála-Vodná - FMR KÚ 1
PD BD Ďumbierska - aktualizácia - FMR KÚ 2
PD MŠ Belopotockého - FMR KÚ 3
PD Cyklotrasa - prepoj Krškany - aktualizácia - FMR KÚ 6
PD chodník ul. Hájska - FMR KÚ 9
PD Odvodnenie Urbánkova ul.
PD Mostná - VMČ 2
PD MK Orechov dvor
PD Reorganizácia ulice Hollého
PD Radlinského
PD Predĺženie pešej zóny I. etapa
PD cyklotrasa Living park - Dobrotka
PD cyklotrasa AS-Čs.armády
PD Kolumbárium Dražovce - VMČ 6
Dotácia - III. etapa obnovy nár. kultúr. pamiatky - "Kasáreň" - Mestská tržnica - PD
PD rekonštrukcia MK Willermova - VMČ 7
PD MK Kúria (vrátane VO) - VMČ 7

PD MK Pri Dolci (vrátane VO) - VMČ 7
Prípravná a projektová dokumentácia
Autorský dozor
PD atobus.zastávka Kmeťova-Hornostavská
PD SO Kmeťova 2-16
PD SO Na dolinu (komunikácia, chodník, VO)
PD parkovisko Na Hôrke 1-15
PD Rekonštrukcia bývalého archívu
PD Bežecký ovál ZŠ Benkova
PD chodník Štúrova od Nipeku po Chladfruct
PD chodník Jelenecká
PD Chodník Kláštorská
PD Prepoj cyklotrasa, označenie Kostolíka od cyklotrasy
PD Bežecký ovál ZŠ Fatranská
PD Cyklotrasa Janikovce - Veľký Lapáš
PD chodník a odvodnenie ul. Slamkova
PD chodník ul. Rabčekova a Golianovská
PD rekonštrukcia ZŠ Fatranská alok.Pracoviska
PD Rámové mosty - Vodoochranné opatrenia - Dlhá ul.
PD predĺženie ul. Dr. Budayho
PD plaváreň Klokočina
PD debarierizácia vstupov na športoviská
PD vybraných vnútroblokov (Ďumbierska, Beethovenova-Bizetova)
PD MŠ Čajkovského - vzduchotechnika
PD Vnútroblok Štúrova 25
PD Parčík Hlboká
PD MC Kasalova DDZ - aktualizácia
PD rek. priestorov soc. zariadení v budove MsP
PD Mostná, 2. etapa - aktualizácia
PD na vodný systém v mestskom parku
PD stavby úprava Tehelnej ulice
PD Cyklotrasa Slančíkovej
PD Cyklotrasa - prepoj DD Ranč - Janíkovce
PD Úpravy cyklotrás
PD školské objekty
PD ul. Sadová - dažďová kanalizácia
PD Debarierizácia objektu Správy cintorínov na Cintorínskej ul.
PD MK Špitálska
PD MK Nitrianska
PD SO chodníka a park. Čajkovského 5-9
PD stavebné úpravy križovatka Štúrova-Štefánikova + IS(aktualizácia)
PD parkovisko Tr. A. Hlinku 27-33 + geodetické zameranie
PD LED Info Tabule
PD MŠ Staromlynská (OŠMaŠ)
PD oprava bazénu Letné kúpalisko
PD - Dom smútku cintorín Krškany - aktualizácia
PD Na Dolinu - komunikácia
PD parkovisko Tr. A. Hlinku č.36
PD Parkovisko Ľ. Okánika 4
PD Dom smútku Horné Krškany
PD Dom smútku Párovský cintorín
PD Dom smútku Mlynárce
PD Dom smútku Dražovský cintorín
PD Cintorín Janikovce
PD Kolumbária na mestských cintorínoch
PD Klientske centrum MsÚ
PD Námestie Jána Pavla II.
PD Zberný dvor Dražovce
PD Rekonštrukcia a dostavba kuchyne a jedálne ZŠ Nábrežie mládeže
PD MŠ Alexyho - zateplenie 2 pavilóny
PD MŠ Golianova - dostavba + zateplenie
PD MŠ Vansova - zateplenie
PD MŠ Piaristická - zateplenie
PD MŠ Belopotockého - zateplenie, terasy
PD MŠ Ľ. Okánika - statika

PD CZ Párovské Háje - doplnenie PD
PD ZŠ Beethovenova - rekonštrukcia kuchyne
PD ZŠ Na Hôrke - rekonštrukcia kuchyne
PD MŠ Lomnická - intergeneračné centrum (MŠ, klubové priestory pre seniorov, komunitná klubovňa)
PD MŠ Staromlynská - rekonštrukcia
PD Šúdolská - rekonštrukcia
Stavebný dozor BD Tehelná
Obradná sieň, rozšírený cintorín Dolné Krškany, I. etapa - VMČ 1
Parkovisko Benkova pri TS-21 - FMR KÚ 1
Verejné osvetlenie Párovský cintorín - FMR KÚ 1
Chodník Jelenecká - FMR KÚ 4
Priechod pre chodcov s osvetlením Dlhá ul. Nitra-Janikovce - FMR KÚ 8
VO Stará Jarocká - FMR KÚ 10
Doplnenie medziblokového priestoru Popradská - Kmeťova - mobiliár- PRESUN
Kolumbárium Dražovce -VMČ 6
Dom smútku Dolné Krškany - dofinancovanie
Stavebný dozor - realizácia nových stavieb
Osvetlenie priechodu pre chodcov Tr. A. Hlinku č.51
Osvetlenie priechodu pre chodcov Nábrežie Mládeže pri ZŠ
ZŠ Topoľová - rekonštrukcia kuchyne
Rekonštrukcia budovy p. č. 3791/1 k. ú. Párovské Háje
Rázcestie schodisko na hrad
Obnova Tehelnej ulice
Rekonštrukcia budovy p. č. 3791/1 k. ú. Párovské Háje- FMR 10
Bočná ulica
Súvislá oprava miestnej cesty Špitálska
MŠ 120 + DJ 35 Na Hôrke 30/A, Nitra - Diely (centrum voľného času)
Mestský cintorín Horné Krškany - VO VMČ 1
MK + Chodník Zlievarenská VMČ 1
Investície FMR KÚ 1 - Nitra
MK Škultétyho 3. etapa - FMR KÚ 1
Investície FMR KÚ 2 - Chrenová
Rekonštrukcie MC Lidická a Lužianska - FMR KÚ 3 - Dražovce
Obnova ul. Dolnohorská FMR KÚ 4 - Zobor
Obnova ul. Dolnohorská
Investície FMR KÚ 5 - Mlynárce
Investície FMR KÚ 6 - Horné Krškany
MK + Chodník Zlievarenská - FMR KÚ 6
Investície FMR KÚ 7 - Dolné Krškany
MK + Chodník Zlievarenská - FMR KÚ 7
Obnova chodníka ul. Novozámocká 102-106 - FMR KÚ 7
Investície FMR KÚ 8 - Veľké Janíkovce
Investície FMR KÚ 9 - Kynek
Investície FMR KÚ 10 - Párovské Háje
Investície FMR KÚ 11 - Mikov Dvor
MK Kasalova
MK Vodná
Predĺženie pešej zóny 1. etapa
Úprava autobusových zástavok a prechod pre chodcov na ceste II/562-Cabajská ul., Nitra
Obnova prístupovej komunikácie k MŠ Dobšinského
Rekonštrukcie MK VMČ 3
Rekonštrukcie MK VMČ 4
MK Škultétyho 3. etapa VMČ 4
Rekonštrukcie MK VMČ 5
Rekonštrukcie MK VMČ 7
Revitalizácia územia hradného kopca v Nitre
Stavebný dozor - rekonštrukcie
Rekonštrukcia sociálnych zariadení MsP
Spolufinancovanie projektu: Autorský dozor Starý park
Trafostanica KKC, MŠ Dobšinského
Nevyčerpaná dotácia na projekt "Inklúzia detí formou detského ihriska"
Fotovoltické elektrárne (Polikliniky, ZŠ,MŠ)
Spolufinancovanie projektu: Komunitné centrum Nitra - Dražovce - archeologický prieskum
Spolufinancovanie projektu: Cyklotrasa Mlynárce-Diely-Klokočina - priechod pre cyklistov a chodcov
Spolufinancovanie projektov

10.6 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Po 31.12.2024 nenastali také skutočnosti, ktoré majú významný vplyv na verné zobrazenie skutočností uvádzaných v tejto účtovnej závierke.

V súvislosti s pretrvávajúcim konfliktom na Ukrajine a s prílevom odídencov na územie Slovenskej republiky Mesto Nitra zabezpečuje vyplácanie príspevku fyzickým a právnickým osobám, ktoré poskytujú odídencom ubytovanie v nehnuteľnostiach. Zároveň mesto ako zriaďovateľ materských škôl a základných škôl vytvára podmienky na začlenenie detí z Ukrajiny do predškolského a základného školského vzdelávacieho procesu. Mesto Nitra je súčinné pri poskytnutí a realizácii celého rozsahu služieb s cieľom zabezpečiť sociálnu, kultúrnu a pracovnú integráciu odídencov do spoločnosti.

10.7 Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Mesto Nitra je účastníkom súdnych konaní ako odporca, kde sú navrhovateľmi:

- N-ADOVA, spol. s r.o.
  Predmetom sporu je zaplatenie sumy 17 919,13 € s príslušenstvom. Okresný súd žalobu zamietol. Žalobca podal odvolanie, avšak rozsudkom zo dňa 24.03. 2022 Krajský súd potvrdil rozhodnutie Okresného súdu. Žalobca podal dovolanie na Najvyšší súd SR, ktorý Uznesením zo dňa 25.09.2024 odmietol dovolanie žalobcu, t.j. žalovaný bol úspešný aj v dovolacom konaní.

- N-ADOVA, spol. s r. o.
  V spore ide o zaplatenie 2 474 470,30 € s príslušenstvom. Predmetom konania je zaplatenie zmluvnej pokuty dohodnutej v čl. VII ods. 2 nájomnej zmluve uzatvorenej medzi Mestskými službami a spoločnosťou N-ADOVA, spol. s r. o., predmetom ktorej bol nájom súboru nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. 6572 pre katastrálne územie Horné Krškany. Žalobca si uplatňuje zmluvnú pokutu z titulu porušenia zmluvnej povinnosti platiť nájomné, pretože neakceptoval odstúpenie od zmluvy zo strany Mestských služieb, príspevkovej organizácie, následne potvrdeného Mestom Nitra. Vo veci bol doručený platobný rozkaz voči ktorému bol dňa 13.12.2021 podaný odpor. Okresný súd platobný rozkaz zrušil a pokračoval v konaní. Konanie je prerušené do ukončenia dovolacieho konania proti rozsudku Krajského súdu v Nitre. Pretože uvedené dovolacie konanie bolo ukončené, súd pokračuje ďalej v prerušenom spore a nariadil pojednávanie na 18.02.2025. V konaní sa tak pokračuje ďalej.

- Správa bytov KaH s. r. o.
  Ide o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 44 461,20 € s prísl., ktorého sa mal, podľa slov žalobcu, dopustiť žalovaný tým, že užíval nebytové priestory škôlky a kotolne nachádzajúce sa v bytovom dome bez právneho dôvodu. Vlastníci bytov a nebytových priestorov v tomto bytovom dome neuznávajú vlastníctvo Mesta Nitra k nebytovým priestorom kotolne a škôlky. Žalobca vykonáva správu bytového domu. V tejto právnej veci bola doručená žaloba, ku ktorej bolo zaslané na Okresný súd Nitra vyjadrenie, ktorým žalobu popierame v celom rozsahu spolu s návrhom na prerušenie tohto konania až do právoplatného skončenia súdneho konania vedeného na Okresnom súde Nitra z dôvodov, že žalobca v tomto spore vystupuje v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome a ako predmet sporu žalobca udal vydanie bezdôvodného obohatenia,

ktoré malo spočívať v majetkovom prospechu žalovaného za užívanie nebytových priestorov škôlky v bytovom dome bez právneho dôvodu, pretože ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome neuznávajú vlastníctvo žalovaného k predmetným nebytovým priestorom. Zároveň v súdnom spore, ktorý je vedený na rovnakom súde a je pridelený tomu istému zákonnému sudcovi, Mesto Nitra vystupuje na strane žalobcu a domáha sa určenia svojho vlastníckeho práva práve k predmetným nebytovým priestorom voči ostatným vlastníkom bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Ak by bolo Mesto Nitra úspešné v konaní, vyvrátilo by to tvrdenia žalobcu o bezdôvodnom obohatení Mesta Nitra voči ostatným vlastníkom bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Vo veci sa uskutočnilo prvé pojednávanie, na ktorom bola riešená otázka účastníctva a na základe konania žalobca rozšíril okruh žalobcov na všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome. Konanie je prerušené do právoplatného rozhodnutia v spore. K 31.12.2024 nebol rozhodnuté.

- JUDr. Jakub Polák
  Predmetom žaloby je zaplatenie sumy 9 007,92 € s prísl. na základe toho, že žalobca sa ako výlučný vlastník pozemkov nachádzajúcich sa v k.ú. Nitra domáha zaplatenia náhrady za užívanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, nakoľko na pozemku parc. č. 7999/19 sa nachádza miestna komunikácia – Bratislavská cesta a na pozemkoch parc. č. 7878/2 a 7878/3 sa nachádza miestna komunikácia – Rybárska ulica, ktoré sú vo vlastníctve žalovaného. Predmetná žaloba bola opätovne dňa 05.11.2020 Okresným súdom Nitra zamietnutá. Krajský súd v Nitre toto rozhodnutie potvrdil. Vo veci bolo podané dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

Schválil: **Marek Hattas, primátor Nitry**

V Nitre, dňa 20.08.2025